

BIDRAG

TILL

SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

Kungl. Maj:ts Befallningshafvandes femårsberättelser. Ny följd. 5.

ÅREN

1876—1880.

ÖSTERGÖTLANDS LÄN.

1. Länets indelning och naturliga beskaffenhet i allmänhet.

Med afseende å *länets gränser* hafva under perioden icke inträffat andra förändringar, än att, sedan, på sätt i senaste berättelsen blifvit omförmäldt, i sammanhang med reglering af kyrkoherdelönen i Regna församling fråga väckts att dit förlägga från Bo socken i Strengnäs stift och Sköllersta härad af Örebro län den s. k. Svennevads eller Regna skate, bestående af hemmanen n:o 1 Tyrisfall ett mantal, Anderstorp n:o 1 ett halft och n:o 2 tre åttondels mantal, n:o 1 Djurslanda ett mantal, n:o 1 Mürtsjö ett halft mantal, nr:is 1 och 2 Malma, hvardera ett mantal och n:o 1 Botten ett halft mantal eller tillsammans $5\frac{7}{8}$ mantal, samt egarne och innehafvarne af nämnda hemman i underdånig ansökning anhållit, att dessa, hvars åbor sedan längre tid tillbaka begagnat sig af kyrka och presterskapet i Regna, hvilken församling de för att komma till Bo kyrka måste på en lång och besvärlig väg samt förbi sockenkyrkan genomfara, måtte i ecklesiastiskt och kommunalt hänseende förläggas till Regna, dessa hemman numera blifvit i enlighet med nådiga brefvet den 22 november 1876, som godkänt Konungens Befallningshafvandes hemställan, att hemmanen jemväl i judicielt och administrativt hänseende måtte till detta län förflyttas, i alla afseenden till Regna socken af Finspånge läns härad förlagda och i följd deraf länegränsen der utvidgats.

Om länets *areal* hafva genom det Ekonomiska karteverket numera erhållits fullt tillförlitlig upplysning, och uppgifves denna areal utan vattenandelarne i Vettern och Östersjön samt ofvan-

nämnda Regna skate utgöra 12,501,023 kvadratref (= 96.46 qv.-mil) hvaraf 1,210,164 qv.-ref (= 9.34 qv.-mil) upptagas af de mindre sjöarne. Regna skate omfattar enligt samma karteverk 52,382 qv.-ref (= 0.40 qv.-mil), hvaraf 4,754 qv.-ref (= 0.04 qv.-mil) sjöar och vattendrag, och utgör länets nuvarande hela areal alltså 96.86 qv.-mil, hvaraf 9.37 upptagas af vatten. Af fasta marken utgöra omkring 20 % åker och 10 % naturlig äng.

Sedan *Motala* köping genom nådiga brefvet den 25 oktober 1880 förunnats stadsrättigheter och, efter det borgmästare der blifvit i näder utnämnd, den 1 april 1881 skilts från Aska härad i såväl judicielt som administrativt hänseende, har länet numera *sax städer*: Linköping, Norrköping, Vadstena, Söderköping, Skeninge och Motala samt en *köping* Valdemarsvik.

I *judicielt* afseende är länet indeladt i åtta domsagor, hvilka numera, efter det Finspånge läns härads domsaga, som tillföre varit delad i två tingslag, nämligen Hällestad och Tjällmo tingslag med tingsställe vid Tjällmo och Risinge tingslag med tingsställe vid Finspånge, genom nådiga brefvet den 17 november 1876 sammanslagits till ett tingslag med gemensam tingsstad vid Hällestad jernvägsstation, der den gemensamma häradsrättens sammanträden hållits sedan den 1 januari 1879, innefatta blott 19 tingslag.

I *administrativt* hänseende är länet fortfarande fördeladt i 8 fögderier med tillsammans 29 länsmansdistrikt.

INLEDNING

TILL

Bidrag till Sveriges officiella statistik. H, Kungl. Maj:ts befallningshavandes femårsberättelser, jämte Sammandrag för åren ... på Nådigaste befallning utarbetat och utgivet af Statistiska centralbyrån – Stockholm, 1863-1912.

Täckningsår: 1856/60-1901/05 = N.F., [1]-10.

Kungl. Maj:ts befallninghavande i Stockholms stad och i rikets 24 län avger underdåniga femårsberättelser av statistiskt innehåll.

Berättelserna består av två avdelningar.

Första avdelning består av följande rubriker:

- 1. Länets indelning och naturbeskaffenhet i allmänhet**
- 2. Innevånare**
- 3. Näringar**
- 4. Kommunikationsanstalter och varubyten**
- 5. Kameralförhållanden**
- 6. Politi.**

Andra avdelning är en tabellbilaga.

Statistiska centralbyrån samlar in och utger ett sammandrag för hela riket av samtliga femårsberättelsernas huvudsakliga innehåll.

Föregångare:

Kongl. maj:ts befallningshafvandes femårsberättelse för åren ... – Stockholm, 1823-1857.

Täckningsår: 1822-1851/55.

Innehållsförteckning.

	Sid.
Underdånig berättelse	1-40.
1. Länets indelning och naturliga beskaffenhet i allmänhet.....	1.
2. Invånare.....	2.
3. Näringar.....	5.
4. Kommunikationsanstalter och varubyten.....	15.
Tab. Litt. A. Bränvinsförsäljningsafgifter.....	19.
Tab. Litt. B. Aktiebolags egande fastigheter i Östergötlands län år 1880.....	20-23.
5. Kameralförhållanden.....	23.
Tab. Litt. C. Egendomar af fideikommiss-natur inom Östergötlands län år 1880.....	25-31.
6. Politi.....	31.
Tab. Litt. D. Kreaturs- och hagelskadeförsäkringsinrättningarnes verksamhet åren 1877-1880 i Östergötlands län.....	37.
Tabellbilagor	41-54.
Tab. N:o 1. Folkmängden i Östergötlands län åren 1876-1880.....	41.
Tab. N:o 2. Allmänna vägar och skjutsning i Östergötlands län åren 1876-1880.....	42.
Tab. N:o 3. Hemman och jordlägenheter samt stadsjordar m. m. i Östergötlands län år 1880.....	43.
Tab. N:o 4. Brandförsäkrings-inrättningarnes verksamhet i Östergötlands län åren 1876-1880.....	44.
Tab. N:o 5. Fromma stiftelser, stipendiefonder, pensionsanstalter, sjukkassor och dermed jämförliga inrättningar i Östergötlands län år 1880.....	44.

BIDRAG

TILL

SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

Kungl. Maj:ts Befallningshafvandes femårsberättelser. Ny följd. 5.

ÅREN

1876—1880.

ÖSTERGÖTLANDS LÄN.

1. Länets indelning och naturliga beskaffenhet i allmänhet.

Med afseende å *länets gränser* hafva under perioden icke inträffat andra förändringar, än att, sedan, på sätt i senaste berättelsen blifvit omförmäldt, i sammanhang med reglering af kyrkoherdelönen i Regna församling fråga väckts att dit förlägga från Bo socken i Strengnäs stift och Sköllersta härad af Örebro län den s. k. Svennevads eller Regna skate, bestående af hemmanen n:o 1 Tyrisfall ett mantal, Anderstorp n:o 1 ett halft och n:o 2 tre åttondels mantal, n:o 1 Djurslanda ett mantal, n:o 1 Mürtsjö ett halft mantal, nr:is 1 och 2 Malma, hvardera ett mantal och n:o 1 Botten ett halft mantal eller tillsammans $5\frac{7}{8}$ mantal, samt egarne och innehafvarne af nämnda hemman i underdånig ansökning anhållit, att dessa, hvars åbor sedan längre tid tillbaka begagnat sig af kyrka och presterskapet i Regna, hvilken församling de för att komma till Bo kyrka måste på en lång och besvärlig väg samt förbi sockenkyrkan genomfara, måtte i ecklesiastikt och kommunalt hänseende förläggas till Regna, dessa hemman numera blifvit i enlighet med nådiga brefvet den 22 november 1876, som godkänt Konungens Befallningshafvandes hemställan, att hemmanen jemväl i judicielt och administrativt hänseende måtte till detta län förflyttas, i alla afseenden till Regna socken af Finspånge läns härad förlagda och i följd deraf länegränsen der utvidgats.

Om länets *areal* hafva genom det Ekonomiska karteverket numera erhållits fullt tillförlitlig upplysning, och uppgifves denna areal utan vattenandelarne i Vettern och Östersjön samt ofvan-

nämnda Regna skate utgöra 12,501,023 kvadratref (= 96.46 qv.-mil) hvaraf 1,210,164 qv.-ref (= 9.34 qv.-mil) upptagas af de mindre sjöarne. Regna skate omfattar enligt samma karteverk 52,382 qv.-ref (= 0.40 qv.-mil), hvaraf 4,754 qv.-ref (= 0.04 qv.-mil) sjöar och vattendrag, och utgör länets nuvarande hela areal alltså 96.86 qv.-mil, hvaraf 9.37 upptagas af vatten. Af fasta marken utgöra omkring 20 % åker och 10 % naturlig äng.

Sedan *Motala* köping genom nådiga brefvet den 25 oktober 1880 förunnats stadsrättigheter och, efter det borgmästare der blifvit i näder utnämnd, den 1 april 1881 skilts från Aska härad i såväl judicielt som administrativt hänseende, har länet numera *sax städer*: Linköping, Norrköping, Vadstena, Söderköping, Skeninge och Motala samt en *köping* Valdemarsvik.

I *judicielt* afseende är länet indeladt i åtta domsagor, hvilka numera, efter det Finspånge läns härads domsaga, som tillföre varit delad i två tingslag, nämligen Hällestad och Tjällmo tingslag med tingsställe vid Tjällmo och Risinge tingslag med tingsställe vid Finspånge, genom nådiga brefvet den 17 november 1876 sammanslagits till ett tingslag med gemensam tingsstad vid Hällestad jernvägsstation, der den gemensamma häradsrättens sammanträden hållits sedan den 1 januari 1879, innefatta blott 19 tingslag.

I *administrativt* hänseende är länet fortfarande fördeladt i 8 fögderier med tillsammans 29 länsmansdistrikt.

I riksdagen utser länet 12 ledamöter i Andra kammaren och jemte Norrköping, hvilken stad, såsom utträdd ur länets landstingsområde, väljer egen särskild riksdagsman till Första kammaren, i denna 9 ledamöter.

I fråga om *helso- och sjukvården* är länet indeladt i sex provincialläkaredistrikt, hvarförutom 7 distriktsläkare äro derstädes anstälde.

Beträffande *bergshandteringen* tillhör länet östra bergmästaredistriktet och med hänsyn till *skogsvården* östra skogsdistriktet.

Jemte Kalmar och Jönköpings län bildar Östergötlands andra *militärdistriktet*, och äro här förlagda hela första och största delen af andra lifgrenadierregementet, äfvensom ett båtsmanskompani, lydande under Karlskrona station.

Med undantag af den till Strengnäs stift hörande Qvarsebo församling tillhör länet i *ecklesiastikt* afseende Linköpings stift och är indeladt i 15 prosterier, omfattande — efter det under perioden S:t Johannis församling på grund af nådiga brefvet den 19 april 1872 skilts från S:t Olai församling i Norrköpings stad för att bilda eget pastorat — 108 pastorat, oberäknadt Qvarsebo, samt, efter det den genom Kungl. brefvet den 26 oktober 1866 af åtskilliga hemman från Torpa och Ekeby socknar bildade nya kapellförsamlingen med namnet Blåvik under perioden tillkommit, 151 socknar utom städerna. Den genom Kungl. brefvet den 19 februari 1864 meddelade föreskrift om Norrköpings stads fördelning i 3 särskilda territoriala församlingar har deremot ännu icke kunnat genomföras, förnämligast i följd af skiljaktiga meningar om den nya kyrka, hvars byggande erfordras för fördelningens genomförande, och om lämpligaste läget för denna kyrka. Ej heller har den i förra femårs-

berättelsen omförmälda föreskrift i nådiga brefvet den 31 mars 1837 att till Krokeks församling skulle förläggas de mindre delar af Konungsunds och Östra Stenby församlingar, som äro belägna norr om Bråviken och att, på sätt i sammanhang med nådig fastställelse af vederbörande lönerreglering blifvit föreskrifvet, Krokeks församling skulle skiljas från Dagsberg för att bilda eget pastorat, ännu kunnat, såsom beroende på ombyte af prestmän, vinna tillämpning.

Genom Kungl. brefvet den 31 augusti 1877 har *stapelstads-*samt nederlags- och transitoupplagsrätt beviljats *Vadstena* stad och bildar länet med afseende å *tullförhållanden* östra tull-distriktet.

Under perioden hafva icke allenast *mätningar* såväl af generalstabens topografiska afdelning som för ekonomiska kartverket inom länet pågått, utan äfven genom hushållningssällskaps föranstaltande hydrografiska arbeten åren 1876, 1877 och 1878 blifvit utförda.

Utom uppgifterna i bidrag till Sveriges officiella statistik och länets Kungl. hushållningssällskaps handlingar, hafva under perioden angående länet icke utkommit andra *arbeten från trycket* än dels fortsättning och slut af det i senaste femårsberättelsen omförmälda historiska, geografiska och statistiska lexikon öfver Östergötland, som utgifvits af löjtnanten A. Ridderstad, dels ock jemväl en af honom utgifven adresskalender för länet år 1876, hvaremot ekonomiska kartverkets blad angående Östergötland med tillhörande beskrifningar numera fullständigt erhållits och under perioden från generalstabens topografiska afdelning utgifvits bladen Norrköping och Finspång.

Med afseende å länets *naturbeskaffenhet* är nu icke något att, utöfver hvad derom i äldre femårsberättelser meddelats, tillägga.

2. Invånare.

Enligt hvad bifogade **tabell N:o 1** utvisar har *folkmängden*, som vid 1875 års slut utgjorde enligt mantalslängderna 261,744, men efter husförhörböckerna 264,689 personer, visserligen under perioden ökats, så att den vid slutet deraf uppgick till 269,132 enligt de förra, men blott till 267,133 enligt de senare och således stigit efter mantalslängderna med 7,388, men efter husförhörslängderna med blott 2,444 personer. Denna tillökning har dock inträffat endast under de 4 första åren, af hvilka år 1876 haft största tillökningen med 4,513 personer efter mantalslängderna och 2,320 personer enligt husförhörsböckerna och 1879 den minsta med 268 personer efter de förra och 351 efter de senare, men deremot under år 1880 minskats med 875 personer efter mantalslängderna och icke mindre än 3,546 personer enligt husförhörsböckerna. Detta förhållande, som icke kan tillskrivas någon svårare epidemi eller eljest allmänna sjuklighet, torde således uteslutande härfläta från den mot slutet af perioden tilltagande *lusten för utvandring* till Amerika, hvilken efter att hafva stannat år 1876 vid 97, år 1877 vid 336 och år 1878 vid 373 personer, men borttagit år 1879 ända till 1,460 och år 1880 ej mindre än 4,210 personer, visserligen i någon mån förorsakats dels af jemförelsevis klenare skördar och industriens tillbakagående med deraf följande nedsatta arbetslöner och minskade tillfällen till arbetsförtjenst, dels ock af arbetarens åstundan att komma i en bättre och mera

oberoende ställning, än den mindre bemedlade vanligen hemma kan ernå, men förnämligast torde berott på dels de s. k. *utvandrareagenternas* genom nyssberörda förhållande understödda och följaktligen allt mera sig ökande verksamhet, hvilken ej sällan urartat till formliga värfningar, dels ock lockelser från förut utflyttade anhöriga eller vänner, hvilka ofta jemväl öfversändt medel för öfverresan.

Med afseende särskildt å *folkmängden i städerna* har uppgifvits att:

i *Linköping* den under perioden ökade folkmängden tillkommit dels derigenom att under hela perioden antalet födda öfverstigit de affidnas, dels ock att inflyttningarna under de tre första åren öfverstigit utflyttningarna, hvilket deremot icke varit händelsen under de två sista åren, då derifrån, efter hvad uppgifvet blifvit, 38 personer under år 1879 och 188 personer under år 1880 afyttat till utlandet;

i *Norrköping* åter, der folkmängden under perioden enligt mantalslängderna ökats med 409, men efter husförhörsböckerna med 278 personer, och särskildt år 1879 minskats med 881 personer enligt de förra och efter de senare med 23 personer, tillökningen under de tre första åren härledd sig icke blott från ett nativitetsöfverskott af 279 personer år 1876 och 283 personer år 1877 samt 302 personer år 1878, utan äfven derigenom att inflyttningarna under de två första åren öfversteget utflyttningarna, då

deremot under de 3 sista åren utflyttningarna städse öfverstigit inflyttningarna, år 1880 med ej mindre än 636 personer. Antalet medlemmar af dervarande mosaiska församling har under perioden nedgått från 63 till 46 personer;

i *Vadstena*, der befolkningen minskats enligt husförhörböckerna från 2,431 till 2,398, men enligt mantalslängderna från 2,303 till 2,295 personer, detta härledt sig från de ekonomiska rubbningar, som i samhället förorsakats af dels det år 1873 inrättade sockerbrukets upphörande med sin verksamhet år 1879, dels ock Vadstena enskilda banks upphörande och ställande under utredning samt de utflyttningar från samhället, som af berörda förhållande blifvit en följd;

i *Söderköping*, der folkmängden ökats enligt presterskapets uppgifter med 80 och enligt mantalslängderna med 76 personer, detta hufvudsakligen uppkommit genom inflyttning från kringliggande landsort af dels jordbruksarbetare, som trott sig finna lättare utsigt till arbetsförtjenst i staden än på landet, dels ock f. d. hemmansegare, som för återstoden af sitt forna välstånd köpt sig gård i staden, hvadan tillökningen i folkmängd ansetts snarare komma att medföra ökad tunga för fattigvården, än vara till fromma för staden;

i *Skeninge*, der folkmängden åren 1876 och 1877 något ökades, men sedermera oafbrutet minskats, under hela perioden med 75 personer enligt husförhörböckerna och 62 personer efter mantalslängderna, detta visserligen under år 1878 till någon del kommit sig deraf att då i staden gängse skarlakansfeber och difteri borttryckte åtskilliga personer, men egentligen härledt sig från utflyttningar, hufvudsakligen till Norra Amerika.

Den skillnad i folkmängden, som förefinnes emellan presterskapets uppgifter och mantalslängderna, har under perioden minskats, men under sista året eller 1880 utvisat det ovanliga förhållandet att, då förut alltid antalet kyrkoskrifne öfverstigit de mantalsskrifne, utgjorde de senare nämnda år 269,132 personer mot 267,133 kyrkoskrifne. Ehuru mantalsskrifningarna under senare åren kanske förrättats med större noggrannhet än tillföre, torde förklaringsgrunden till berörda förhållande hufvudsakligen vara att finna deruti, att en mängd till Amerika utflyttade eller ur statskyrkan till andra kyrkliga samfund öfvergångna personer afförts ur husförhörböckerna, men kvarstått i mantalslängderna.

Några särskilda förfoganden med afseende å personer, som tala *främmande språk*, hafva under perioden icke påkallats.

Den *religiösa rörelsen* har visserligen under perioden fortfarande och synnerligen i början af densamma yttrat sig genom ett fortsatt uppförande af s. k. böne- eller missionshus, der andliga föredrag hållas, hufvudsakligen af s. k. kolportörer, men några egentliga *skismatiska rörelser*, som föranledt vidtagande af särskilda åtgärder, hafva deremot icke förekommit.

Methodisterna hafva väl år 1876 utverkat sig nådigt tillstånd till fri religionsöfning både i Linköping, Norrköping, der deras antal vid periodens slut uppgifvits vara omkring 200 med eget kapell, Motala och Valdemarsvik, men ej anmält sig till bildande af egna församlingar förr än mot slutet af perioden och någon synnerlig stor utbredning hafva hvarken de eller de jemväl i Norrköping enligt uppgift till ett antal af 176 personer, mest qvinnor, Linköping, Söderköping, Motala, Valdemarsvik och några få socknar på landet hufvudsakligen inom Vikholands och Bergslags fögderier uppträdande *baptisterna* vunnit, utan

hufvudsakliga tilloppet har egt rum till de af *läsarne* eller de s. k. *nyevangelisterna* uppförda missionshusen. Från de sistnämnda hafva under senaste åren utbrutit sig särskilda s. k. »nattvardsföreningar», af hvilka en under namn af »kristna friförsamlingen» i Norrköping förmäls hafva omkring 100 medlemmar.

Mormonismen har numera nästan upphört inom länet och omförmäles endast från Norrköping, der vid periodens slut antalet af dess anhängare säges hafva uppgått till omkring 60 personer.

Beträffande *byggnadssättet* så äro några egentliga förändringar i den till åstadkommande af allt större bekvämlighet och prydlighet under senare årtiondet allt mera sig utvecklande riktningen icke att anmärka. De på uthusbyggnader de forna halm-taken utträngande *spånbeläggningarne* hafva deremot i anseende till eldfarligheten och deraf fördyrade brandförsäkringsafgiften nästan alldeles upphört att användas å bostadslägenheter, för hvilka numera till takbetäckningen begagnas vanligast reffladt tegel, men äfven rätt ofta plåt, derå priset i anseende till de tryckta jernkonjunkturerna varit ovanligt billigt, och understundom äfven asfaltpapp, hvars bruk dock under senare åren inom länet aftagit, antagligen i följd af den genom under första åren för beståndet erforderlig bstrykning jemförelsevis dyra underhållskostnaden. Den i sammanhang med jordbrukets allmänna utveckling fortgående förbättrade kreatursskötseln har äfven gifvit anledning till ett allmännare ombyggnad af *ladugårdshusen*, som dervid åtminstone å något betydligare egendomar vanligen försetts med broar för fodrets uppkörande direkt på skullarne och ej sällan byggas till sjelfva stallarne af gråsten med öfverbyggnad af blott stolpvirke och bräder under tak af spån, hvilket byggnadssätt till ej ringa del härleder sig från den lätthet att erhålla skickliga stenarbetare, som de i orten under senare tider fullbordade kanal- och jernvägsanläggningarna utbildat. Detta förhållande torde ock kunna tillskrivas den numera allmän vordna vanan att förse alla slags byggnader med ordentlig grund af ej sällan huggen eller åtminstone tuktad granit. Bland större *byggnadsföretag på landet* under perioden är hufvudsakligen att märka *Svinhults* under år 1876 fullbordade och invigda *nya kyrka*, som för en kostnad af 51,000 kronor, utom körslor och dagsverken in natura, uppförts af sten till en längd af 145 och bredd af 55 fot. Mera omfattande reparationsarbeten hafva å Skedevi och Östra Ny socknars kyrkor egt rum, hvarjemte *uppvärming af kyrkornas* medelst s. k. Gurney-ska ugnar inom många jemväl landförsamlingar vidtagits.

För Finspånge läns härad, hvars förutvarande båda tingslag på sätt ofvan blifvit berördt, sammanslagits till ett med tingsställe vid Hällestad jernvägsstation, har derstädes blifvit uppfördt ett nytt, rymligt, bekvämt och jemförelsevis storartadt *tingshus*. Vid Qvarsebo i närheten af färjestaden har en mängd mer eller mindre dyrbara sommarvillor med tillhörande parkanläggningar blifvit, hufvudsakligen af Norrköpingsbor, anlagd, och komma de antagligen att göra denna för dess friska hafsluft och dermed förenade saltsjöbad uppmärksammade ort allt mera besökt.

Hvad angår länets *städer*, hvilka samtliga under perioden fått icke allenast *byggnadsordningar* i enlighet med föreskriften i nådiga byggnadsstadgan den 8 maj 1874 för sig fastställda, utan äfven de nya stadsplanerna i näder pröfvade, så har i *Linköping*, der numera en del af kvarteren i den nya stadsdelen närmast jernvägsstationen indelats i tomter för att till bebyg-

gande upplåtas, den enskilda byggnadsverksamheten varit liffigare än måhända under någon föregående lika tidrymd samt det prydligare och i allo mera omsorgsfulla sätt, hvarpå byggnaderna numera uppföras, bidragit till stadens både utvidgande och försköande. Den förut rådande bostadsbristen kan derfor äfven nu anses åtminstone tillsvidare vara öfverstånden, hvartill, såvidt den arbetande befolkningen angår, bidragit icke allenast uppförandet af för sådana familjer särskildt afsedda bostäder i sjelfva staden, utan ännu mera den omständigheten, att nästan rundt omkring denna, dels på, dels utom stadens område uppförts en massa mindre byggnader, hvilka, äfven om de framkallats af både billigare tomtpris och oberoendet af byggnadsordningens för bebyggandet inom det planlagda området strängare föreskrifter, dock nästan alla utmärka sig för en snygghet och ordning, som under likartade förhållanden på andra ställen, såsom t. ex. vid den s. k. Norrköpings norra förstad, icke förmått göra sig gällande. Bland mera framstående byggnader derstädes, som blifvit fullbordade, intaga läroverkets *nya gymnastikhus* och det af stadens i senaste berättelsen omnämnda, år 1874 erhållna stapelstadsrätt framkallade *tullhuset* samt *Östergötlands enskilda banks* nybyggda storartade hus de förnämsta rummen.

Arbetet på den i förra berättelsen särskildt nämnda *ombyggnaden af domkyrkotornet* i mera öfverensstämmelse med sjelfva kyrkans stil, hvartill ritning är uppgjord af Herr öfverintendenten H. Zettervall, började år 1876 med grundens förstärkande och uppsättande af arbetsmaskiner samt har nu så fortskridit att sjelfva stenbyggnaden är i det närmaste färdig och hufvudsakligen återstår den likväl ganska höga tornspetsen.

Den förut jemväl omnämnda *vattenledningen*, hvars reningsbassiner och pumpverk äro belägna vid Tannefors, nära $\frac{1}{4}$ mil från staden afägsna qvarnby, har under perioden ytterligare utvecklats och tillökats medelst inköp af icke allenast det till en numera nedbrunnen qvarn hörande närbelägna vattenfall på omkring 30 hästkrafter, utan äfven reservångmaskin för pumpverkets drifvande, om isgång eller dylika hinder skulle uppstå för vattenverkens behöriga gång; och har företaget med vattenledningens anläggning under senare åren lemnat full ränta till aktieegarne.

Under senare delen af perioden har en af stadens hufvudgator, den s. k. Nygatan, blifvit utsträckt till den forna Vestertull och således först då, genom nedrifning af några för ändamålet af staden inlösta hus, vunnit den fullbordan, som i den redan af Karl XII år 1700 fastställda stadsplanen anvisats; hvarjemte påbörjats omläggning af samtliga gatorna samt deras förseende med trottoarer af huggen kantsten och belagde med tukad s. k. nubbssten.

I *Norrköping*, der under ifrågavarande tid blifvit nybyggda 66 boningshus och sammanlagdt 872 med eldstäder försedda boningsrum jemte 22 fabriks- eller magasin, uppgifves jemväl den förut rådande bostadsbristen vara öfverstånden, hvilket för den arbetande befolkningen dock förnämligast torde bero derpå att de bland arbetarne, som varit ur stånd att skaffa sig bostäder i sjelfva staden, beredt sig hemvist i den norra landsbygdens alldeles intill staden gränsande bryn, der utan all plan och oftast af de uslaste materialier härs och tvärs utkastats en massa boningslägenheter af det mest ruskiga utseende, synnerligen i närheten af jernvägen. Att icke vederbörande i Norrköping på något sätt försökt förebygga ett sådant granskap,

utan lugnt åsett detsamma tillväxt, måste på det högsta beklagas och torde nog genom de bekynner, som deraf redan nu befaras för fattigvård och ordningsmagt, komma att i framtiden medföra ännu ledsammare följder.

Bland nyuppförda offentliga byggnader äro att märka den år 1879 uppförda af fyra särskilda byggnader bestående *nya brandstationen*, ett år 1880 i sydöstra delen af staden uppfördt *folkskolehus* för 610 barn och det strax utom vestra tullen anordnade *nya sjukhuset*; hvarförutom stadens *packhus* år 1876 blifvit tillbygdt med tvenne flyglar; och har taxeringsvärdet å fastigheter i staden under perioden ökats med nära 4,000,000 kronor.

Stadens i senaste berättelse såsom nyanlagd omförmälda *vattenledning* har under perioden blifvit ytterligare utsträckt och sjelfva vattenförbrukningen stigit från något öfver 16,000,000 till öfver 26,000,000 kubikfot om året, och har man till och med tillgodogjort trycket från vattenledningsreservoiren såsom kraftmotor för en hissmaskin i ett spanmålsmagasin.

Den redan i januari 1863 fastställda planen att förse stadens dåvarande norra utkant med en planterad väg eller bulevard och i sammanhang dermed utlägga staden å marschlanden i nordost, som likväl kom till utförande först då östra stambanans öppnande för trafik till Norrköping år 1866 oafvisligen påkallade det, föranledde stadens ökande med 24 *nya kvadrater*, deraf likväl de flesta i anseende till sitt läge egentligen voro afsedda blott till upplagsplatser och derfor äfven vanligen kallades »hamnkvadrater». Emellan Saltängstorget och jernvägsstationen anlades der, i sammanhang med anordningarna till det 14de allmänna svenska landbruksmötet, som den 25—29 juli 1876 hölls i Norrköping, en park med vattenkonst och blomstergrupper, som allt sedermera underhållits på ett utmärkt och å få ställen i Sverige motstycke egande sätt.

Det redan år 1860 väckta förslaget att omgifva staden äfven å dess sydvestra, södra och sydöstra sidor med bulevarder, föranledde, att stadens nya elementarläroverk och vestra folkskolan med dessas parkomgifningar år 1863 der förlades och upptogo två af de tre nya kvadrater, hvarmed staden åt detta håll då utvidgades.

För att till måttligt pris bereda tillgång på rymliga byggnadsplatser, särdeles åt den arbetande klassen, fastställdes i nåder den 13 juli 1877 en efter byggnadsstadgans tillkomst omarbetad äldre plan att utvidga staden jemväl å dess södra och östra sidor, på samma gång promenadanläggningarna vid den vestra sidan skulle fortsättas, och tillkommo derigenom 23 nya byggnadskvadrater, hvarjemte en del äldre kvadrater i södra och östra delarna nådde en af planen betingad tillökning och mera regulier form. Genom dessa utvidgningar och regleringar samt till en del äfven i följd af östra stambanans sträckning genom stadsområdet och jernvägsstationens anläggning äfvensom genom det å skolungdomen anvisade exercis- och målskjutningsfältet, om ej mindre än 3 tunnland och 17 kappland, har emellertid stadsjorden sammankrympt, så att hela arealen af behållen utarrenderad allmän jord vid periodens slut ej utgjorde mera än 3,519 kvadratref 63 stänger 27 fot, utom de stadens församlingar och kyrkor särskildt tillhöriga 259 ref 71 stänger 50 fot.

I de *öfriga städerna*, der byggnadsverksamheten utom i de delar af Motala, som ligga jernvägsstationen närmast, varit jemförelsevis ringa, hafva under perioden icke blifvit uppförda andra

mera märkbara byggnader än, dels genom tillbyggnad till och förändring af det gamla, ett *nytt läroverkshus i Vadstena* för en kostnad af 45,000 kronor, dels ock *nytt storartadt rådhus i Motala* för en kostnad af 81,000 kronor.

För såväl beredandet af tillgång på bättre dricksvatten som för ökande af vattnet i och för eldsläckning hafva i Vadstena och Söderköping företagits borrningar af s. k. *artesisiska brunnar*, deraf i Söderköping på stadens bekostnad borrats tre till 80 å 90 fots djup, hvilka uppgifvas hafva en, efter hvad det vill synas, outtömlig tillgång på vanligen rent och godt vatten.

I *klädedräkten*, som under senare åren allt mera tagit intryck af tidens mot nivelleringsförhållandet i allt fortgående riktning, så att på särskilda yrken eller orter beroende egendomligheter från forna tider numera alldeles försvunnit, är icke att märka annan förändring än den hos tjenstehjónsklassen allt mera stigande lyxen.

Begagnandet af *spritdrycker* har fortfarande aftagit och äfven förtärandet af *maltdrycker*, åtminstone på utskänkningsställen å landsbygden, har jemväl under senare åren icke obetydligt minskats, hufvudsakligen i följd af senaste lagstiftning i detta ämne, hvilken bortsopat en massa förut varande lägenheter för utskänkning af dessa drycker, som utgjort ett slags surrogat för spritdryckerna. Till nykterhetens befrämjande har under de allra sista åren, synnerligast i städerna, bidragit den stora utbredning, den s. k. *Good-Templar-orden*, hvars medlemmar icke få förtära några spritdrycker, viner eller starkare maltdrycker än svagdricka, bland den arbetande klassen — dess bättre — vunnit. Såsom denna orden hittills här i landet uppträdt, måste den anses högst välsignelsebringande, då icke allenast flere exempel förefinnas, att såsom obotlige ansedde drinkare efter inträdet i orden blifvit nyktra och ordentliga samt i följd deraf äfven jemförelsevis välbergade och i allo aktningvärde, utan äfven den sammanhållning för ett godt och sedligheten befordrande ända-

mål, som denna orden åsyftar, jemväl i andra afseenden verkat förädlande och höjande på dess medlemmar.

Angående befolkningens *sedlighet och laglydnad* i allmänhet hafva de fördelaktigaste vitsord från alla delar af länet ingått, och *gröfre brott* kunna numera nästan anses höra till en förfluten tid. Fångantalet vid länets häkten har äfven under hela perioden hållit sig vid en jemförelsevis låg siffra, och till detta lyckliga förhållande torde lika mycket, som frånvaron af allmänare nöd och de arbetande klassernas sig allt mera förbättrande ställning, den genom skolväsendets utveckling allt mera till djupet trängande bildningen och de föreningar, som hafva förädlande samqväm, inbördes bistånd och beredande af billig och nyttig undervisning till ändamål, hafva bidragit.

Arbetareföreningarne verka i sådant afseende fortfarande mycket godt och utom de i städerna Norrköping, Linköping, Söderköping och Vadstena befintliga ganska verksamma, hafva sådana inrättats i flere socknar på landet, såsom Ö. Husby, Qvillinge, Ö. Eneby, Borg och Löt, Mjölby samt vid Sonstorp i Hällestad socken och vid Motala verkstad.

Deremot har ifvern för *skarpskytteid'n* nästan alldeles afsvalnadt, så att af de för denna bildade föreningar numera ej finnas kvar mera än tre, nämligen Valdemarsviks, Östkinds härad och Norrköpings, hvilka sistnämnda torde komma att slutligen uppgå i ett der bildadt »skjutöfningsgille», som fått reglemente för sig fastställt och årligen erhåller andel af det för skjutöfningsens befrämjande anordnade allmänna anslag.

Anlitandet af *sockenbiblioteken* uppgifves hafva icke obetydligt aftagit, men deremot *tidningsläsandet* ökat och synnerligen de billigare veckotidningarna vunnit en stor spridning, hvartill uti ej ringa mån torde hafva bidragit en och annan redaktions påfund att icke allenast åt prenumerantsamlare gifva vissa exemplar gratis utan till och med utfästa särskilda premier af penningebelopp för den, som lyckades samla största antalet prenumeranter.

3. Näringar.

A) *Jordbruk* och B) *Boskapsskötsel*. Till hvad de från länets hushållningssällskap årligen derom afgifna berättelser innehålla, torde här få i allmänhet erinras att, huru mycken omsorg än oupphörligen eguas åt denna länets hufvudnäring och huru man än försöker genom användande af nyare tiders förbättrade arbetsredskap och maskiner minska de annars af tidsförhållandena stegrade arbetskostnaderna eller genom konstgjorda gödningsämnen återskaffa jorden den växtkraft, som det moderna s. k. cirkulationsbruket allt mera förtager, så torde den behålla inkomsten deraf icke kunna anses på något sätt motsvara den utveckling, icke allenast ständigt fortgående nyodlingar utan äfven förbättrade arbetsmetoder och en mera s. k. rationel hushållning åt denna näringsgren annars tyckes böra oupphörligen förläna.

Bland större *odlingföretag*, som under perioden hufvudsakligen genom *sjösänkningar* eller andra vattenregleringar förekommit, äro att märka:

sänkning af sjöarne Höfvern, Ryppjan, Stora och Lilla Bjän samt Lillsjön i Bankekinds härad, hvarigenom omkring 7,000

kvadratfjord inom Svinstad, Askeby, Grebo och Åtvids m. fl. socknar blifvit fruktbargjorda;

sänkning af Strälången och två andra sjöar i Ringarum, hvarigenom omkring 800 tunnland blifvit torrlagda och odlingsbara;

tappning af en mindre sjö vid Skördefall och Näs i Kisa socken;

vattenafledning från Kolstad-, Eldslösa- och Mathemskärren i Vifolka härad, hvarigenom omkring 350 tunnland vunnits för odling;

vattenafledning vid Konungsunds by och Svensksunds säteri på Vikbolandet, hvarigenom, efter utrifning af en qvarn och upptagande af en aflöppsgraf, stora vidder blifvit torrlagda;

urtappning af Folkebosjön och Hackebosjön i Vifolka härad, hvarigenom ungefär 215 tunnland blifvit torrlagda;

sänkning af sjön Laxtjärden i Kullerstads socken, der omkring 250 tunnland blifvit odlingsbara för en kostnad af 4,500 kronor;

tappning af Östanåsjön i Åsbo socken, hvarigenom större förut odugliga mossar blifvit odlingsbara;

tappning af Ölstdsjön i Risinge socken, hvarigenom densamma blifvit alldeles torrlagd.

Förbättring af gamla åkerjorden genom grunddikning har äfven fortgått uti en alltmera sig ökande skala jemväl hos allmogen, så att hushållningssällskapets täckdikningsförmän, som under perioden ökats från 11 till 15, varit ständigt upptagna under arbetstiden. Till täckdikningarna hafva fortfarande hufvudsakligen tegelrör användts och endast undantagsvis sten eller aspvirke begagnats. Vanligen hafva dikningarne verkstälts efter plan af den statens *landtbruksingeniör*, hvars biträde i sådant afseende hushållningssällskapet fortfarande bekostat, och under hans ledning med tillsyn af de för ändamålet anställda *täckdikningsförmän*, för hvilkas aflöning och förseende med instrument m. m. hushållningssällskapet utgifvit under:

år 1876, då 2,008 kvadratref täckdikats.....	1,900 ⁰⁰ kronor
» 1877, » 3,348 » »	2,580 ⁰⁰ »
» 1878, » 3,986 » »	2,110 ⁰⁰ »
» 1879, » 4,095 » »	2,880 ²³ »
» 1880, » 5,141 » »	3,430 ⁸⁶ »

Såväl genom de hastiga och anmärkningsvärda framsteg, *ladugårdsskötseln* i allmänhet under senaste årtionde gjort, som genom den ökade och kraftigare utfodringen af djuren, har den för jordens bibehållande vid sin växtkraft nödvändiga tillgången på *naturlig gödsel* icke allenast betydligt ökats utan äfven till sin beskaffenhet väsentligen förbättrats, hvarjemte användandet af superfosfater och andra *artificiella gödningsämnen* icke obetydligt tilltagit; och lära de senare isynnerhet på mossjord, hvars odling i följd af de alltjemt fortgående sjösänkningarna och andra vattenafledningsföretag i ganska stor vidd bedrifvits, visat utomordentliga resultat.

Utom år 1879, då de omstörtningar inom affärsvärlden, som betecknade årets både början och fortgång, menligt inverkade jemväl på jordbruket genom minskad efterfrågan och deraf föranledda fallande pris på alla dess produkter samt en i början visserligen gynnsam, men för fruktbildningen och mognaden sedermera inträffad kall och ihållande regnig väderlek, derunder säden nedslogs och till stor del förstördes af rost och röta, högst menligt inverkade, hafva periodens öfriga år varit för jordbruket temligen gynnsamma, mest likväl 1878, då efter en lindrig vinter med obetydlig snö och för körslor nästan obrukbara isar våren till stor lycka för landtmannen, hvars förråd af foder efter de tvenne föregående årens medelmåttiga skördar voro ganska knappa, inträdde så tidigt att man redan i första hälften af april kunde börja beså mossjorden och omedelbart derefter utan egentligt afbrott den gamla åkerjorden. Under detta år vann ordspråket om Ersmesse-ax och Olofsmesse-kaka sin fulla tillämpning, och skörden af såväl säd, isynnerhet råg och hvete, som af foderväxter och rotfrukter utföll särdeles ymnig. Äfven år 1880, då, efter en på det hela taget mild vinter, jordens bearbetning kunde företagas temligen tidigt på våren, gaf en till mängden fullt medelmåttig och till beskaffenheten såväl från åker och äng som trädgårdar en mycket god skörd. Nogsamt vetande, hvilken viktig faktor ett godt och pålitligt utsäde vore för erhållande af god skörd, hade länets hushållningssällskap redan 1875 uppdragit åt sitt förvaltningsutskott att fatta beslut angående de närmare bestämmelserna i och för inrättande af *frökontrollstation* i länet och år 1878 den 21 februari började

densamma sin verksamhet, som allt sedermera mycket anlitas, i det nämnda år undersökts 149 prof, 1879 296 prof och år 1880 232 prof.

Offentliga understöd i följd af missväxt hafva icke ens varit satta i fråga. Visserligen drabbades år 1877 Väfersunda och en del af Rogslösa socknar i Dals härad äfvensom några nära sjön Glan i Risinge socken belägna gårdar af *hagelskada*, som på förstnämnda ställen till och med uppskattats till ett värde af 40 à 50,000 kronor, men detta föranledde icke till några särskilda åtgärder i undsättningsväg, utan bidrog möjligen endast att påskynda bildandet af det hagelskadeförsäkringsbolag för länet, som år 1878 kom till stånd. *Handelsprisen*, synnerligen å höstsäd, hafva under perioden med undantag för vårsäd 1879, då likväl varans sämre beskaffenhet isynnerhet bidrog till prisnedsättningen, bibehållit sig temligen höga och i allmänhet varit öfverensstämmande med *markegångsprisen*, hvilka utgjort för de särskilda sädesslagen per kubikfot:

	1876.	1877.	1878.	1879.	1880.
Hvete.....	3 ⁶⁰	3 ⁸⁷	3 ¹⁹	3 ³⁵	3 ⁶⁰
Råg.....	2 ⁵⁹	2 ⁶⁴	2 ²⁵	2 ²⁰	2 ⁶⁵
Korn.....	2 ³⁸	2 ⁴⁷	2 ⁰⁰	1 ⁹⁰	2 ²⁵
Hafre.....	1 ⁵⁸	1 ⁴⁰	1 ¹²	1 ⁰⁷	1 ³⁵
Blandsäd.....	1 ³⁵	1 ⁷³	1 ⁴¹	1 ³⁵	1 ⁶⁵
Ärter.....	2 ⁸⁷	3 ²⁷	2 ⁵⁵	2 ⁵⁴	2 ⁸⁷

Det sädesslag, som fortfarande nästan uteslutande är föremål för utländsk efterfrågan, är hafren, som därför äfven skeppas i stora kvantiteter såväl direkt från Norrköping och Mem, som för vidare export till Stockholm. Hufvudsakligen för emottagandet och förvarandet af detta sädesslag hafva storartade magasin med tillhörande torkrior blifvit, på sätt i senaste berättelsen omförmäles, på en mängd olika platser i länet uppförda; och torde fördenskull, jemte ladugårdsprodukterna, hafren utgöra landtmannens förnämsta kontanta inkomstkälla.

Sedan, på sätt i senaste berättelse redan omförmäls, de vid Ljung och Vadstena under förra perioden anlagda fabriker för tillverkning af hvitbetssocker nu alldeles upphört, har odling af *sockerbetor*, för hvilken länets klimat antagligen icke var passande och derjemte erfordrades en längre förberedelse af jorden, hvartill hvarken tid eller medel förefunnits, alldeles afstannat; och några andra *nya rotfrukter eller sädesslag* hafva icke förekommit.

Deremot hafva med afseende å *redskap och maskiner* flere nya kommit till användning och vunnit en temligen allmän utbredning. Så kallade amerikanska icke allenast hästräfsor utan äfven stålplogar, gödselgrepar, högafflar, spadar och dylika redskap af stål förekomma nu nästan öfverallt. På alla större ställen får man numera se radsåningsmaskiner, som, på samma gång de jemnt och till lika djuplek nedmylla utsädet, angifva rymden af det besädda fältet, s. k. ringvältar, som sönderdela och krossa kakorna, samt om ej ångröskverk, som, på samma gång de urtröska, rensa och fördela den tröskade säden, åtminstone stifttröskverk, hvilka utmärka sig såväl genom deras lätthet att transportera som genom deras, i förhållande till det ringa utrymme de upptaga, stora afverkningsförmåga. Den af hushållningssällskapet från mars 1875 anställda *länsmaskinisten* är därför äfven mycket anlita och har fått sin aflöning ökad från 1,000 till 1,500 kronor per året.

Trädgårdsskötseln och fruktodlingen hafva jemväl under perioden gått framåt på ett sätt, som föranledt hushållningssällskapet att från och med år 1878 anställa ytterligare en läns-trädgårdsmästare; och är nu till aflöning åt de båda trädgårdsmästarna anslaget ett belopp af 2,500 kronor, hvarjemte till reseersättningar åt dem, som äro nästan ständigt upptagna, årligen anvisats 800 kronor.

Utom det att tillfälle till nära nog kostnadsfritt biträde vid trädgårdars anläggning och behöriga skötsel sålunda blifvit länets invånare beredt, har hushållningssällskapet sökt ytterligare uppmuntra trädgårdssodlingen genom att anslå 2,000 kronor år 1876 och 1,000 kronor för hvardera af åren 1877, 1878 och 1879 till premier å 50 kronor stycket för väl anlagda och skötta trädgårdar, deraf hälften afsetts för folkskoleträdgårdar och andra hälften för andra trädgårdar i allmänhet. Af dessa premier hafva dock blott utdelats 9 stycken år 1876, intet år 1877, åtta stycken år 1878, bland hvilka ett för Rogslösa sockens skolträdgård, som vitsordats hafva genom församlingsboarnes offervillighet under den nitiske skollärares ledning blifvit en trädgård af första rang, samt för år 1879 sju premier.

Linköpings läns och stifts trädgårdsförenings trädgård i Linköping, hvars uppkomst och dittills skedda utveckling i senaste berättelsen närmare omförmälts, har under perioden, ehuru 1,723 kronor 45 öre påkostats anordnandet af de år 1874 till trädgården ytterligare inlagda sex tunnland åker och fem tunnland hagmark och 870 kronor blifvit använda till intagande af vattenledning, ökat sina tillgångar genom nästan uteslutande vinst på fröhandeln och försäljning af trädgårdsprodukter från 38,091 kronor 39 öre till 63,085 kronor 58 öre, utan att deruti inberäknats planteringarna, orangeriväxter eller trädskolor, hvilkas värde lågt beräknadt anses uppgå till 50,000 kronor. Med afseende härå och då tillgångarne vanligen ökats med en nettobehållning af 4,000 å 6,000 kronor om året, beslöt föreningen år 1880 att der låta uppföra dels på spetsen af högsta berget ett utsigtstorn af sten och jern för en kostnad af omkring 1,100 kronor, dels ock en restaurationsbyggnad, som med gas- och vattenledning kostat i rundt tal 30,000 kronor. Från utsigtstornet har man den vidsträcktaste, flere mil åt alla håll öfverskådande utsigt öfver mellersta delen af provinsen.

Såsom *stängsel* har visserligen på åtskilliga ställen under senare åren börjat användas antingen kasserad telegrafråd, spänd på i jorden nedslagna stolpar, eller ock på sådana spikade läkt, men allmännast begagnas fortfarande de lika fula som skogsödande gärdesgårdarna och endast på några få större egendomar vallas kreaturen. Blott kring trädgårdar eller hustomter planteras såsom stängsel hagtornshäckar.

Dagsverksprisen hafva under senare åren icke obetydligt sjunkit och uppgifvas mot slutet af perioden hafva utgjort i stad för man 1 krona å 1 kr. 50 öre under sommaren och 75 öre å 1 kr. om vintern, samt för qvinna 67 å 83 öre om sommaren och 50 å 63 öre om vintern, hvilka pris å landet minskats med ungefär 25 öre för man och 12 å 15 öre för qvinna, dock med någon förhöjning för den brådaste tiden under skörden.

På samma sätt hafva *tjenstehjonslönerna* fallit till 85 å 150 kronor för en dräng och till 40 å 80 kronor om året för en piga, hvilket allt icke obetydligt torde hafva bidragit till förökande af emigrationen bland den arbetande eller tjänande klassen.

Åt *boskapsskötseln*, denna jordbrukets utan all jemförelse förnämsta binäring, har fortfarande egnats den största omtanke, i det icke allenast hushållningssällskapet vidtagit ganska omfattande och med jemförelsevis betydliga kostnader förenade åtgärder både för kreatursrasernas förädling och lättnader vid försäljningen af såväl slagtkreatur som isynnerhet hästar, utan äfven de enskilda jordbrukarne dels i allmänhet hvar för sig börjat sätta en ära uti att hafva vackra, väl utfodrade och deras ändamål i möjligaste grad motsvarande djur, dels ock bildat föreningar för anskaffande af utmärkta afvelsdjur.

Så har hushållningssällskapet:

år 1876: från Rheiderlund på holländska gränsen för 4,648 kronor 44 öre till bildande af en holländsk stam vid dess egendom Haddorp inköpt 2 tjurar och 9 qvigor; anordnat tre gödkreatursutställningar på våren i den för sådant ändamål vid Linköping inrättade, med stallar och andra tillbehör försedda utställnings- och försäljningsplats samt dervid i pris utdelat 940 kronor jemte 6 silfver- och 7 bronsmedaljer; bekostat 3 elever undervisning i hofslageri vid veterinärinrättningen i Stockholm beviljat ett räntefritt lån af 1,150 kronor åt en för inköp af en norsk beskällare å Vikbolandet bildad hingstförening samt anslagit 1,500 kronor till pris vid den kapploppning, som under detta år i sammanhang med allmänna svenska landtbruksmötet i Norrköping egde rum å Malmslätten;

år 1877: i pris vid då i Linköping anordnade fem gödkreatursutställningar, deraf 3 på våren och 2 på hösten, utbetalt 1,230 kronor jemte 7 medaljer i silfver och 8 i brons; beviljat Norrköpings hästförening ett räntefritt lån af 3,000 kronor för inköpte 2 hingstar och 2 ston af norfolksras; samt med vilkor att löpningar egde rum å Malmslätten beviljat ett årligt anslag af 1,500 kronor till pris för inom Sverige födda och uppfödda hästar, att utgå under fem år; äfvensom anslagit 2,700 kronor att såsom lönebidrag utgå med 300 kronor till hvar och en af 9 behörigen legaliserade distriktsveterinärer och bekostat undervisning i hofbeslagning för en elev vid veterinärinstitutet i Stockholm;

år 1878: i pris vid då anordnade tre gödkreatursutställningar i Linköping utdelat 1,560 kronor jemte 10 medaljer af silfver och 12 af brons; fortfarande lemnat bidrag till aflöning åt distriktsveterinärerna; bekostat undervisning åt 4 elever vid hofslageriskolan å veterinärinrättningen i Stockholm och med 900 kronor underhållit 6 elever, hvarje under tre månader, vid hästskötareskolan å Klämmestorp i Jönköpings län; till sitt förvaltningsutskotts disposition stält 2,500 kronor för att användas såsom bidrag till prisbelöningar vid de hästuppvisningar, som af staten komme inom länet att under året anordnas; samt anordnat 1,000 kronor till premier för sådana hingstar, som, ehuru i öfrigt af premieringsnämnden godkända, icke varit till betäckning använda så många gånger, som reglementet för premiering af staten förskrefve, att utgå med 200 kronor till hingst af arabiskt eller engelskt fullblod, som utan afseende å verkställda betäckningars antal hölles allmänheten till handa mot en sprängafgift icke öfverstigande 50 kronor, samt 150 kronor till hingstar af andra slag, som under året betäckt minst 15 ston; äfvensom anslagit högst 5,000 kronor till inköp af två engelska fullblodshingstar, som inom länet utstationerades och upplätos till betäckning;

År 1879: i pris vid under året anordnade fyra gödkreatursutställningar i Linköping utbetalt 1,610 kronor samt 8 medaljer i silfver och 9 i brons; på förut vanligt sätt lemnat bidrag till distriktsveterinärers aföning; anslagit medel till beredande af 4 friplatser vid veterinärrättningens hofslageriskola, deraf likväl icke mera än två för länet finge disponeras; och vid allmänna nordiska hästkötarenskolan å Klämmestorp bekostat fri undervisning för 4 elever; såsom bidrag till pris vid de af staten anordnade hästuppvisningar inom länet beviljats ett belopp af 2,500 kronor för de hästar, som af premieringsnämnden förklarats hafva motsvarat och uppfyllt de bestämmelser, som premieringsreglementet föreskref, och dessutom 1,000 kronor att under samma vilkor som 1878 användas till extra pris för sådana hingstar, som, ehuru af premieringsnämnden godkända, icke kunnat prisbelönas;

År 1880: utdelat i pris vid årets tre gödkreatursutställningar i Linköping 1,280 kronor jemte 6 medaljer i silfver och 10 i brons; till 500 kronor om året förhöjt lönebidraget åt hvar och en af 8 distriktsveterinärer; bekostat fri undervisning åt 2 elever vid veterinärrättningens i Stockholm hofslageriskola och åt 4 elever vid hästkötarenskolan å Klämmestorp; på samma vilkor, som under föregående åren anslagit dels 2,500 kronor till ordinarie och 1,000 kronor till extra pris vid de af staten anordnade hästuppvisningarna inom länet; till förvaltningsutskottets disposition ställt 10,000 kronor att användas till inköp af holländska eller ostfriesiska afvelsdjur, hufvudsakligen tjurar, för att efter ankomsten å öppen auktion försäljas till jordbrukare inom länet; samt med 500 kronor för en gång lemnat bidrag till anordnande af en kreatursförsäljningsplats vid Söderköping och densamma förseende med nödigt antal räcken för kreaturens uppbinding.

De kostbara och med stora uppoffringar förr vid Hofgården och Kyleberg underhållna ladugårdsuppsättningar hafva visserligen i följd af dessa ställens öfvergång i andra egares händer under perioden skingrats, så att dermed något så när jemförliga besättningar endast vid Säby i Vist socken och Stora Berga i Gårdeby nu torde finnas, men i stället har, på sätt ofvan anmärkts, fallenheten att förskaffa sig så bra djur som möjligt blifvit mera allmän och bör därför verka ännu kraftigare.

Hvad *färafveln* åter angår, så och då dessa djur numera på högst få ställen underhållas till större antal eller egentligen för produktion af ull till afsalu, utan merendels blott för husbehofslagt, hafva inga nämnvärda åtgärder med afseende på densamma under perioden vidtagits.

Af *kreaturssjukdomar* hafva inga mera allmänna under tidskiftet förekommit. Under sommaren 1880 yppades dock *mjellbrand* dels hos några på bete vid foten af Omberg i Väfversunda socken gående nötkreatur, af hvilken anledning särskild veterinär förordnades att utöfva nödig tillsyn på stället, der sjukdomen efter ett par veckor äfven alldeles upphörde, dels ock vid egendomen Sörstad i Vikingstad socken, dock utan att sprida sig vidare eller förorsaka större skada.

Den för ladugårdsprodukternas ändamålsenliga tillgodogörande erforderliga *mejerihandteringen* har fortfarande utvecklats i det icke allenast större mejerier blifvit hufvudsakligen af danskar anlagda på flere ställen i länet, utan äfven hushållningssällskapet den 1 december 1879 anslagit 1,500 kr. till anställande af en länsmejerist, hvars tienstgöring började den 1 april 1880

och hvilken för att lemna råd och upplysningar i mjölkhushållningen under 62 förrättningsdagar besökte 38 reqvirenter och derjemte på 16 olika ställen inom länet höll med praktisk föreläsning i lämpliga arbetsmetoder förenade, talrikt besökta föredrag.

Med afseende å *biodlingen* hafva under perioden jemväl särskilda åtgärder af hushållningssällskapet vidtagits, i det under sommaren 1877 en för sådant ändamål från Skåne tillkallad person, som medförde fullständig materiel för åskådliggörande af sina föredrag, under 4 dagar höll sådana i Skeninge inför en talrik och intresserad samling bivänner, samt både 1879 och 1880 en *biskötarenskola* varit på sällskapets bekostnad anordnad vid Grimsmålen i Vist socken, der under hvardera året 15 personer erhållit kostnadsfri undervisning af ställets egare, som jemväl konstruerat en biboning, afsedd att förena trä- och halmkupans särskilda företräden, och hvilken vunnit både stark afsättning och erkännande vid de allmänna utställningar, der den varit föreläsd, såsom vid landbruksmöten i Vestervik och Vadstena samt slöjdtställning i Stockholm, der den hugnats med stora silfvermedaljen.

För åvägabringande af *meteorologiska* observationer inom länet stälde hushållningssällskapet den 1 december 1877 till sitt förvaltningsutskotts förfogande 1,000 kronor, hvarmedelst sedermera för observationer af nederbördstemperatur-, is-, frost-, åskväders- och vindförhållandet anordnats, jemte 12 mindre, 6 större och mera fullständigt utrustade stationer, hvilka försetts med justerade instrument från meteorologiska centralstationen i Stockholm, till hvilken likasom till sällskapet insändts iakttagelserna rörande nederbörden månatligen och beträffande öfriga förhållanden två gånger om året.

År 1876 under 25—29 juli hölls i Norrköping 14:e allmänna *svenska landbruksmötet*, till hvars bekostande hushållningssällskapet bidrog med 63,800 kronor och Norrköpings stad med 25,800 kronor och hvaruti länet så deltog, att bland 570 utställda nötkreatur 240 och af 203 anmälda hästar 76 voro från detta län, som äfven var ganska rikt representeradt i afdelningarna för ladugårdsprodukter och slöjd. Af de inom samtliga utställningsgrupperna anslagna pris tillfölla äfven 161 utställare från Östergötland, deraf 3 guldmedaljer, 71 silfvermedaljer, 42 af brons och 41 särskilda penningepris.

Den i sammanhang med mötet i stadens läroverkshus med tillhörande gymnastik anordnade *industriutställning* var besökt af nära 11,000 personer och medförde, utom den indirekta fördelen att en stor del af de utställda föremålen genast funno köpare, äfven den att inkomsterna öfverstege utgifterna för densamma med ej mindre än 2,586 kronor 96 öre.

Länets den 16 och 17 juli 1879 i Vadstena anordnade *allmänna landbruksmöte* hade utställda 199 nötkreatur, 76 hästar, 14 svinkreatur, 243 nummer redskap och maskiner, 23 nummer smör och ost, 10 nummer trädgårdsalster samt 243 nummer af industri, slöjd och binäringar. Der utdelades 56 medaljer i silfver, 57 i brons samt 2,500 kronor i penningar. Detta möte var besökt af omkring 5,000 personer och kostade hushållningssällskapet 3,655 kronor 78 öre.

C) *Skogshushållning, jagt och fiske*. Med afseende å *kronoparkerna* har under perioden icke inträffat andra förändringar, än att vid utarrendering för statsverkets räkning af indragna

häradschefdingebostället Vesterlösa n:o 1 inom Dals härad hafva 1,987 kvadratref 60 stänger utmärkt år 1877 blifvit derifrån afsondrade och lagda till Ombergs kronopark samt år 1879 inom Kinda härad af f. d. bergslagsallmanningen Gaddstigen bildats en ny kronopark om 2,160·50 kvadratref, så att yttinnehållet af dessa parker, som vid förra periodens slut utgjorde, utom den då nyligen intagna, i senaste berättelsen särskildt omförmälda Kungs-Norrby kronopark, 19,596 kvadratref ren skogsmark, uppgick till 23,587·66 kvadratref sådan mark jemte 2,376·95 kvadratref impedimenter.

Af *häradsallmanningarna* hafva under perioden Hanekinds, Valkebo och Kinda härads med en sammanlagd ytvidd af 14,028·77 kvadratref, efter hushållningsplanernas fastställande och reglementens upprättande, öfvergatt från skogsstatens vård och förvaltning till delegarnes bevakning och skötsel, samt af de öfriga, ännu under skogsstyrelsens vård varande, hvilka vid periodens slut hade en sammanlagd ytvidd af 258,282·29 kvadratref, blott Göstrings, Bobergs och Östkinds fått nya hushållningsplaner fastställda.

Bland *enskilda skogar* voro vid periodens slut till ordnad hushållning indelade blott 918,288·69 kvadratref, deraf mera än 500,000 ref tillhöra Finspängs gods, hvarå från 1866, då plantering i större skala å dem egentligen började, till 1878 ej mindre än 8,426 tunnland blifvit återplanterade.

Ehuru virkesprisen under periodens senare år betydligt fallit, har *öfverafverkning*, som på åtskilliga ställen gränsat till *skogssköfling*, fortfarande synnerligen i södra och sydöstra delarne af länet på en stor del af enskilda skogar egt rum.

För *återplantering* och en bättre *skogsvård* hafva emellertid af länets hushållningssällskap vidtagits kraftiga åtgärder, i det *skogsplantövern* blifvit af sällskapet anstälde, mot en fast lön af 100 kronor samt 2 kronor i dagtraktamente och 1 kr. 50 öre per mil i resekostnad, för att kostnadsfritt biträda länets skogsmarksinnehafvare med anläggande af plantskolor och verkställande af skogsodling, hvarjemte till plantskolorna nödigt skogsfrö af sällskapet lemnats, och pris af 20 till 30 kronor utdelats för de bäst vårdade plantskolorna, äfvensom sällskapet, då biträde af *skogssingenjör* requirerats för skogsmark under 800 tunnland, bekostat de första två dagarnes traktamente. Skogsplantörerna hafva så anlitats, att deras antal ökats år 1877 från 2 till 3 och den 1 december 1880 från 3 till 4. Sällskapet ställde då jemväl till förvaltningsutskottets disposition ett årligt anslag af 1,100 kronor att användas till aflöning med 600 kronor, reseersättning 300 kronor, samt skogsfröns anskaffande och beko-stande af sådana dagsverken, som skogsegarne ej ansågos böra sjelfva vidkännas, å en *länsskogsmän*, som, utom lemnande af biträde vid skogsplantering, hade att gifva behöfliga praktiska anvisningar om en rätt skogsafverkning, enkel skogsindelning, mossars och kärrens afdikning till skogsbörd, hagskogars rätta behandling samt i allmänhet om nyttan att rätt sköta äfven de minsta skogstillgångar.

För erhållande af skogsfrön hafva *fröklänngningsanstalter* inrättats på åtskilliga ställen inom länet, deraf den å Omberg, som varit störst, utklängt år 1876: 455 skålpund tall- och 2,400 skålp. granfrö, 1877: 300 skålp. tall- och 700 skålp. granfrö, 1878: 1,100 skålp. tall- och 400 skålp. granfrö och 1879: 1,100 skålp. tall- och 150 skålp. granfrö.

K. Majsts Befallningshafvandes femårsberättelser 1876—1880. Östergötlands län.

Svedjande är numera alldeles bortlagdt och några andra större *skador å skogen* genom olyckshändelse hafva icke varit anmälda än dels år 1876 en af åska förorsakad antändning på första blocket å Lösings härads allmanning Kolmården, hvarigenom omkring 14 kvadratref ungskog afbrunno; dels år 1878, då 15 kvadratref af Malgesanda pastorsboställes skog afbrann i följd af antändning genom bloss vid kräftfångst; dels år 1879, då genom en stark storm vid jultiden en mängd träm å Ombergs kronopark kullkastades eller afbrötos samt en mängd fröträen å Memmings och Hammarkinds härads allmanningar kullblästes, och dels år 1880, då i juni månad skogseld utbröt på Göta kanalbolags skogar och derifrån spridde sig in på Bobergs häradsallmanning, der då omkring 150 kvadratref medelålders tall- och granskog afbrunno.

Tjärnbränning förekommer numera högst sällsynt inom länet och *kolning* eger hufvudsakligen rum i bruksdistrikten, men är ingalunda tillräcklig för jernverkens behof, utan måste de större af dem fylla behofvet från andra orter och till och med från de stora sågverken i Norrland.

Brännstorfsberedningen, som under första delen af perioden började temligen allmänt bedrifvas på de ställen inom länet, der större mossar gifvo dertill anledning, har likväl icke utvecklats till någon egentlig industri. Den bedrifves numera i nämnvärdare grad blott vid Getån i sydöstra hörnet af Lösings härads allmanning, vid Puksten i Ö. Eneby socken och vid Fräntorp under Finspång, dock på intet af dessa ställen till allmännare afsalu, utan blott för anskaffande af bibränsle till de verk eller fabriker, som egas af torfmossarnes innehafvare.

Jagten, som numera bedrifves hufvudsakligen såsom tidsfördrif och för nöjets skull, men nästan ingenstädes kan sägas utgöra näringsgren, uppgifves med undantag för raphönsen, hvilkas tillväxt efter den nära nog dem utdödande kalla vintern 1875 endast småningom försiggått, hafva varit temligen gifvande; och har för densamma skyddande länets landsting år 1877 ökat anslaget till skottpenningar för räf och hög från 500 till 4,000 kronor samt 1878 höjt dem från 2 till 3 kronor för räf och från 1 krona 50 öre till 2 kronor för hög, hvarjemte Östgöta numera upplösta jägarförbund anslagit sin kassa till belönande af angifvelser om jagtförbrytelser med ända till 40 kronor och Svenska jägarförbundet i Norrköping utfäst belöningar af 6 kronor åt den, som upptäcker förbrytelser mot gällande jagtstadga, och 10 kronor åt den, som åtalar sådan förbrytare och får honom fäld. År 1880 uppgingo skottpremierna, som utbetalades i Östergötland, till ej mindre än 8,416 kronor 50 öre.

Fjeldern uppgifves hafva rätt betydligt förökadt sig i skärgården, och *elgstånd* finnas på flere ställen inom länet; hvarjemte *vådjur* visat sig i trakten af Sommen och vid Omberg.

Åt *fiskets* förbättrande har hushållningssällskapet fortfarande egnat omsorg genom anslag till fiskeriintendenten för årligt biträde med undervisning uti och tillsyn öfver fisket. År 1876 gjordes under hans inseende flere försök att i Brävikens medelst sådana vid stänger fastsatta laxgarn, som under namn af stakagårdar allmänt användas i de norrländska provinserna, fånga lax, men utan egentlig eller allmännare framgång.

År 1878 har vid Brokind i vattendraget mellan sjöarne Rengen och Jernlunden anlagts en laxodlingsanstalt, der då inlagts 12,000 befruktade laxrom, likväl utan att något om framgången deraf sedermera försports.

Efter framställning af fiskvattenssegare i Ydre härad har Konungens Befallningshafvande genom allmän kungörelse den 30 december 1878 dels föreskrifvit uppsättande och underhållande af s. k. vasar för ynglets skyddande å hvarje hemmans fiskvatten till antal och beskaffenhet, som på socknevis af kronofogden i orten hållna möten bestämdes, dels tillbakaflyttat tiden för förbudet mot pulsning vid notfiske från den 15 juli till den 1 juli, men medgifvit begagnande af notfiske utan buller hela året om, utom under isen vintertiden; hvarjemte, efter förslag från 1880 års landsting och sedan länets fiskvattenssegare blifvit vid sammanträden inför kronofogdarne i ämnet hörde samt fiskeriintendenten sig yttrat, genom kungörelse den 4 juni 1881 dels för länets vattendrag, utom dem i Ydre härad, tiden för förbud emot notfiske under lektiden förkortats från den 1 maj till den 15 juni, dock så att pulsning eller annat buller för att skrämma fisken in uti noten ej må användas förr än efter den 1 juli, dels ock förbjudits fångst af kräftor mellan den 1 maj och den 10 augusti hvarje år.

D) **Rofdjurs utödande.** Den för husdjuren farligaste bland mellersta Sveriges rofdjur, *vargen*, har, efter det under qvinqvennet 1851—1855 i Östergötland skötos 48 stycken, under det följande 37 stycken, men 1861—1865 blott 2 stycken, ej varit inom länet sedd, vare sig nu att detta kommer af utrotning eller att detta djurslag, såsom uppgifves, ej vill passera öfver jernväg. Ej heller varglo har här på länge förekommit.

Emot *räfven* har äfven under senare åren förts utrotningskrig, mestadels medelst användande af stryknin, och detta med den framgång att år 1880 dödades mer än 1,000 stycken inom detta län.

Af *roffoglar* äro berguf och hönsök de förnämsta och deraf fälades inom detta län under år 1880, mot skottpenningar, 1,583 stycken; och har nu senast landstinget beviljat anslag jemväl till skottpenningar för kråkor med 10 öre för hvarje.

Några *skallgångar* efter rofdjur hafva vid ofvanberörda förhållanden ej ifrågakommit och någon nämnvärdare skada på husdjuren genom rofdjuren ej förnummits.

E) **Bergs- och brukshandtering.** Med afseende härå åberopas hufvudsakligen innehållet af följande från distriktets nuvarande bergmästare erhållna tabellariskt uppställda berättelse om bruks- och bergverksrörelsens tillstånd i Östergötlands län åren 1876—1880.

Arbetade jerngrufvor.

År.	Arbetade grufvor.	Erhållen malm.	
		Centner.	℔.
Bruksåret 1876	4	178,930	—
D:o 1877	4	171,630	—
Nov. och dec. månader år 1877	4	29,800	—
Kalenderåret 1878	5	177,044	—
D:o 1879	6	151,620	—
D:o 1880	2	178,528	—
Summa	—	887,552	—
Medeltal under 5 $\frac{1}{6}$ år	—	171,784	25

Tackjernstillverkningen.

År.	Antal begagnade masugnar.	Erhållet tackjern.		Erhållet gjutgods.		Summa.	
		Centner.	℔.	Centner.	℔.	Centner.	℔.
Bruksåret 1876	4	290,736	85	39,178	83	329,915	68
D:o 1877	4	274,908	85	54,027	24	328,935	59
Nov. och dec. månader år 1877	3	4,404	—	1,774	—	6,178	—
Kalenderåret 1878	4	275,843	70	32,371	52	308,215	22
D:o 1879	4	256,500	15	40,601	09	297,101	24
D:o 1880	3	287,200	60	10,074	97	297,275	57
Summa	—	1,389,593	65	178,027	65	1,567,621	30
Medeltal under 5 $\frac{1}{6}$ år	—	268,953	61	34,456	96	303,410	58

Tillverkningen af gjutgods genom tackjerns omsmältning.

År.	Antal begagnade gjuterier.	Erhållet gjutgods.	
		Centner.	℔.
Bruksåret 1876	3	63,587	87
D:o 1877	3	58,078	56
Nov. och dec. månader år 1877	3	9,509	67
Kalenderåret 1878	3	41,830	80
D:o 1879	3	34,667	16
D:o 1880	3	25,337	05
Summa	—	233,011	11
Medeltal under 5 $\frac{1}{6}$ år	—	45,098	88

Tillverkningen af stång- och ämnesjern.

År.	Antal begagnade hårdar.	Erhållet smidesjern.	
		Centner.	℔.
Bruksåret 1876	60	349,017	44
D:o 1877	57	371,371	62
Nov. och dec. månader år 1877	48	60,106	35
Kalenderåret 1878	48	365,378	46
D:o 1879	47	398,161	13
D:o 1880	50	467,098	65
Summa	—	2,011,033	65
Medeltal under 5 $\frac{1}{6}$ år	—	389,348	40

Ståltillverkningen.

År.	Begagnade verk.	Erhållet stål.	
		Centner.	℔.
Bruksåret 1876	3	10,330	28
D:o 1877	2	1,293	—
Nov. och dec. månader år 1877	2	127	59
Kalenderåret 1878	2	766	56
D:o 1879	2	1,262	54
D:o 1880	1	447	—
Summa	—	14,226	97
Medeltal under 5 $\frac{1}{6}$ år	—	2,753	60

Jern- och stålmanufaktur-tillverkningen.

År.	Begagnade verk.	Erhållet manufaktur-rad jern.	
		Centner.	℔.
Bruksåret 1876.....	24	160,507	50
D:o 1877.....	24	150,752	99
Nov. och dec. månader år 1877.....	22	26,484	21
Kalenderåret 1878.....	22	182,514	94
D:o 1879.....	18	158,242	75
D:o 1880.....	19	212,259	41
Summa.....	—	90,761	80
Medeltal under 5 $\frac{1}{6}$ år.....	—	172,405	50

Arbetade koppargrufvor.

År.	Antal grufvor.	Erhållet kopparmalm.	
		Centner.	℔.
Bruksåret 1876.....	3	134,838	—
D:o 1877.....	4	136,995	75
Nov. och dec. månader år 1877.....	4	21,594	—
Kalenderåret 1878.....	4	87,842	75
D:o 1879.....	5	100,165	—
D:o 1880.....	6	192,497	—
Summa.....	—	673,932	50
Medeltal under 5 $\frac{1}{6}$ år.....	—	130,438	50

Koppertillverkningen.

År.	Erhållet garkoppar.	
	Centner.	℔.
Bruksåret 1876.....	5,691	50
D:o 1877.....	5,591	30
Nov. och dec. månader år 1877.....	1,929	30
Kalenderåret 1878.....	4,946	60
D:o 1879.....	3,293	45
D:o 1880.....	7,132	70
Summa.....	28,584	85
Medeltal under 5 $\frac{1}{6}$ år.....	5,532	55

Zinkmalm. Vid de bolaget »La vieille Montagne» tillhöriga zinkgrufvorna inom Åmmebergs malmfält, beläget till större delen i Lerbäcks och Hammars socknar af Örebro län, samt till en mindre i Godegårds socken af Östergötlands län, hafva för tillverkning af metallisk zink i främmande land

Bruksåret 1876.....	uppfodrads	823,622'00	centner zinkmalm,
D:o 1877.....	"	926,880'00	" "
Nov. och dec. månader år 1877.....	"	136,032'00	" "
Kalenderåret 1878.....	"	947,635'00	" "
D:o 1879.....	"	1,008,244'00	" "
D:o 1880.....	"	965,170'18	" "
Summa.....		4,807,583'18	centner zinkmalm.
Medeltal under 5 $\frac{1}{6}$ år.....		930,499'96	" "

Messing. Vid Gusums messingsbruk har tillverkats:

Bruksåret 1876.....	1,131'44	centner,
D:o 1877.....	1,482'66	"
Nov. och december månader år 1877.....	247'10	"
Kalenderåret 1878.....	1,389'60	"
D:o 1879.....	1,460'39	"
D:o 1880.....	1,582'74	"
Summa.....	7,293'93	centner.
Medeltal under 5 $\frac{1}{6}$ år.....	1,411'73	"

Gjutgods af annan metall än jern. Tillverkning af sådant gods uppgifves vara åstadkommen vid Motala mekaniska verkstad till följande belopp:

Bruksåret 1876.....	674'81	centner,
D:o 1877.....	1,125'56	"
Nov. och dec. månader år 1877.....	125'98	"
Kalenderåret 1878.....	695'88	"
D:o 1879.....	587'49	"
D:o 1880.....	621'87	"
Summa.....	3,831'59	centner.
Medeltal under 5 $\frac{1}{6}$ år.....	741'60	"

Marmor. Vid Kolmårdens marmorbruk hafva arbeten blifvit förfärdigade:

	Till ett värde af	Rå marmor har afyttrats till värde af
Bruksåret 1876.....	8,452'73 kr.	1,651'39 kr.
" 1877.....	8,747'58 "	252'31 "
Nov. och dec. månader år 1877.....	1,457'00 "	— "
Kalenderåret 1878.....	10,865'77 "	743'21 "
D:o 1879.....	5,943'21 "	108'73 "
D:o 1880.....	2,765'05 "	190'35 "
Summa.....	38,231'34 kr.	2,945'99 kr.
Medeltal under 5 $\frac{1}{6}$ år.....	7,399'62 "	570'19 "

Inmutningar af fyndigheter.

	Jernmalm i berg.	Fullt, silfver- o. blymalmer.	Kopparmalm.	Nickelmalm.	Koboltmalm.	Zinkmalm.	Stavfvelks.	Summa.
1:o) Å nyupptäckta fyndigheter:								
Kalenderåret 1876.....	—	4	—	—	—	2	—	6
D:o 1877.....	1	—	2	2	—	3	—	8
D:o 1878.....	—	1	6	6	—	8	—	21
D:o 1879.....	1	3	4	1	—	4	2	16
D:o 1880.....	2	1	4	—	—	6	1	14
Summa.....	4	9	16	9	—	23	4	65
2:o) Å förut inmutade fyndigheter:								
Kalenderåret 1876.....	2	3	7	3	—	7	1	23
D:o 1877.....	2	—	5	—	—	1	—	8
D:o 1878.....	—	1	6	—	1	6	—	14
D:o 1879.....	5	4	5	—	—	1	—	15
D:o 1880.....	5	1	6	1	1	6	—	20
Summa.....	14	9	29	4	2	21	1	80
Summa sammanlagt.....	18	18	45	13	2	44	5	145

Under femårsperioden 1876—1880 hafva af Kungl. Maj:ts och rikets Kommerskollegium inga resolutioner utfärdats rörande anläggning eller nedläggande af verkstäder inom Östergötlands län.

Utöfver hvad af denna berättelse inhemtas, torde få särskildt meddelas:

att vid *Åtridabergs kopparverk*, der tillverkningen under periodens sista år visserligen något höjt sig, men annars af brist på tillgång till rikare malm bedrifvits mindre för det vinstgivande i affären än för beredande af sysselsättning åt arbetspersonalen, i samma jämförelsevis ringa utsträckning, som under nästföregående period, har nedsmälts:

år 1876: 104,322 centner malm från Bersbofältet, 57,963·70 centner från Grönhögsgrufvan, 1,028 centner från Varpgrufvan, 1,477 centner »sällad sylta» från den i följd af 1872 års berggras annars numera öfvergifna Mormorsgrufvan samt 49,751 centner oren slagg och ugnsgods, deraf erhållits 6,595 centner råkoppar;

år 1877: 65,821·50 centner malm från Bersbofältet, 52,488·30 ctr från Grönhögsgrufvan, 13,234 ctr från Varpgrufvan samt 38,152 ctr oren slagg och ugnsgods, deraf erhållits 6,416 ctr råkoppar;

år 1878: från Bersbofältet 75,211·90 ctr malm, från Grönhögsgrufvan 28,557 ctr, från Varpgrufvan 6,566 ctr samt oren slagg och ugnsgods 24,279 ctr, deraf erhållits 5,719 ctr råkoppar;

år 1879: från Bersbofältet 49,815 ctr malm, från Grönhögsgrufvan 24,623 ctr, från Varpgrufvan 6,376 ctr, från Haggrufveförsöket 776 ctr samt 23,200 ctr oren slagg och ugnsgods, deraf erhållits 3,835 ctr råkoppar; och

år 1880: från Bersbofältet 130,272 ctr malm, från Grönhögsgrufvan 46,571 ctr, från Varpgrufvan 2,000 ctr, från Haggrufveförsöket 3,345 ctr samt 36,044 ctr oren slagg och ugnsgods, deraf erhållits 8,452 ctr råkoppar; och har arbetspersonalen vid detta verk utgjort år 1876: 668, år 1877: 580, år 1878: 612, år 1879: 679 och år 1880: 635 personer;

att af *jerngrufvor* bearbetats under hela perioden Kartorpsfältet i Skällviks socken, som gifvit år 1876: 130,560 ctr malm, år 1877: 153,600 ctr, år 1878: 130,956 ctr, år 1879: 151,620 ctr och år 1880: 178,528 ctr; och under periodens tre första år det sedermera ej nämnvärdt bearbetade Tyblefältet i Godegårds socken, derifrån brutits år 1876: 48,370 ctr, år 1877: 18,030 ctr och år 1878: 46,088 ctr. Grufarbetarnes antal vid dessa fält har utgjort år 1876: 78, år 1877: 75, år 1878: 70, år 1879: 48 och år 1880: 44 personer;

att i en grufva å allmänningen Sundskogen inom Häradsammars socken på Vikbolandet under perioden gjorts försök till malmbrytning, men utan någon framgång, så att arbetet dermed snart åter nedlagts;

att af förädlingsverken *Motala mekaniska verkstad*, oaktadt de tryckta konjunkturer, som under större delen af perioden varit rådande, dock icke obetydligt utvidgat sitt storartade verk vid Motala och der uppfört: en ny hand- och ånghammarsmedja med tillhörande maskinverkstad och ångpannehus för tillverkning af lokomotiv och jernvägsvagnshjul, inrymmande, förutom vatten- och lysgasledning, de för nämnda tillverkning erforderliga maskiner; en större tillbyggnad till maskinverkstaden,

Enskilda bruk och mekaniska verkstäder.

utgörande lokomotivuppsättningsverkstad och inrymmande härför erforderliga maskiner; 2:ne större lyftkranar invid Göta kanal och verkstadens upplagsplats för rämmen jemte lastkaj med jernvägsspår och vändskifva såväl dertill som till lokomotivverkstaden; en större magasinsbyggnad för förvaring af brännstoff, samt en bjelksåg med tillhörande ångmaskin. De hufvudsakligaste arbetena under perioden hafva utgjorts af nybyggnad och reparationer af ångfartyg och maskinerier, lokomotiv, jernvägsvagnshjul med axlar, kanonband och kanonmekanismer, gröfre plåtarbeten och smiden, hvaraf

	Gjutgods.	Jernplåt.	Stång- och fasonjern.
år 1876.....	16,653 centner,	65,042 centner,	44,759 centner,
” 1877.....	11,661 ”	60,232 ”	46,923 ”
” 1878.....	12,420 ”	79,734 ”	48,108 ”
” 1879.....	9,439 ”	54,648 ”	51,384 ”
” 1880.....	11,833 ”	91,073 ”	77,445 ”

och har tillverkningsvärdet af de utförda arbetena utgjort år 1876: 3,840,000 kronor, år 1877: 3,218,000 kronor, år 1878: 3,206,000 kronor, år 1879: 2,625,000 kronor och år 1880: 3,460,000 kronor samt under perioden arbetspersonalen utgjort år 1876: 1,013, år 1877: 1,002, år 1878: 859, år 1879: 796 och år 1880: 853 personer.

Ehuru någon kanontillverkning i nämnvärd grad ej heller under denna period vid *Finspångsverken* förekommit, har dock derstädes fortfarande drifvits en storartad rörelse och tillverkats: gjutgods: år 1876: 44,397 ctr, år 1877: 45,758 ctr, år 1878: 28,177 ctr, år 1879: 23,385·72 ctr och år 1880: 11,823·49 ctr, samt af stångjern: år 1878: 123,734·90 ctr, år 1879: 134,221 ctr och år 1880: 135,299·73 ctr utom den icke obetydliga manufaktursmidestillverkning och sågverksrörelse, som der idkats.

Norrköpings mekaniska verkstad, som år 1873 anlades i Östra Eneby socken strax utanför stadens norra gräns af ett aktiebolag, inköptes år 1876 af samma bolags dåvarande disponent, som fortfor att der tillverka jernvägsvagnar, annan jernvägsmateriel, ångmaskiner, galvaniserad plåt, värme- och vattenledningar samt gjutgods till andra hvarjehanda ändamål intill början af år 1877, då rörelsen i följd af tryckta konjunkturer upphörde, utan att ånyo upptagas, förr än i början af år 1881, då inrättningen inköptes af enskild person, som der sedermera med en arbetsstyrka af 100 å 150 man under firma »Mekaniska verkstaden Vulcan» idkar tillverkning af maskiner och gjutgods.

Vid *Boxholm* inom Ekeby socken har en ganska storartad rörelse för tillverkning af såväl trävaror, jemväl ångtorkade, hyflade och spåntade, som tackjern, stångjern och klippspik under hela perioden fortgått och platsen derigenom utvecklats sig på ett sätt, som lemna stor förhoppning för framtiden. Boxholms aktiebolag, som eger detta etablissemang, har jemväl genom stora skogsegendomsköp, odlingsföretag och de inköpta egendomarnes iståndsättande medelst nybyggnader utmärkt sig.

Vid *Kolmårdens marmorbruk* inom Konungsunds socken, hvilket nu innehafves af »Nya marmorbruksaktiebolaget», arbetades under periodens första år med en arbetsstyrka af blott 15 man, men detta antal har, sedan större beställningar ingått på kolonner, pilastrar med tillhörande baser och kapitäl samt trappbalustrader till nya universitetsbyggnaden i Uppsala, fördubblats och har under perioden der tillverkats sammanlagt:

Marmorarbeten	för kronor	36,774.36
Pousserad marmor	»	2,945.99
Kalk, släckt och osläckt	»	62,170.29
Kalksten	»	6,666.70
Taktegel	»	12,312.94
Murtegel	»	117,330 so.

På holmen *Marö* i Jonsbergs socken har af ett för sådant ändamål bildadt bolag under perioden idkats *stenhuggeri*, der såväl hvarjehanda arbeten som isynnerhet tuktad gatsten förfärdigats och sjöledes förslats till andra orter både inom och utom riket. Under de första åren voro der sysselsatte ända till 200 arbetare, men på senare tid har detsamma i anseende till stor konkurrens från bättre belägna platser så betydligt nedgått, att detsamma numera kan anses hafva upphört.

F) Fabriker, manufaktur och handverk. Med afseende å denna del af näringslivet har perioden desto värre visat ett tillbakagående, som, äfven om den hastiga, att icke säga svindlande utvecklingen i början på den nästföregående naturligtvis skulle framkalla reaktion, likväl i åtskilliga grenar närmast sig fullkomligt aftynande och först under periodens sista år visat något tecken till förbättring.

Till närmare belysning af detta förhållande torde här få angifvas några siffror från länets *förnämsta fabriksstad* Norrköping, der svårigheterna visserligen började redan under 1875 och 1876, men sedermera synnerligen 1878 öfvergingo till fullständig kris, som för mera än en gammal industriell inrättning gjorde det omöjligt att motstå svårigheterna och bibehålla sin tillvaro.

Vid stadens förnämsta industri, *yllefabriker*, utgjorde tillverkningsvärdet år 1876 vid 25 fabriker 8,028,163 kronor, år 1877 vid 28 fabriker 7,860,188 kr., år 1878 vid 30 fabriker 5,655,601 kr., år 1879 vid 28 fabriker 4,836,234 kr. och år 1880 vid 32 fabriker 6,060,186 kr.; och hade arbetarnes antal, som 1875 utgjorde 2,928 personer, år 1880 nedgått till 1,993 personer.

Bland större, äldre yllefabriker afstodnade delvis redan 1878 de, som bedrifvits af Korderojaktiebolaget, Smedjholmens aktiebolag, aktiebolaget Henuing Schultz och C. T. Hoffman & Co, hvilka ännu nyssnämnda år hade ett tillverkningsvärde af 1,194,987 kr. och 1876 tillverkat varor för 1,595,505 kr.

Främst bland yllefabriker har fortfarande stått Drags bolags med ett tillverkningsvärde år 1880 af 1,657,751.82 kr. och dernäst kommer Bergsbro aktiebolags, som nämnda år hade ett tillverkningsvärde af 1,041,719 kr. 11 öre.

Norrköpings *hela fabriksindustri*, som år 1876 vid 77 sådana industriella anläggningar sysselsatte 90 verkstäare och 5,604 arbetare för ett tillverkningsvärde af 19,994,818 kr., hade år 1877 med 69 fabriker 80 verkstäare och 5,759 arbetare för ett tillverkningsvärde af 19,425,048 kr.; år 1878 vid 68 fabriker 77 verkstäare och 4,923 arbetare för ett tillverkningsvärde af 14,890,723 kr.; år 1879 vid 66 fabriker med 58 verkstäare och 4,354 arbetare för ett tillverkningsvärde af 13,919,691 kr. och år 1880 vid 67 fabriker med 54 verkstäare och 4,592 arbetare för ett tillverkningsvärde af 15,608,636 kr.

Störst bland Norrköpings industriella anläggningar är *Holmens bruks- och fabriksaktiebolags*, som utom en mängd lägen-

heter, utyrda till andra fabrikanter, för bolagets egen räkning drifver bomullsväveri med en tillverkning år 1880 af 372,762.50 kr., bomullsspinneri med en tillverkning nämnda år af 1,026,457.28 kr. samt pappersbruk i förening med tillverkning af träpappersmassa med ett tillverkningsvärde under periodens sista år af 861,604.53 kr. och en arbetsstyrka af 165 personer.

Utom af Holmens bruks- och fabriksaktiebolag idkas i Norrköping, som med afseende å *bomullsspinneri- och väfverihandlingen* fortfarande under hela perioden stått *främst i riket*, denna industri af Norrköpings bomullsväveriaktiebolag och Bergs aktiebolag, af hvilka under år 1880 det förra hade en tillverkning af 1,620,291.13 kr. och det senare af 1,295,478.02 kronors värde; och hade alla de tre fabriker under sistnämnda år en arbetspersonal af 1,281 personer.

Äfven i *trikotväfnadsfabrikationen* har Norrköping under perioden bibehållit sitt framstående rum, i det dess enda fabrik, den Wichelska, haft ett tillverkningsvärde år 1876 af 372,052 kr., år 1877 af 349,369 kr., år 1878 af 278,011 kr. och år 1880 af 291,936 kr., under det närmast kommit år 1876: Malmö med 3 fabriker och ett tillverkningsvärde af blott 221,313 kr., år 1877: Malmö med 2 fabriker och ett tillverkningsvärde af 202,741 kr., år 1878: Malmö med 2 fabriker och ett tillverkningsvärde af 134,247 kr. och 1880: Stockholm med 2 fabriker och ett tillverkningsvärde af 156,000 kr.

Jemväl i fabrikationen för åstadkommande af litografiska alster har *Norrköpings litografiska aktiebolag* under perioden bibehållit sitt framstående rum, i det dess tillverkningsvärde uppgått år 1876 till 821,336 kr., år 1877 till 787,516 kr., år 1878 till 891,763 kr., år 1879 till 710,506 kr. och år 1880 till 856,561 kr., under det närmast kommit år 1876: Malmö med en tillverkning, värd 200,340 kr., år 1877: Jönköping med en tillverkning, värd 231,163 kr., år 1878: Stockholm med en tillverkning, värd 314,331 kr., år 1879: Stockholm med en tillverkning för 205,940 kr. och år 1880: jemväl Stockholm med en tillverkning för 305,298 kronor.

Bland öfriga större fabriker derstädes äro att nämna:

Sockerbruksaktiebolaget Gripens raffinaderi med en tillverkning, värd år 1876: 1,190,386 kr., år 1877: 1,185,943 kr., år 1878: 1,488,897 kr., år 1879: 1,362,730 kr. och år 1880: 981,117.45 kr.;

den mer än hundraåriga *firman Peter Swartz tillhöriga snusfabriken* med en tillverkning år 1876 för 451,000 kr., år 1877 för 459,682 kr., år 1878 för 428,407 kr., år 1879 för 395,677 kr. och år 1880 för 416,653 kr. med 32 arbetare under sista året;

Vid den under firma *J. G. Swartz* idkade *qvamnörelse* har derjemte efter verkets ombyggnad år 1879 följande året förmalts spannmål till värde af 1,041,964 kr., hvaremot det år 1874 i en Bergsbro aktiebolag tillhörande större qvarn etablerade *Norrköpings qvarnaktiebolag*, som år 1876 der förmalde spannmål till uppgifvet värde af 3,112,061 kr. och under år 1877 hade en omsättning, hvaruti då äfven ingick handel med spannmål, till belopp af 5,233,020 kr. 32 öre, år 1878 måste upphöra med sin verksamhet och inställa sina betalningar;

Olof Eschelons såppfabriksaktiebolag, som haft en tillverkning till värde år 1876 af 273,400 kr., år 1877 af 324,000 kr., år 1878 af 322,000 kr., år 1879 af 283,400 kr. och år 1880 af 255,600 kr.; och

Norrköpings tändsticksfabriksaktiebolag med ett tillverkningsvärde år 1876 af 381,265 kronor, år 1877 af 334,316 kronor, år 1878 af 223,120 kronor, år 1879 af 142,342 kronor och år 1880 af 245,655 kronor.

En följd af de tryckta fabrikskonjunkturerna har äfven varit den, att i Norrköping måst i början och slutet af både år 1879 och år 1880, till lindrande af den genom det minskade arbetsbehovet uppkomna nöd bland arbetarebefolkningen, anordnas nödhjulsarbeten, tillika med en af staden bekostad soppkokningsanstalt, hvilket väl hindrat egentlig hungersnöd, men icke kunnat till fyllande af öfriga lefnadsbehof förhjälpa arbetarne, hvilka derför ansett periodens sista tre år som en pröfningens och försakelsens tid.

De i senaste berättelsen omförmälda *tre större läderfabrikerna*, hvilkas sammanlagda tillverkning år 1874 uppgick till 1,031,700 kronor, hafva alla, efter att under senare åren hafva gått med alltjemt växande förlust, måst nedläggas och såväl läderberedningen som handel med läder i Norrköping utöfvas numera utan några för ändamålet bildade större associationer.

Af fabriker utom Norrköping inom länet äro hufvudsakligen att märka:

Reijmyre glasbruk i Skedevi socken, der under perioden verkstälts åtskilliga om- och tillbyggnader, såsom uppförandet af en med 4 pipor försedd 100 fot hög skorsten och 4 gasgeneratorer samt sådan ändring af ena glashyttan, att all uppvärmning och nedsmältning af glasmassan der numera sker endast genom gas; införskrifvande från utlandet af nya slipstolar, hvarigenom finare glasslipning, än förut kunnat åstadkommas, möjliggjorts; och inrättande af en särskild fabrik för *etsning af glas*, den första anläggning af sitt slag i Sverige.

Tillverkningen, som uppgick år 1876 till ett värde af 395,276 kronor samt år 1877 till 340,110 kr., nedgick år 1878 till 244,801 kronor och år 1879 till 220,075 kronor, men steg år 1880 åter till 290,689 kronor.

Åby aktiebolags bomullsspinneri Torshag i Qvillinge socken med ett tillverkningsvärde år 1876 af 636,461 kronor, år 1877 af 727,408 kronor, år 1878 af blott 467,219 kronor och år 1879 af 376,374 kronor, höjde likväl under år 1880 detta till 583,959 kronor.

Fiskeby fabriksaktiebolags pappersbruks tillverkning af förhydning- och asfaltpapp samt omslags- och karduspapper vid Fikeby gård i Ö. Eneby socken uppgick år 1875 med en arbetspersonal af 95 personer till ett värde af 399,253 kronor och år 1880 med 73 arbetare till sammanlagt värde 324,912.10 kronor.

Skärblacka pappersbruk vid Skärblacka f. d. jernbruk i Kimstad socken, som under år 1875 sysselsatte 124 arbetare för en tillverkning af träpappersmassa och papper till värde af 283,637 kronor, hade år 1880 en arbetsstyrka af 151 personer, som då tillverkade 28,441 centner papper till beräknadt värde af 360,204 kronor.

Asklundska tobaksfabriken i Linköping förarbetade år 1876: 192,000 skålpund tobak för ett tillverkningsvärde af 229,000 kronor, hvilket år 1877 steg till 204,000 skålp. tobak och ett tillverkningsvärde af 251,500 kronor, men år 1878 nedgick till 173,500 skålp. tobak med ett tillverkningsvärde af 221,850 kronor; år 1879 till 137,250 skålp. tobak med ett tillverknings-

värde af 137,300 kronor och år 1880 till 145,000 skålp. tobak, beräknade till ett värde af 154,500 kronor.

Motala—Hälla tändsticksfabrik vid Motala med en tillverkning till värde år 1877 af 83,000 kronor, år 1878 af 67,980 kronor, år 1879 af 53,200 kronor och år 1880 af 96,000 kronor.

Bland fabriker, som under perioden måst nedläggas, hafva, utom ofvan i Norrköping särskildt anmärkta, följande varit mera betydande:

Vadstena sockerbruk, som, hufvudsakligen grundadt på odling af sockerbetor i trakten, måste, då denna ej kunde med beräknad framgång drifvas, år 1878 förvandlas till vanligt raffinaderi, hade en tillverkning till värde år 1876 af 64,478 kronor, år 1877 af 52,623 kronor, år 1878 af 121,458 kronor och år 1879 af 73,710 kronor, hvarefter bolaget år 1880 sattes i konkurs och torde varit en af de mest verkande orsakerna till Vadstena enskilda banks upphörande med verksamheten och ställande under utredning samma år.

Halmpappersmassfabriken vid Gumpekulla i S:t Lars socken, som efter ett par års arbete måste nedläggas.

Trikotfabriken vid Tannefors i S:t Lars socken, som, efter att under periodens första år hafva haft ett tillverkningsvärde af 190,540 kronor, hvilket år 1877 nedgick till 106,029 kronor, år 1878 till 48,661 kronor och år 1880 till 39,868 kronor, förlidet är öfvergått i enskild persons ego.

Den i senaste femårsberättelse omnämnda *trycksvärtfabriken* i Söderköping har under perioden blifvit såld och af nye ega- ren flyttats till Stockholm.

De på gränsen mellan *fabrik* och *handtverk* stående *bryggeri-, garfveri- och färgerinäringarna* hafva visserligen i länets städer och köpingar fortfarande idkats i större omfattning, men mera såsom handtverk än fabriksmessigt, och föranleda derför intet annat särskildt omnämnande, än att den i Norrköping på 4 ställen bedrifna bryggerirörelsen, som år 1876 hade ett tillverkningsvärde af 399,033 kronor, såg detta år 1880 höjdt till 585,055 kronor.

Tillverkningsvärdet vid länets *samtliga fabriker*, som år 1876 med 8,375 arbetare uppgick till 28,756,083 kronor, nedgick 1877 med 8,278 arbetare till 27,083,013 kronor, år 1878 med 6,970 arbetare till 21,041,340 kronor och år 1879 med 6,264 arbetare ytterligare till 18,980,700 kronor, men steg år 1880 åter med 6,735 arbetare till 21,771,678 kronor.

De egentliga *handtverkerierna* hafva, enär, i följd af senare tidens näringsförfattningar, handtverksmästarne i städerna, der de ej varit i tillfälle att genom anskaffande af större förlag och rörelsens drifvande i stor skala åstadkomma billigare pris, icke kunnat uthärda konkurrensen med de s. k. sjelfförsörjarne i städerna och yrkesidkarne på landet, förlorat nästan all egentlig betydelse och hafva fördenskull äfven ansökningarna om burskap så nedgått att, då t. ex. i Norrköping ännu år 1876 beviljades 19 sådana, de inskränkte sig år 1878 till 1 och 1880 till 3.

Antalet af handtverkare uppgick inom länet år 1876 till 1,679 män och 23 qvinnor, deraf 489 män och 19 qvinnor i städerna, med 2,046 arbetare; år 1877 till 1,903 män och 24 qvinnor, deraf 597 män och 16 qvinnor i städerna, samt 2,452 arbetare; år 1878 till 1,612 män och 25 qvinnor, deraf 520 män och 21 qvinnor i städerna med 2,398 arbetare; år 1879 till 1,610 män och 26 qvinnor, deraf 520 män och 21 qvinnor i

städerna, med 2,323 arbetare; och år 1880 till 1,304 handtverkare och 27 kvinnor, deraf 434 män och 19 kvinnor i städerna med 2,078 arbetare, hvaraf framgår, att antalet af handtverkare synnerligast i städerna varit i ett ständigt nedgående.

Någon annan väsentlig förändring i fabriks- och handtverkarnes sedliga och ekonomiska ställning, än här ofvan i sammanhang med omförmälandet af de under större delen af perioden synnerligen tryckta konjunkturerna blifvit berördt, är icke att anmärka. Öfverallt inom detta län hafva de, oaktadt de bekymmersamma omständigheterna, iakttagit ordning och laglydnad, utan att på något enda ställe hafva gifvit anledning till ordningsmagtens särskilda inskridande. Att emigrationen deraf i hög grad tilltagit är dock otvifvelaktigt, men under sådana förhållanden torde den äfven vara lika naturlig som berättigad och kunna förväntas komma att aftaga i samma mån lyckligare konjunkturer göra det för arbetsgifvarne möjligt att förbättra arbetarens vilkor.

Den förädlade sammanhållning, som arbetareföreningarna öfverallt inom detta län åstadkommit, torde jemte de i sammanhang dermed inrättade sjuk- och understöds-kassor uti icke obetydlig mån hafva bidragit till, att de bekymmersamma ekonomiska tidsförhållandena aflupit så utan svårare följder, som skett.

Utom de söndags- och aftonskolor, som genom arbetareföreningarnas föranstaltande på ett eller annat ställe inrättats, hafva några särskilda bildningsanstalter för fabriks- och handtverksarbetare icke under perioden varit i verksamhet, men för undervisning i hemslöjd har dels länets hushållningssällskap år 1876 bekostat undervisning i snickeri inom Kuddby, Rönö, Ö. Husby och Å socknar samt anslagit medel för undervisning i träskomakeri inom Åkerbo och Hanekinds härad, äfvensom utdelat premier till sammanlagdt belopp af 200 kronor vid årets utställning af slöjdalster; år 1877 stält 1,500 kronor till förvaltningsutskottets förfogande för inrättande af snickeriskolor vid Rafnäs, der under 3 månader 9 ynglingar mellan 12 och 17 år erhöilo undervisning, och vid Ulfåsa, der elevernas antal upp-

gick till 10, samt fortfarande bekostat undervisning i träskomakeri, äfvensom under sommaren anordnat en väfveriskola i Linköping, der 42 elever erhöilo kostnadsfri undervisning i konst- och doffelväfnad, verkställbar i vanlig väfstol med endast några få lätt anbragta tillsatser; år 1878, efter det landstinget den 19 september 1877 anvisat ett årligt anslag af 2,000 kronor för fem år att ställas till sällskapets disposition för understödjande af 5 slöjdskolor inom länet, beviljat både motsvarande belopp för understödjande af ytterligare 5 sådana skolor och 5,000 kronor till organisationskostnader för dessa 10 skolor, hvarefter 6 sådana skolor under året kommit till stånd, äfvensom fortfarande anslagit 1,000 kronor för understöd af snickeriskolorna vid Rafnäs och Ulfåsa samt undervisningen i träskomakeriet; år 1879 på samma sätt understödt nyssnämnda slöjd- och snickeriskolor samt undervisning i träskomakeriet; och år 1880 lemnat enahanda understöd till de 6 slöjdskolorna och snickeriskolan på Vikbolandet, som då likväl flyttats från Rafnäs till Glädingstad.

Blott af skoarbeten från Mjölby, Sya och Vestra Hargs socknar samt af bleckslagerarbeten från Viby socken uppgifves tillverkningen af handtverksvaror för försäljning i nämnvärd grad utöfver ortens behof hafva under perioden egt rum; och några andra för viss ort egendomliga binärningar än den seklergamla och från klostertiden härstammande spetsknypplingen i Vadstena, som bedrifvits i oförminskad skala, och, ehuru bristen på goda och vackra mönster öfverklagas, sysselsätter blott i och för försäljning i skilda delar af landet 30 à 40 »spetsgängerskor», är icke att omförmåla.

Med afseende å den under perioden på vanligt sätt, men vid ett allt mera minskadt antal brännerier bedrifna bränvinsbränningen, som eljest utgör en bland länets förnämsta binärningar, dock endast i förening med landtbruk och hufvudsakligen för erhållande af drank till gödkreatur, är intet synnerligen att tillägga utöfver hvad följande tabell utvisar i fråga om tillverkningen och därför erlagda afgifter:

	Antal brännerier.	Tillverkningsbelopp i kannetal.	Öfver-tillverkning, kannor.	Under-tillverkning, kannor.	Tillverkningsafgifter.	Nederlagsafgifter.	Afgift för öfver- eller undertillverkning.	Summa afgifter.
För år 1876	70	2,854,188·3	—	—	2,283,350·64	6,460·00	—	2,289,810·64
» 1877	65	2,105,926·7	—	—	1,684,741·36	7,560·00	—	1,692,301·36
» 1878	66	1,990,721·8	—	475·3	1,592,577·44	6,400·00	118·83	1,599,096·27
» 1879	55	1,469,746·7	—	389·2	1,260,530·44	7,520·00	97·30	1,268,147·74
» 1880	51	1,310,228·2	—	—	1,310,228·20	5,870·00	—	1,316,098·20

4. Kommunikationsanstalter och varubyten.

A) Landtkommunikationer. Bland dessa intaga numera jernvägarne främsta rummet. Med afseende å statsbanenätet inom länet, som redan under förra perioden fullbordades med östra stambanans öppnande för allmän trafik den 23 november 1874, är under nu ifrågasvarande period intet annat att omförmåla, än att den 5 juli 1880 öppnades 0·4 mil från Mantorp och 0·5 mil från Mjölby för fullständig trafik ny station vid Sya. Kostnaderna för densammas uppbyggande hafva helt och hållet drabbat i orten boende personer, hvilka, sedan den blifvit färdig,

öfverlemnad stationen med full eganderätt till staten, som endast anskaffat de för trafikens bedrifvande nödiga inventarier i byggnaderna samt åtagit sig att framgent underhålla och efter behof utvidga anläggningen.

Med statsbanenätet har under perioden införlivats den af Hallsberg—Motala—Mjölby jernvägsaktiebolag byggda och den 15 december 1873 för trafik upplätta jernvägen mellan nämnda ställen, hvilken, efter det bolaget blifvit i konkurstillstånd försatt, inlöstes af staten, som den 1 november 1879 öfvertog tra-

fiken deraf. Eburu trafikkomkostnaderna derigenom naturligtvis icke obetydligt lindrades och statsjernvägarnes konkurrens med denna bana sedermera upphört, har den dock för år 1880, då inkomsterna derå utgjorde 37,096 kronor och utgifterna uppgingo till 28,373 kronor, ej lemnat mera än 8,723 kronors behållning pr banmil.

De under ifrågavarande period jemförelsevis tryckta konjunkturerna hafva naturligtvis haft sin inverkan äfven på trafikinkomsterna, som t. ex. med afseende å förhållandet i Norrköping och Linköping visa: i den förra staden för anländ och afgången trafik år 1876: 1,000,281·60 och 1880 blott 802,660·38 kronor samt i den senare år 1876: 484,943·39 och år 1880 blott 439,479·71 kronor, men i rikets allmänna trafik bibehålla de i berörda afseende sitt ungefärliga rum, i det nämligen Linköping under båda dessa år är den elfte i ordningen bland rikets stationer och Norrköping blott nedflyttats från femte rummet, som staden innehade 1876, till det sjette och kommit näst efter Jönköping, som år 1876 innehade sjettem rummet.

Den 15 november 1878 öppnades för allmän trafik den af Norsholm—Ristens kommunikationsaktiebolag byggda *smalspåriga jernvägen Norsholm—Bersbo*, som af ett bolag inom Kalmar län fortsatts öfver Åtvidaberg till Vestervik och således sammanbinder östra stambanan med nämnda sjöstad. Hittills hafva på bandelen inom detta län trafikinkomsterna burit utgifterna jemväl för räntorna å bolagets skulder, så att någon uttaxering på aktieegarne för sådant ändamål icke erfordrats.

Plan är numera uppgjord och bolag bildadt för denna banas fortsättning till Finspång och sammanbindning derstädes med Finspång—Pålsboda jernväg af samma spårvidd.

Deremot hafva planerna på en jernväg mellan Norrköping och Söderköping aldeles strandat och i stället nyligen meddelats nådig koncession för landsvägslokomotiv å denna trafikled.

Med afseende å *lands-, härads- och socknevägarna* inom länet, hvilkas längd **tabell N:o 2** utvisar, torde här få omförmas:

att för en kostnad af 77,000 kronor, deraf 48,600 kronor erhållits såsom statsanslag och 28,400 kronor utgjort af enskilda personer i orten tecknade eller af intresserade kommuner tillsläppta bidrag, under perioden anlagts *ny väg* till en längd af omkring 70,000 fot från Bonnarpes gästgifvaregård förbi Grensholmen till Norsholms jernvägs- och kanalstation genom delar af Finspångs läns, Åkerbo och Memmings härad med en ny större bro öfver Motala ström i närheten af Norsholm; och genom hvilken norr om sjön Roxen gående väg denna på kommunikationsleder jemförelsevis vanlottade del af länet fått en väl behöflig tillökning deraf;

att år 1878 börjats anläggandet af *en ny häradsväg* från Sillstads bro å allmänna landsvägen emellan Kisa och Vestervik genom delar af Hycklinge och Horns socknar till Locknevi sockens gräns i Kalmar län; och hvilken väg, som till den 1 september detta år skulle vara till afsyning färdig, beräknats kosta omkring 30,000 kronor, deraf 18,000 kronor erhållits såsom statsbidrag;

att för beredande af kommunikation åt de mera aflägsne belägna delarne af Rinna och Trehörna socknar i Göstrings och Lysings härad en ny större väg af ungefär en mils längd blifvit med statsbidrag anlagd genom Göstrings härads allmänning till Sommens jernvägsstation i norra delen af Jönköpings län;

att under perioden en större brobyggnad blifvit af Göstrings häradsbor utförd öfver Skenaån på allmänna landsvägen från Skeninge till Östads gästgifvaregård, för hvilket ändamål med nådigt tillstånd af häradet upptagits ett amorteringslån å 6,000 kronor.

Bland större, *backars* borttagande eller kringgående hufvudsakligen äsyftande *vägomläggningsarbeten*, äro att märka:

det med statsanslag fullbordade å den s. k. bergslagsvägen norr om sjön Roxen från Bergs gästgifvaregård förbi Bonnarpes, Balderums och Odensåkers gästgifvaregårdar till Borg och Löts kyrka;

det jemväl med statsanslag utförda å häradsvägen mellan Hågebo gästgifvaregård i Ringarums socken förbi Borkhults bruk till Salfvedal i Yxnerums socken;

det af enskilda personer bekostade med till en del ny väg å en sträcka af ej mindre än 12,577 fot emellan Norra Vi kyrka och Sund.

Af mindre *vägförbättringar*, som utan bidrag af allmänna medel egt rum, må här nämnas:

anläggning af 3,020 fot *ny väg till Rippetorp* i Häradshammars socken för kringgående af en svår backe utan att vägens längd blifvit ökad, bekostad af närboende hemmansinnehafvare;

ny väganläggning vid Höfversby station å Norsholm—Bersbobanan för att förena denna station med den genom Östra Ryds socken löpande häradsvägen; och

vätning af stora landsvägen förbi Bultsjö säteri i Sunds socken genom vägens omläggning till 20 fots bredd på en sträcka af 1,800 fot, verkställd af egaren till Bultsjö.

Af *väggpenningar* eller *broafgifter* förekomma icke andra i länet än den i förra berättelsen omförmälda mindre vägafgift, som egaren af Folkström tillåtits upptaga under den tid af året, då marken icke är frusen, för begagnande af en honom enskildt tillhörig väg till Hjortvarn i Örebro län.

Färjpenningar erläggas deremot fortfarande vid Ulfvesund i Kinda härad; vid Färjestaden och Stegeborg på Vikbolandet samt vid Fredrikstorp öfver Svartån i Gullbergs härad.

De flesta *grindar*, som på grund af nådiga kungörelsen den 11 oktober 1864 möjligen kunnat bortsynas, voro redan under förra perioderna borttagna, så att, med undantag af högst få delar af länet, de större och mera befarna vägarne äro befriade från detta hinder för trafiken.

Vägarnes skick inom länet är i allmänhet godt, fastän bristen på fullt lämpligt väglagningsgrus gör sig alltmera gällande. Tillverkning af s. k. makadamiseringsgrus måste därför anlitas och synnerligen i länets vestra delar nästan uteslutande användas.

Sedan genom nådiga skjutsstadgan den 31 maj 1878 ny reglering af *skjutsförhållandena* blifvit anbefald och, med undantag för Mjölby gästgifvaregård, der gällande entreprenadafstal först med 1880 års utgång gick till ända, öfverenskommelse mellan vederbörande träffats om entreprenadkontraktens upphörande vid slutet af 1879, har den nya regleringen blifvit genom Konungens Befallningshafvandes kungörelse den 7 maj 1879 bestämd och, med undantag för Mjölby, träd i verket den 1 januari 1880 att i fyra år gälla.

I följd af denna reglering hafva indragits Örsätters gästgifvaregård i Bankekinds härad, Sörby och Aby gästgifvaregårdar i Hammarkinds härad, Grindtorps gästgifvaregård i Björke-

kinds härad, Fjerdingstads gästgifvaregård i Östkinds härad, Häradstorps, Gammalstorps och Frängsätters gästgifvaregårdar i Finspånge läns härad, Brinks gästgifvaregård i Memmings härad samt Björke och Skärlanda gästgifvaregårdar i Göstrings härad; men i stället inrättats nya skjutsstationer vid Finspånge i Finspånge läns härad samt gästgifverier vid Åtvidaberg i Bankekinds, vid Gusum i Hammarkinds, vid Höckerstad i Björkekinds, vid Lilla Gyllinge i Östkinds, vid Reijmyre i Finspånge läns och vid Norsholm i Memmings härad.

Skjutslegan, som för detta län blifvit i nåder bestämd till 1 krona 80 öre per häst och mil, der skjutsen besörjes genom entreprenör, men till 1 krona 20 öre per häst och mil, der den icke genom entreprenör fullgöres, har vid de hållna entreprenadauktionerna endast vid en gästgifvaregård eller Fillinge i Bankekinds härad understigit nämnda lega och uppgått till 1 krona 40 öre per häst och mil, men annars inropats på sådana vilkor, att endast vid Norrköpings, Hälla i Hammarkinds härad, Heljelöts, Köps, Sjögerums och Qvarsebo skjutsstationer entreprenadbidrag af landsting och statsmedel kunnat undvikas. Landstingets entreprenadbidrag uppgå under nu ifrågasvarande skjutsningsperiod till 26,221 kronor.

Någon enskild *diligensfart* finnes numera icke inom länet. Äfven postdiligensfarten har under perioden alldeles upphört, enär postbefordringen på de båda vid dess början kvarvarande linierna utbytts mot kärrepost mellan Linköping och Vimmerby redan år 1877 och mellan Norrköping och Kalmar år 1879.

Under perioden hafva några af de mindre *sockenpoststationerna* blifvit indragna och andra tillkommit vid de nyinrättade jernvägsstationerna. Efter att vid periodens början hafva haft 15 postkontor och postexpeditioner samt 74 poststationer eller tillsammans 89 postanstalter, motsvarande 1 på hvarje 1.05 kvadratmil och 1 för 2,951 af dess invånare, hade det vid periodens slut 15 postkontor och postexpeditioner samt 78 poststationer eller tillsammans 93 postanstalter, motsvarande 1 på hvarje 1.01 kvadratmil och 2,911 invånare för hvarje anstalt.

Nya telegrafstationer hafva icke under perioden blifvit inrättade på andra ställen än vid de nyöppnade jernvägsstationerna. Vid periodens slut utgjorde statstelegrafstationernas antal fortfarande 15, men jernvägsstationernas telegrafexpeditioner hade ökats till 54 stycken, fördelade på 49 olika telegraforter och med en folkmängd af 5,524 personer för hvarje telegrafort.

B) Sjökommunikationer. Beträffande härvid först *kanalerna* inom länet, så har *Kinda kanal*, hvars segelled sträcker sig från Linköping, der dess första sluss med samma dimensioner som slussarne å Göta kanal förmedlar tillgången till stadens nya hamn, omkring 8 mil söderut till sydligaste ändan af sjön Åsunden, mot slutet af nu ifrågasvarande period lidit af en genom ogynnsamma konjunkturer synnerligen för trävaror tryckt rörelse. Ehuru ytterligare en jämförelsevis mycket god passagerareångbåt under senaste åren tillkommit och synnerligen bidragit att å denna led öka passageraretrafiken, hafva fördenskull inkomsterna så aftagit att, då desamma för 256 segelfartygsresor och 1,496 ångfartygsresor år 1876 lemnade en inkomst af 44,655.06 kronor och år 1877 för 1,825 båt- och segelfartygs- samt 1,474 ångfartygsresor till och med 44,715.43 kronor, inkomsterna uppgingo år 1878 för 1,525 båt- och segelfartygs

samt 1,542 ångfartygsresor till 32,103.79 kr., år 1879 för 888 båt- och segelfartygs- samt 939 ångfartygsresor till blott 18,947.03 kr. och år 1880 för 1,232 båt- och segelfartygs- samt 1,316 ångfartygsresor till 25,848.67 kr.

I följd deraf hafva under senaste åren ej heller kunnat af bolaget erläggas ränta och amortering å det statslån, som för kanalens byggande erhållits till ett belopp af 450,000 kronor.

Dess utan all jämförelse förnämsta trafikartikel *furuvirke*, battens, plankor och bräder öfver 5 tums bredd, som år 1876 utgjorde 1,883,432 kubikfot, nedgick år 1879 till 679,720 kubikfot och år 1880 till 1,027,559 kubikfot; och af *kol*, som år 1877 uppgick till 613,764 kubikfot, forslades år 1879 blott 70,707 kubikfot och år 1880 230,186 kubikfot.

Äfven *Göta kanal*, deraf blott den östra linien är belägen inom länet, har haft samma känning af minskad trafik, i det dess inkomster, som uppgingo år 1876 till 210,044.98 kronor, år 1877 till 197,324.31 kr., år 1878 till 200,861.49 kr., nedstego år 1879 till 155,622.18 kr. och år 1880 till 168,302.16 kronor med minskning af trävarutrafiken i samma proportion ungefärligen som å Kinda kanal.

Trafiken var *öppen*: år 1876 å Göta kanal från den 15 april till den 13 december och å Kinda kanal från den 19 april till den 19 november; år 1877 å Göta kanal från den 3 maj till den 21 december och å Kinda kanal från den 12 april till den 23 december; år 1878 från den 8 april till den 13 december å Göta och från den 15 april till den 4 december å Kinda kanal; år 1879 från den 4 maj till den 30 november å Göta och från den 7 maj till den 26 november å Kinda kanal samt år 1880 från den 10 april till den 20 december å Göta och från den 16 april till den 4 december å Kinda kanal.

Utom å dessa kanaler med till deras trafikleder hörande sjöar, der, jemte en mängd på obestämda tider anländande lastångbåtar, flere *passagerareångfartyg* med reguliera turer besörja trafiken, har sådan uppehållits å sjön Vettern af ångfartyget Örn, å sjön Sommen af en passagerarebåt och 2 lastångbåtar, å sjön Glan emellan Finspånge och Eksunds station på östra stambanan af en passagerareångbåt och en lastdragare samt å Bråviken af en för särskild förbindelse mellan egendomarne vid dess stränder afsedd ångbåt jemte ett par mindre ångslupar.

Någon annan *ny sjötrafikled* än den, som år 1880 verkstälts för kanalisering af vattendraget mellan sjöarne Höfvern och Långe på bekostnad af Norsholm—Ristens kommunikationsaktiebolag, är icke att omförmäla.

Ej heller hafva några *nya hamnar* eller andra dermed jämförliga arbeten af någon betydelse under perioden förekommit, men både i Norrköping och Linköping hafva, i förhållande till städernas storlek och hamninkomster, rätt betydliga *muddrings- och kajbyggnadsarbeten* egt rum, synnerligen i Norrköping, der de beslutade nya kajbyggnaderna beräknats komma att kosta 473,000 kronor och för fullständig uppmuddring af segelrännan beräknats 195,000 kronor.

Öfver den uppmuddrade delen af segelleden till Pampusbugten, utgörande en sträcka af omkring en svensk mil från Norrköping, har 1877 karta upprättats; och i följd af nådig fastställelse den 31 mars 1880 på lotsstyrelsens derom fattade beslut åligger det numera staden att på dess bekostnad utsätta

och underhålla erforderliga sjömärken, som utvisa sedelleden från Pampusbugten uppför Motala ström till hamnen. För åskådliggörandet af trafikken i länets hamnar under perioden torde här få meddelas, att de för denna redovisade hamninkomsterna utgjorde:

i *Norrköping*: år 1876 för 2,405 fartyg om sammanlagda 233,339 tons 21,364⁸² kronor samt för lossade och lastade varor tillsammans 33,946⁵⁹ kronor; år 1877 för 2,822 fartyg om 296,363 tons 24,891⁹⁹ kr. samt för lossade och lastade varor tillsammans 42,174³⁹ kr.; år 1878 för 3,041 fartyg om 286,034 tons 24,612²⁸ kr. samt för lossade och lastade varor 43,562⁵² kr.; år 1879 för 2,639 fartyg om 213,888 tons 17,691¹⁷ kr. samt för lossadt och lastadt gods 30,653⁸⁸ kr. och år 1880 för 2,379 fartyg om 218,844 tons 18,108⁵¹ kr. samt för lossadt och lastadt gods tillsammans 32,357³² kr.

i *Jönköping*: år 1876 för 1,204 fartyg om 70,321 tons 3,224⁰⁹ kr. samt för lossade och lastade varor tillsammans 11,003²⁴ kr.; år 1877 för 1,115 fartyg om 70,259 tons 2,981¹¹ kr. samt för lossade och lastade varor tillsammans 12,104⁶¹ kr.; år 1878 för 1,213 fartyg om 64,427 tons 2,860⁴⁶ kr. samt för lossade och lastade varor tillsammans 7,710³⁷ kr.; år 1879 för 1,676 fartyg om 82,462 tons 3,514⁶⁸ kr. samt för lossade och lastade varor tillsammans 6,854²⁰ kronor och år 1880 för 2,171 fartyg om 110,092 tons 3,888⁵⁶ kr. samt för lossade och lastade varor tillsammans 7,896⁶⁹ kr.

i *Vadstena*: år 1876 för 1,258 fartyg om 86,100 tons 4,842 kr. samt för lossade och lastade varor tillsammans 7,389¹¹ kr.; år 1877 för 1,344 fartyg om 131,378 tons 7,882⁷⁶ kr. samt för lossade och lastade varor tillsammans 5,542⁶³ kr.; år 1878 för 1,578 fartyg om 128,280 tons 7,696⁸⁶ kr. samt för lossade och lastade varor tillsammans 6,403²³ kr.; år 1879 för 1,286 fartyg om 97,134 tons 5,828⁰⁸ kr. samt för lossade och lastade varor tillsammans 5,210⁸⁰ kr. och år 1880 för 1,320 fartyg om 96,004 tons 5,760²⁴ kr. samt för lossade och lastade varor tillsammans 5,213⁹⁸ kronor.

I *Söderköpings, Valdemarsviks* och *Hästhalmens* hamnar har trafikken icke varit af större betydighet eller vaxning.

Under perioden har i fråga om *lotsväsendet* år 1877 vid *Barösund* uppförts en ledfyra på Klockberget å Kettilö till ledning vid insegling från sjön och passerande genom sundet samt år 1880 på *Hvitvaskär* vid farleden från Pampusfjärden till Norrköping uppsatts en fyrlykta med rödt sken, hvilken hålles tänd nattetid under hösten till seglatsårets slut och bekostats af åtskilliga rederier; hvarjemte åt lotsverket år 1878 förvärfvats lägenheten Ekudden, hörande till $\frac{1}{6}$ mantal Håskö, samt derefter sådan ändring af lotsregleringen vid Kettilö och Håskö lotsplatser aftalats, att dervarande hemmansegare på vissa vilkor befriats från dem förut åliggande lotsningsskyldighet.

Några *sjöskador* af egentlig betydighet hafva, såvidt anmäldt blifvit, icke under perioden inom länet inträffat.

C) *Varubyten*. Utöfver hvad som af redogörelsen för hamntrafikken i länet här ofvan kan i förevarande fall inhemtas, torde med afseende å länets förnämsta handelsplats, Norrköping, få åberopas följande hit inkomna uppgifter angående dels import, dels export:

Import till Norrköping.

	1876.	1877.	1878.	1879.	1880.
Bomull..... sklp.	1,343,850	1,762,076	3,027,663	1,964,333	1,791,460
Brännvin och sprit..... »	33,856	35,669	118,913	118,642	86,296
Fisk, saltad..... kbf.	63,977	54,366	32,070	29,283	27,059
» torkad..... ctr	6,113	5,743	1,406	1,394	2,674
Frö, gräs och klöfver.. sklp.	166,444	382,514	199,534	—	20,767
Garn, bomulls-..... »	70,509	112,998	18,283	15,174	20,938
» ull-..... »	31,344	32,107	28,392	34,367	51,265
Gryn, ris-..... »	852,478	607,759	990,329	549,853	958,480
Hampa..... ctr	3,233	3,642	5,886	3,656	3,068
Hudar, oberedda..... »	—	923	1,976	1,010	2,279
Jern, gjutet, tack-..... »	11,262	7,080	6,115	1,200	3,600
Kaffe..... sklp.	1,040,072	1,252,053	1,266,271	1,207,954	1,255,760
Majs..... kbf.	—	—	—	—	75,470
Oljor..... sklp.	556,911	848,031	769,277	689,105	857,642
Redskap och maskinerier, värde..... kr.	194,614	34,081	143,837	55,199	115,132
Salt, kok-..... kbf.	65,910	164,204	111,130	247,432	86,381
Sirup..... sklp.	1,588,335	1,631,939	1,429,770	1,457,131	1,871,639
Socker, oraffineradt..... »	3,038,399	3,181,332	3,764,184	3,464,459	2,779,957
» raffineradt..... »	103,574	162,410	674,524	248,460	219,951
Soda..... ctr	16,440	21,503	13,804	13,691	16,936
Spanmål, omalen:					
hvete..... kbf.	108,260	136,345	30,775	54,104	80,905
korn..... »	68,796	170,765	135,485	12,420	52,795
råg..... »	261,635	1,065,058	1,289,472	464,103	346,685
ärter..... »	—	—	24,810	—	8,301
malen:					
hvetemjöl... ctr	4,581	14,193	19,102	11,569	10,129
rågmjöl..... »	—	56,315	399	8,236	362
Stenkol och kokes..... kbf.	1,540,300	1,673,328	1,122,505	872,555	1,178,850
Tobak, oarbetad..... skip.	276,970	324,605	270,801	632,571	11,165
Ull och konstull..... »	991,185	560,285	214,670	299,302	697,669
Vin på fat..... »	145,594	125,044	91,676	35,943	78,742
» på buteljer..... kr	3,923	2,398	1,045	1,364	1,450
Vitriol..... sklp.	363,941	134,250	462,595	70,206	502,030

Export från Norrköping.

	1876.	1877.	1878.	1879.	1880.
Jern, tack-..... ctr	12,330	9,378	4,772	11,253	15,997
» kanoner och kulor »	4,146	2,442	2,870	—	—
» söndersågad och skrot..... »	3,330	—	—	7,502	—
» stång- och knipp-samt smältstycken »	73,517	67,949	84,803	93,795	79,679
» spik..... »	1,216	1,496	821	992	732
Koppar, garad..... »	4,033	2,978	2,880	673	422
Kummin..... »	995	815	531	580	1,149
Spanmål, omalen:					
hafre..... kbf.	1,316,600	1,219,050	1,796,740	1,271,157	1,201,210
malen:					
rågmjöl..... ctr	1,369	13,017	14,472	—	—
Redskap o. maskinerier, värde..... kr.	—	—	—	15,358	—

	1876.	1877.	1878.	1879.	1880.
Sten, arbetad, värde kr.	6,000	27,780	—	19,960	7,870
Trävaror: bräder o. plankor kbf.	975,909	979,423	480,851	182,986	357,853
Tändstickor sklp.	531,490	472,694	396,691	363,812	684,246
Väfnader, bomulls-..... »	24,532	85,584	122,017	146,188	217,964
» halvesiden..... »	416	299	192	147	295
» ylle..... »	6,646	4,933	11,215	16,335	13,252
Öl på buteljer kr	—	—	1,971	6,212	2,030

samt antecknas, att tulluppbörden derstädes uppgått till:

år 1876.....	887,829 ⁴³ kr.
» 1877.....	966,252 ²⁴ »
» 1878.....	956,195 ⁹⁴ »
» 1879.....	959,380 ⁹³ »
» 1880.....	857,302 ⁷³ »

hvaraf den staden tillkommande tolagsersättning utgjorde:

år 1876.....	63,645 ⁸³ kr.
» 1877.....	67,332 ²⁷ »
» 1878.....	66,976 ⁵⁸ »
» 1879.....	67,706 ²² »
» 1880.....	62,476 ⁴⁸ »

Såsom af förestående redogörelse inhemtas, hafva de annars så tryckta konjunkturerna under periodens senare år icke haft något nämnvärdt inflytande på tulluppbörden och således ej heller på handeln med utlandet.

Såväl från Norrköping och dess uthamnar vid Sandviken, Mauritzberg, Gottenvik och Marö, der lastbryggor finnas, som från Mem hafva nästan under hvarje år ganska betydliga utskippingar af både hafre och trävaror egt rum.

Exporten af *mejeriprodukter* och *slagt kreatur*, för hvilkas försäljning underlättande åtgärder vidtagits genom ordnande af ändamålsenliga *försäljningsplatser* i såväl Linköping, der, på sätt ofvan blifvit omförmäldt, flere af prisutdelningar åtföljda utställningar blifvit hvarje år ordnade, som Norrköping, Skeninge och Söderköping, sker deremot vanligen öfver Malmö eller Göteborg.

Marknaderna hafva nu, med undantag blott för ull- och remontmarknaden i Norrköping, hästmarknaden i Linköping, kreatursmarknaden i Skeninge och en höstmarknad i Vadstena, äfvensom sådana på landet i några trakter af länet, upphört och i stället s. k. *kreatursmöten* i städerna en gång hvarje månad inrättats. Dessa äro vanligen mycket besökta och mot-

svara i afseende på handel med kreatur och landtmannaprodukter fullt de gamla marknaderna, men sluta vanligen förr och äro ej så besökta af försäljare från andra städer eller längre bort belägna orter som marknaderna.

Gärdfarihandeln har, åtminstone i den utsträckning och med de varor, den förr bedrefs, numera upphört; men deremot *handelsbodarne* på landet tilltagit i en skala, som med afseende å det både kreditförstörande och i öfrigt mindre affärsmessiga sätt, på hvilket de vanligen skötas, kan sägas vara oroväckande. Vanligen äro de förenade med försäljning till afhemtning af vin och maltdrycker, hvars förtärande de naturligtvis uppmuntra, och hafva derfor på många ställen gifvit anledning till bittra klagomål. Under perioden hafva antalet af landthandlande inom länet ökats från 228 med en betjening af 141 personer år 1876 till 291 handlande med en betjening af 116 personer år 1880, fastän deras bevillning under samma tid minskats från 1,654⁷² kr. år 1876 till 1,602⁷⁵ kr. år 1880.

Förhållandet i länets städer dermed har åter varit sådant att:

Linköping, som år 1876 hade 80 handlande med en betjening af 95 personer och en bevillning af 2,828 kr., år 1880 hade 85 handlande med en betjening af 126 personer och bevillning af 3,063 kr.;

Norrköping, som år 1876 hade 239 handlande, deraf en utländing, med en betjening af 213 personer och en bevillning af 6,355 kr., år 1880 hade 209 handlande, deraf 2 utländingar, med en betjening af 330 personer och en bevillning af 7,485 kr.;

Vadstena, som år 1876 hade 29 handlande med en betjening af 27 personer och en bevillning af 725 kr. 50 öre, år 1880 hade 35 handlande med en betjening af 33 personer och en bevillning af 862⁴⁰ kr.;

Skeninge, som år 1876 hade 24 handlande med en betjening af 22 personer och en bevillning af 176 kr., år 1880 hade 31 handlande med en betjening af 17 personer och en bevillning af 282 kr.; samt

Söderköping, som år 1876 hade 22 handlande med en betjening af 34 personer och en bevillning af 323 kr., år 1880 hade 22 handlande med en betjening af 31 personer och en bevillning af 449 kr.

I *försäljningen af brännvin* har under periodens senare år inträffat den förändring, att *bolag* upphört i Vadstena, men deremot, likasom förut i Linköping, Norrköping och Skeninge, kommit till stånd i Söderköping; och inhemtas förhållandet med denna försäljning, beloppet af derfor influtna afgifter och dessas fördelning närmare af följande tabell:

Tab. Litt. A.

Brännvinsförsäljningsavgifter.

År.	D e b i t e r a d e .			F ö r d e l a d e t i l l					
	I städerna.	Å landet.	Summa.	afkortning och anordning.	städerna.	socknarna.	hushållnings-sällskapet.	landstinget.	Summa.
	K r o n o r .			K r o n o r .					
1876.....	192,781 ⁴⁷	62,209 ⁵⁹	254,991 ⁰⁶	506 ⁰⁵	114,160 ⁷¹	38,118 ⁰⁴	48,282 ⁴⁰	29,543 ⁹⁷	230,611 ¹⁷
1877.....	213,952 ⁸⁴	39,688 ¹⁰	253,640 ⁹⁴	1,662 ⁶⁰	137,993 ²⁰	36,106 ⁶⁷	57,377 ¹⁶	36,638 ⁵¹	269,678 ¹⁴
1878.....	232,261 ⁷⁵	51,675 ⁸⁶	283,937 ⁶¹	1,809 ⁰⁵	139,925 ⁹¹	20,276 ⁹⁸	78,347 ⁷²	38,817 ⁷⁶	279,177 ⁴²
1879.....	201,041 ⁴⁵	45,545 ⁴³	246,586 ⁸⁸	398 ⁴⁶	135,913 ¹⁷	23,157 ⁵⁵	57,340 ³⁹	36,741 ⁶⁷	253,551 ²⁴
1880.....	208,112 ³⁷	41,618 ²⁵	249,730 ⁶²	397 ¹⁴	128,006 ⁷⁸	22,791 ⁴⁷	67,526 ⁸⁹	33,274 ⁰²	251,996 ³⁰

Anm. Förestående uppgifter afse kalenderår och icke försäljningsår, hvilket senare åter ligger till grund för den i texten intagna redogörelse.

Härad och socken.	Bolagets och fastighetens namn.	Nummer.	Natur.	Man-tal.	Af pröfnings-komitén fastställt taxeringsvärde		
					å jordbruksfastighet.	å annan fastighet.	
<i>Boxholms aktiebolag.</i>							
Asby	Södra Mälen	—	fr. säteri	1	50,000	—	
Malgesanda	Bjårhult	—	frälse	1	50,000	—	
	Lyckö	—	—	1	25,000	—	
Torpa	Ibm, qvarn och såg	—	—	—	—	1,300	
	Hertzmåla, en utjord, $\frac{7}{8}$ deraf	—	frälse	—	8,700	—	
	Arnäs	—	—	1	7,000	—	
	Björkvik	—	—	1	12,000	—	
Göstrings, Ekeby	Flanhult	—	frälse	1	35,000	—	
	Börshult	—	—	3	40,000	—	
Åsbo	Boxholms jernbruk	—	—	—	—	90,000	
	Andersbo nedra	—	frälse	1	8,000	—	
	Ibm, öfra	—	—	1	17,000	—	
	Arrebo	—	skatte	1	15,000	—	
	Bredgård	—	frälse	1	12,000	—	
	Bygget, ett torp	—	skatte	—	1,500	—	
	Bygget, en åker	—	krono	—	100	—	
	Börshult Norra	—	fr. skatte	—	5,500	—	
	Ibm, laxfiske	—	frälse	—	—	5,000	
	Ibm, jord till laxfisket	—	—	—	1,000	—	
	Börshult Södra	—	frälse	—	12,000	—	
	Bräsebo	—	skatte	—	40,000	—	
	Karlsborg	—	frälse	—	15,000	—	
	Ibm, en såg	—	—	—	—	40,000	
	Frälseräntan af 1 mtl Dole	—	—	—	—	1,500	
	Ekeberg	—	skatte	—	7,000	—	
	Eklabo	—	—	—	40,000	—	
	Ersbo, ett torp	—	frälse	—	200	—	
	Herkhult Lilla	—	—	—	7,000	—	
	Ibm Stora	—	skatte	—	6,000	—	
	Jordmälen Lilla, en utjord	—	skatte	—	400	—	
	Karsbo	—	frälse	—	35,000	—	
	Krälekulla med Kårorp	—	frälse	—	16,000	—	
	Löfd eller Löndalen, ett torp	—	frälse	—	500	—	
	Lönshult	—	skatte	—	13,000	—	
	Mälen Lilla	—	frälse	—	4,000	—	
	Ibm Stora	—	—	—	10,000	—	
	Persmälen eller Gröndalen, torp	—	—	—	200	—	
Runneberg, ett torp	—	—	—	500	—		
Räfvaretorp	—	—	—	5,000	—		
Stekanäs	—	skatte	—	10,000	—		
Tingkullanäs	—	frälse	—	8,000	—		
Tjusebotorp	—	—	—	2,000	—		
Tolhem eller Börshult	—	skatte	—	10,000	—		
Uddorp eller Andersbotorp	—	frälse	—	100	—		
Boxholms jernbruk	—	—	—	—	175,000		
Bjursdalen, ett torp	—	frälse	—	1,000	—		
Bocketorp, do	—	—	—	2,000	—		
Etringtorp	—	skatte	—	19,000	—		
Freby	—	—	—	18,000	—		
Grapen, en qvarn	—	—	—	—	15,000		
Ibm jord, torp	—	frälse	—	2,000	—		
Hultet, torp	—	—	—	2,000	—		
Qvislehult Norra	—	1	skatte	15,000	—		
Ibm eller Strömmen, torp	—	—	—	2,000	—		
Ibm Södra	—	1	frälse	25,000	—		
Räftomta	—	—	—	7,000	—		
Sjogarp	—	—	rå o. rör	11,000	—		
Frälseräntan af $\frac{1}{2}$ mtl Stalefall	—	—	—	—	300		
Sätvarp	—	—	frälse	6,000	—		
Timmerö Norra	—	—	—	33,000	—		
Ibm Södra	—	1	skatte	14,000	—		
Ibm eller Löfhagen, torp	—	2	—	500	—		
Vifolka, Malgesanda	Hallingsfall	—	frälse	1	12,000	—	
	Långtorp	—	skatte	1	20,000	—	
	Ibm, qvarn och såg	—	—	—	—	12,000	
	Mellaujö	—	—	—	30,000	—	
					213	749,200	340,100
Mjölby	Mjölby Hålan	1, 2	skatte	—	—	25,000	

Härad och socken.	Bolagets och fastighetens namn.	Nummer.	Natur.	Man-tal.	Af pröfnings-komitéen fastställt taxeringsvärde		
					å jordbruksfastighet.	å annan fastighet.	
Åkerbo, S:t Lars	Ibm, en magasinsbyggnad & jernvägsstationens område	—	—	—	—	15,000	
	<i>Bloms aktiebolag.</i>	—	—	—	—	40,000	
Åkerbo, S:t Lars	Gumpekulla med fabriksbyggnaden	—	—	—	4,700	200,000	
	<i>L. T. Brogrens bryggeri-aktiebolag.</i>	—	—	—	—	—	
Hanekinds, Kärna	Stångebro eller Nedra Ladugårdsbacke	—	—	—	5,700	47,500	
	Malmen, en restauration	—	—	—	—	4,100	
Åkerbo, S:t Lars	<i>Stångebro, badhusbolag.</i>	—	—	—	5,700	51,600	
	Stångebro, badhus	—	—	—	—	2,000	
Banekinds, Landeryd	<i>Kinda kanalbolag.</i>	—	—	—	—	—	
	Slussvaktarebostad	—	—	—	—	1,200	
Hanekinds, S:t Lars	Tannefors	—	—	—	1,600	1,500	
	Slussvaktarebostäder m. m.	—	—	—	2,000	8,000	
Vist, Landeryd	D:o d:o	—	—	—	—	2,500	
	<i>Tannefors kvarnaktiebolag.</i>	—	—	—	3,600	13,200	
S:t Lars	Tannefors qvarnar	—	—	—	—	89,000	
	<i>Linköpings vattenledningsbolag.</i>	—	—	—	—	—	
S:t Lars	Tannefors	—	—	—	—	45,000	
	<i>Tannefors fabriksaktiebolag.</i>	—	—	—	—	—	
Valkebo, Sjögesta	Tannefors fabrik	—	—	—	—	80,000	
	<i>Aktiebolaget Lunnevad.</i>	—	—	—	—	—	
Valkebo, Sjögesta	Lunnevad	1	skatte	1	46,000	—	
	Lunnevads qvarn	—	—	—	—	4,000	
Gullbergs, Ljung	Ett folkhögskolehus	—	—	—	—	17,000	
	<i>Råby fabriksbolag.</i>	1	—	—	46,000	21,000	
Lösings, Krokek	Råby oljeqvarn med färgeri och vadmalsstamp	—	—	—	—	25,700	
	<i>Under Stafsjö aktiebolag i Södermanland.</i>	—	—	—	—	—	
Björke-kinds, Konungsund Östkind, Ö. Stenby	Bethlehem	1	skatte	1	3,000	—	
	Ervastekärr	1	sk. rusth.	1	7,000	—	
	Hacketorp	1	frälse	1	5,000	—	
	Hytan med Krokbackskärret	1	skatte	1	6,000	—	
	Raggan	1	frälse	1	7,000	—	
	Tegelhagen	1	skatte	1	4,500	—	
	Kyrktorpet på Krokeks egor	—	—	—	1,000	—	
	Gubhängen till Ervastekärr	—	skatte	—	300	—	
	Ångkärr till Hacketorp	—	—	—	600	—	
	Öfersjökärret till Tegelhagen	—	—	—	200	—	
Bråbo, Simonstorp	Sandviken, en lastageplats med åbyggnader	—	—	—	—	4,500	
	Mörkhult med Nöden	1	skatte	1	3,000	—	
Bråbo, Simonstorp	Lögsjön	1	frälse	1	6,000	—	
	Flatdam, ett ålfiske o. Åtorp, ett torp	—	—	—	1	49,600	
					1	4,500	
					—	5,500	100

Härad och socken.	Bolagets och fastighetens namn.	Nummer.	Natur.	Mantal.	Af pröfningskomitén fastställt taxeringsvärde	
					å jordbruksfastighet.	å annan fastighet.
Lösings, Krokek	<i>Kolmårdens nya marmorbruksaktiebolag.</i>					
	Gusätter	1	skatte	1/4	4,500	—
	Erlandstorp, en utjord	—	frälse	—	600	—
Björke-kinds, Konungsund	Ibm, åbyggnader	—	—	—	—	1,500
	Fagervik	1	skatte	1/4	4,000	—
	Holmtorp	1	»	1/4	6,000	—
	Ibm, en finbladig såg	—	—	—	—	6,000
	Oxåker	1	skatte	1/4	5,000	—
	Trenne intagor på allmänningen	—	krono	—	1,000	—
	Marmorbruket med tillhörande åbyggnader, ett tegelbruk, ett kalkbränneri	—	—	—	—	60,000
				1	21,100	67,500
Östkind, Jonsberg	<i>Jonsbergs stenhuggeri-akt.-b.</i>					
	Viddviken på Prytzbo egor	—	—	—	—	3,000
Bråbo, Qvillinge	Lindöja lotshemman	1	skatte	1/4	5,000	—
	Åbyggnader på Marö	—	—	—	—	2,600
Björke-kinds, Kuddby	<i>Östra Husby ångqvarns-a.-b.</i>					
	3/4 mtl Höckerstad och 1/2 mtl Valingstads andelar i Romåsen, benämnda Fridhem och Valingsbo 19 tld 2 kpl.	—	—	—	3,500	—
Östkind, Ö. Husby	Bossgården, en ångqvarn med såg och tillydande 1 tld jord	—	—	—	—	25,000
					3,500	25,000
Lysings, V. Tollstad	<i>Hästholmens hamnbolag.</i>					
	Magasin vid Hästholmen	—	—	—	—	6,000
Aska, Motala	<i>Bispmotala tegelbruksbolag.</i>					
	Bispmotala med tegelbruk	—	skatte	1/4	24,000	20,000
Aska, Motala	<i>Göta kanalbolag.</i>					
	Hårstorp	12	frälse	1/6	24,000	—
	Motala Bockgård	5	skatte	1/4	10,000	—
	En äng i Sättran	—	krono	—	500	—
	Kronoparken Fålehagen, hvaraf 2/3 i V. Stenby sn	—	—	—	—	13,900
	Kanalens jordområde	—	—	—	—	40,000
	Arkiv, tjänstemäns bostäder och magasin	—	—	—	—	50,000
	En del af Röknö, en ö i Vettern	—	—	—	—	2,200
Motala köping	9 st. magasintomter	—	—	—	—	3,600
Gullbergs, Vreta kloster	Poppelhem, en lägenhet	—	—	—	15,000	—
	Slussinspektorsboställe vid Berg	—	—	—	—	10,000
Bobergs, Brunneby	D:o Borensberg vid Husbyfjöl	—	—	—	8,000	—
	Bolagets öfriga byggnader	—	—	—	9,000	—
Björke-kinds, Tåby	Mem, ett kokhus för sjöfarande	—	—	—	—	200
Hammar-kinds, Drothem	Lilla Ludderhufvud ell. Karlsberg	5	kr. skatte	3/4	10,000	—

Härad och socken.	Bolagets och fastighetens namn.	Nummer.	Natur.	Mantal.	Af pröfningskomitén fastställt taxeringsvärde	
					å jordbruksfastighet.	å annan fastighet.
Memmings, Kimstad	Hulta	—	krono	7/8	17,000	—
	Norsholms kanalstation	—	—	—	—	20,000
Aska, Motala	<i>Motala mek. verkstads bolag.</i>					
	Hårstorp	1, 2	frälse	1/6	27,000	—
Aska, Motala	<i>Motala mekaniska verkstad</i>					
	Motala spikfabriksbolag.	—	—	—	—	1,200,000
Aska, Motala	<i>Motala spikfabrik</i>					
	Motala spikfabrik	—	—	—	—	40,000
Nykyrke	<i>Medevi nya aktiebolag.</i>					
	Medevi helsobrunn	—	—	—	—	70,000
Nykyrke	Stora Baggeby	—	frälse	1/2	24,000	—
	Palby	—	—	—	11,000	—
Hammar-kinds, Ringarum	En jordlott i Brorustinge	—	—	—	200	—
	<i>Gusums bruks fabriks-a.-b.</i>					
Hammar-kinds, Ringarum	Alboga	—	kr. skatte	1/2	35,000	—
	Gisletorp	—	1/2	35,000	—	
	Gusum Stora	2	k.s. rusth.	1	85,000	—
	Frörum	—	»	1	54,000	—
	Åby	1	»	1	40,000	—
	Åketorp	—	kr. skatte	1/2	18,000	—
	Åby gästgivaregård	2	»	1/3	13,000	—
	Messerum, en utjord	—	krono	—	2,000	—
	Gusums predikantboställe	—	—	—	—	1,000
	Gunnantorps utjord, 1/2 tld, ej taxerad	—	krono	—	—	—
	Alboga eller Mellanbruket, en såg	—	—	—	—	2,500
	Forsen, en mjölgvarn med 3 stenar	—	—	—	—	1,500
	Gusum mellanbruket, en mjölgvarn med 4 par stenar och grynverk	—	—	—	—	12,000
	Gusums jernbruk, bestående af 2 hammare o. 3 härdar samt jernmanufakturverk	—	—	—	—	25,000
	Ibm, messingsbruk med nålfabrik och maskiner	—	—	—	—	35,000
	Gusums tegelbruk	—	—	—	—	1,500
	Ibm, garveri	—	—	—	—	2,000
Ibm, benstamp	—	—	—	—	200	
Ett magasin vid Valdemarsvik	—	—	—	—	4,000	
				4 3/8	282,000	84,700
Skällvik	<i>Nartorps aktiebolag.</i>					
	Houmartorp Stora	1	kr. skatte	1	35,000	—
	Ormostorp	—	»	3/4	10,500	—
	Tängelöt	—	»	1/6	1,200	—
Skällvik	Nartorps jerngrufvor	—	—	—	—	45,000
Finspångs läns, Godegård	<i>Vieille-Montagne-bolaget.</i>					
	Knärkebo Zinkgrufvor	—	—	—	—	—
Finspångs läns, Godegård	Ibm, 2 större o. 2 mindre arbetarebostäder samt grufhus	—	—	—	—	25,000
Finspångs läns, Godegård	<i>Skällbergs bruksaktiebolag.</i>					
	Vestra Tybble	2, 3	frälse	1 1/4	38,000	—
Finspångs läns, Godegård	Ibm, byggnader vid Tybble grufva	—	—	—	—	1,000
Hällestad, Tjällmo	Bråtkullen	—	frälse	1/4	10,000	—
	Skönnarbo	—	skatte	1	65,000	—
Hällestad, Tjällmo	Ibm, spikmedja	—	—	—	—	6,000
	Ibm, bruksbyggnader	—	—	—	—	4,800
Hällestad, Tjällmo	Ansebo	—	frälse	1	30,000	—
	Brötkullen	—	skatte	1/4	8,000	—
Hällestad, Tjällmo	Mickelsbo	—	frälse	1/4	60,000	—
	Tyle	1, 2	skatte	1 1/4	60,000	—

Härad och socken.	Bolagets och fastighetens namn.	Nummer.	Natur.	Mantal.	Af pröfningskomitén fastställt taxeringsvärde		
					å jordbruksfastighet.	å annan fastighet.	
Finspångs län, Regna	Änga	—	frälse	1/8	3,000	—	
	Ibm Kristinefors, flerbladig såg	—	—	—	—	6,000	
	Ibm d.o. masugn jemte rostugn och krossverk	—	—	—	—	100,000	
	Ibm, arbetarebostäder	—	—	—	—	8,000	
	Eklunda, en boningslägenhet	—	—	—	—	8,000	
	Åsbrohammars jernmanufakturaktiebolags konkursmassa.	—	—	—	5 1/8	274,000	133,800
	Af Björkö östergård	1	frälse	1/8	4,500	—	
	Björkö eller Igelfors, stångjerns o. jernmanufakturverk	—	—	—	—	12,000	
	Af Björkö mellangård	2	sk. frälse	1/2	2,000	—	
	Reijmyre aktiebolag.	—	—	—	2 1/4	6,500	12,000
Skedevi	Bremyra	—	frälse	1	45,000	—	
	Ibm, mjölkvarn	—	—	—	—	6,000	
	Ibm, cirkelsåg	—	—	—	—	3,000	
	Ibm, flerbladig såg	—	—	—	—	4,000	
	Ibm, glassliperi	—	—	—	—	1,500	
	Erstorp	—	skatte	1/2	15,000	—	
	Magnehult, rusthåll	—	—	1/2	40,000	—	
	Regnemyra	—	frälse	1	90,000	—	
	Reijmyre glasbruk	—	—	—	—	65,000	
	Sillesjö, säterirusthåll	—	skatte	1	56,000	—	
Bråbo, Simonstorp	Sillesjötorp	—	—	1/2	14,000	—	
	Simonstorp, en magasinbyggnad	—	—	—	—	2,000	
Bråbo, Ö. Eneby	Fiskeby ångbåtsaktiebolag.	—	—	4 1/2	260,000	81,500	
	Ett större och ett mindre boningshus samt magasin vid Fiskeby	—	—	—	—	6,000	
	Af Bergsätter och Nyalund 11 3/4 kpld jord	—	—	—	—	100	
Memmings, Borg och Löt	Högbynäs arbetarebostad å Höghy egor	—	—	—	—	2,000	
	Ett magasinshus med lastplats vid Eksund	—	—	—	—	1,000	
		—	—	—	100	9,000	
Bråbo, Ö. Eneby	Fiskeby fabriksaktiebolag.	—	—	—	—	200,000	
	Fiskeby pappersfabrik med vattenfall	—	—	—	—	18,000	
	Ibm, 3 ålfisken	—	frälse	—	—	—	
	Af Sörby utjord 13 tld 8 9/10 kpld	—	skatte	—	11,350	—	

Härad och socken.	Bolagets och fastighetens namn.	Nummer.	Natur.	Mantal.	Af pröfningskomitén fastställt taxeringsvärde		
					å jordbruksfastighet.	å annan fastighet.	
Memmings, Borg och Löt, Bråbo, Qvillinge	Eneby ålfiske	12	frälse	—	—	2,500	
	Af Åby mo lotten n:o 10 med byggnader	—	—	—	—	1,050	
		—	—	—	—	11,350	221,550
	Gröndalens torfberedningsaktiebolag.	—	—	—	—	—	
	Ö. Eneby, Qvillinge	Af Pukesten	—	krono	2 1/4	5,000	—
		Gröndalens torffabrik	—	—	—	—	6,200
		Af Pukestens allmänningsslott å Skärlötemarken 1/3 del	—	—	—	—	133
	Åby aktiebolag.	—	—	—	2 1/4	5,133	6,200
	Glotterviken, ett torp	—	skatte	—	—	500	—
	Köröm, ett torp	—	—	—	—	500	—
Struntbacken, en intaga	—	krono	—	—	100	—	
Torshag	—	skatte	1	—	40,000	—	
Ibm, en åkertappa	—	—	—	—	500	—	
Ibm, bomullsspinneri med verk och arbetarebostäder	—	—	—	—	—	200,000	
	—	—	—	1/2	41,600	200,000	
Memmings, Kimstad	Kimstads qvarn- och fabriksaktiebolag.	—	—	—	—	—	
	Greby	1	skatte	1/2	7,000	—	
	Ibm	2	frälse	1/2	9,000	—	
	Kimstad, mjölkvarn	—	skatte	—	—	85,000	
	Ibm, såg	—	—	—	—	4,000	
Kullerstad	Skärblacka aktiebolag.	—	—	1	16,000	89,000	
	Skärblacka pappersfabrik jemte vattenfall och 46 4275 qv.-ref jord	—	—	—	—	250,000	
	Till Norrköpings bomullsväveriaktiebolag (se sid. 20).	—	—	—	—	—	
Kimstad	Tångestad, torfmosse med byggnader	—	—	—	—	20,000	
Bråbo, Qvillinge	Till Norrköpings arbetareaktiebolag (se sid. 20).	—	—	—	—	—	
	Qvarntorps ullspinneri m. fl. byggnader och vattenfall	—	—	—	—	57,900	

5. Kameralförhållanden.

Beträffande dels hemman och lägenheter å landet, deras kamerala natur m. m. och dels nybyggda boningshus, tomter och lägenheter i städerna samt deras taxeringsvärden utvisar bilagda tabell N:o 3 förhållandet vid 1880 års slut.

Hemmanens i länet mantal har blifvit förökadt med 6 5/8 oförmedlade och 5 875 förmedlade mantal, utgörande de inom den s. k. Regna skate belägna hemmanen 1 mtl Tyrisfall N:o 1, 1/2 mtl Anderstorp N:o 1, 3/8 mtl Ibms N:o 2, 1 mtl Djurslanda N:o 1, 1/2 mtl Mörtsjö N:o 1, 1 mtl Malma N:o 1, 1 mtl Ibms N:o 2 och 1/2 mtl Botten N:o 1, hvilka genom Kungl. Maj:ts nädiga bref den 22 december*) 1876 blifvit från Bo socken, Öster-

*) Icke november, såsom origtigt uppgifvits sid. 1.

Nerikes fögderi af Örebro län, öfverflyttade till Regna socken, Finspångs härad af detta län, i ecklesiastikt hänseende från och med den 1 maj 1877 samt i judicielt och administratift hänseende från och med 1878 års ingång.

I sammanhang härmed må nämnas, att genom Kungl. Maj:ts nädiga bref den 17 november 1876 1 mtl Spellinge, 3/4 mtl Hålbäck samt fräselägenheterna Franksäter, en äng, Spellingetomta, en utjord, och Ibms en äng blifvit öfverflyttade från Ö. Tollstad till V. Hargs socken, men som dessa socknar äro belägna inom samma (Vifolka) härad, har ej dermed någon förändring inträdt i länets judiciela och administrativa indelning, liksom ej heller genom lägenheren Romarekärrets genom kungl.

brevet den 22 november 1878 anbefalda öfverflyttning från Jonsbergs till Häradshammars socken, båda i Östkind's härad; hvaremot en sådan förändring inträffat derigenom att lägenheten Stångsquarn med Stångsquarns och Nyqvarns utjordar blifvit genom kungl. brevet den 28 januari 1876 från och med 1877 i alla afseenden förlagdt från S:t Lars socken, Hanekinds härad, till Linköpings stad.

Hvad *städerna* angår anmärkes: att Motala köping erhållit stadsprivilegier, som dock ej trädt i kraft förr än år 1881, hvarom närmare under afdelningen I; att af 78 st. obebyggda tomter i Linköpings stad äro 69 belägna utom (norr om) nuvarande stadens gränser, men i nya stadsplanen; att i Norrköping vissa för kyrkliga ändamål upplåtna jordar blifvit utbytta mot staden tillhörig mark; att i Skeninge fråga blifvit väckt om återvinnande till staden af de s. k. kronoåttningarna.

Ny jordebok för länet är år 1878 upprättad och fastställd genom Kungl. Kammarkollegii skrivelse den 23 december 1880.

Ur *ödesmål* har icke något hemman blifvit upptaget under denna period, dock är rotering fastställd för förra ödeshemmanet $\frac{1}{8}$ mtl Gisslarp, gammalt frälse i Vestra Skrukeby socken, Göstrings härad, som genom Konungens Befallningshafvandes utslag den 30 december 1870, fastställdt genom Kungl. Kammarkollegii utslag den 31 oktober 1872, blifvit ur ödesmål upptaget, hvarom ej omnämndes i förra femårsberättelsen.

Skatteläggningar hafva ej under perioden ifrågakommit.

Genom af Kungl. Kammarkollegium och Kungl. Maj:t fastställda utslag af den 14 juli 1880 har Konungens Befallningshafvande förordnat om *rotering* af förra lotshemmanet I mtl Kettilö och $\frac{1}{2}$ mtl Håskö, skärhemman i Gryts socken och Hammarkinds härad, hvilka hemman genom kungl. brevet den 7 november 1879 blifvit befriade från utgörande af dem förut åliggande lotsningskyldighet.

Af vid periodens början befintliga 585 st. skatteförsäljbara kronohemman och lägenheter inom länet, hafva följande under perioden blifvit från krono till skatte försälda:

Skattebrevets datum.	Myndighet, som utfärdat skattebrevet.	Härad.	Socken.	Den skatteköpta egendomens		
				no.	mtl.	n a m n.
1876:						
Jan. 26	Kon. Bef. de	Aska	Orlunda	1	$\frac{1}{4}$	Altorp.
Mars 12	"	Östkind	Häradshammars	—	—	Kerstinstorp, lägenhet.
" "	"	D:o	D:o	—	—	Åbacken, lägenhet.
" "	"	Güstring	Högby	2	$\frac{1}{2}$	Norrby Oxelgård.
Juli 31	"	Valkebo	Ledberg	—	—	Tomta ell. Lårbo utjord.
" "	"	Hammarkind	Drothem	—	—	0'009 af läg. Gäddestad o. Ellerstads egor.
" 12	"	D:o	D:o	—	—	0'286 af d:o.
Sept. 6	"	Gullberg	Klockrike	—	—	$\frac{1}{8}$ af Sqvackermossen, ett ängskärr.
" 16	"		Norrköpings stad.	10	—	Dragsqvarnen Nordan-till.
" "	"	D:o	d:o	16	—	Dragsqvarnen.
" "	"	D:o	d:o	—	—	Vid Dragsqvarnen, ett ålfiske.
" 23	"	Skärkind	Ö. Ryd	—	—	St. Stockkärr, lägenhet.
Nov. 25	"	Bråbo	Qvillinge	—	—	Hammar, ett fiske.
" "	"	D:o	D:o	—	—	Trönäs Posthage, lägenh.
" "	"	Lösing	S:t Johannis	—	—	Hälften af läg. Gamla Ö af Björnsmossen.

Skattebrevets datum.	Myndighet, som utfärdat skattebrevet.	Härad.	Socken.	Den skatteköpta egendomens		
				no.	mtl.	n a m n.
Nov. 25	Kon. Bef. de	Vifolka	Vesterlösa	2	$\frac{1}{8}$	Sperringe Lillgård.
" "	"	D:o	D:o	—	—	$\frac{13}{24}$ af läg. Sperringe utjord.
Juni 8	Kamm. koll.	Valkebo	Vikingstad	3	$\frac{1}{4}$	Boo ¹⁾
1877:						
Jan. 31	Kon. Bef. de	Östkind	Häradshammars	—	—	Hälften af läg. Römossen (till hemmanet Brink).
Febr. 3	"	Skärkind	Skärkind	—	—	$\frac{11}{20}$ af Rokemossen, en utjord.
" 24	"	Hanekind	Skeda	—	—	Läg. Ängsäter.
Mars 3	"	Boberg	Elfvestad	2	$\frac{1}{4}$	Prästors Lillgård.
April 12	Kamm. koll.	Aska	Hagebyhöga	3	$\frac{3}{8}$	Aska Söderg., från Visingsö Skolegodshän.
" 26	"	Lysing	Ödeshög	—	$\frac{1}{16}$	Glasfall, d:o
" "	"	D:o	D:o	—	$\frac{1}{16}$	Ibm, d:o
" "	"	D:o	D:o	—	$\frac{1}{16}$	Bodebol, d:o
" "	"	D:o	D:o	—	$\frac{1}{16}$	Gumby, d:o
" "	"	D:o	D:o	—	$\frac{1}{16}$	Bodebol, d:o
" 28	Kon. Bef. de	Gullberg	Vreta kloster	—	—	Utjorden Snafvelund o. Uddängen.
Juli 6	"	Boberg	Elfvestad	—	—	Karlsäng, en uppodling.
" "	"	Vifolka	Normlösa	5	$\frac{3}{8}$	Torpa N. Mellangård.
Aug. 2	Kamm. koll.	Lysing	Ödeshög	—	$\frac{1}{16}$	Bodebol, från Visingsö Skolegodshemman.
" 4	Kon. Bef. de	D:o	Åby	—	—	Läg. Stenbäckskärret.
" 17	"	Aska	Motala	—	—	" Mossekärr.
" 29	"	Björkekind	Konungsönd	—	$\frac{1}{8}$	Grufstugan.
" 17	"	Aska	Styra	—	—	Halfva läg. Öfre Götala.
Okt. 10	"	Hammarkind	Drothem	—	—	0'032 af läg. Gäddestad o. Ellerstads egor.
" "	"	Vifolka	Normlösa	5	$\frac{1}{4}$	Torpa N. Mellangård.
Nov. 14	"	Lysing	Rök	—	—	Lägenheten Enemossen.
Dec. 6	Kamm. koll.	Bråbo	Qvillinge	—	—	" Åbyönd ¹⁾
" 15	Kon. Bef. de	Skärkind	Ö. Ryd	—	—	Af Gustorp, en äng till Hörstors hemman.
Nov. 17	"	Valkebo	Sjögerstad	2	$\frac{1}{8}$	Lilla Tollstad Varggård.
Dec. 31	"	Memming	Kimstad	—	—	Sundet, en intaga.
1878:						
Jan. 26	"	Bråbo	Qvillinge	—	—	Uggelhult, eller Uggeltäppan, en intaga.
Febr. 7	Kamm. koll.	Lysing	Trehörna	—	$\frac{1}{8}$	Rättenåsa ¹⁾
Mars 16	Kon. Bef. de	Aska	Motala	—	—	Läg. 3 ängstegar och 1 spjell i Kungssätran.
April 18	Kamm. koll.	D:o	Hagebyhöga	5	$\frac{3}{8}$	Aska Norrg. f. Visingsö Skolegodshemman.
" 30	Kon. Bef. de	Skärkind	Skärkind	—	—	$\frac{1}{8}$ af läg. Rokemossen.
Juni 8	"	Boberg	Elfvestad	2	$\frac{1}{4}$	Elfvestad Vestergård.
" 15	"	Lysing	Ödeshög	5	$\frac{3}{16}$	Svemb Erlandsgård.
Nov. 20	"	Aska	Motala	—	—	Läg. Källarhemmet.
Dec. 11	"	Hanekind	Slaka	—	—	" Ljungstorp, ett nybygge.
1879:						
Febr. 6	Kamm. koll.	D:o	Kärna	4	1	Tift Pilgård. ¹⁾
Juni 11	Kon. Bef. de	Aska	Styra	—	—	$\frac{1}{2}$ läg. Öfre Götala.
" 14	"	Skärkind	Gårdeby	—	—	Läg. egor till torp. Tallbacken.

¹⁾ Ej nu skatteförsälda, men *omförda* till skatte på grund af äldre skattebrev.

Skattebrevets datum.	Myndighet, som utfärdat skattebrevet.	Härad.	Socken.	Den skatteköpta egendomens		
				no	mtl	n a m n.
1879:						
Juli 2	Kon. Bef. de	Göstrings	Högby	—	—	Halfva läg. Ånetorp.
" "	"	D:o	Hogstad	1	½	Salvetorp Norrgård.
Okt. 7	"	D:o	Jerstad	5	⅜	Ullevid Öster sörgård.
" "	"	D:o	D:o	6	¼	Ibm Öster norrgård.
" "	"	D:o	D:o	—	—	⅓ af Olofstorps afhysta utjord.
" "	"	Aska	Orlunda	2	—	Halfva läg. Piltorp, en utjord.
" "	"	D:o	D:o	3	—	Halfva lägenh. Ib, en tomt.
" 27	"	Bobergs	Klockrike	—	—	⅜ af Sqvackermossen, ett ängskärr.
Juni 13	Kamm. koll.	Lysings	Ödeshög	—	⅞	Bodebol, från Visingsö skolegodshemman.
1880:						
Mars 14	Kungl. Maj:t	Finspånge	Risinge	2	¾	Vistinge med läg. Rodsjöäng, f. d. länsmansboställe. 1)
April 21	Kon. Bef. de	Lysings	Rök	1	¼	Valla sörgård.
Aug. 27	Kamm. koll.	Vifolka	Normlösa	6	¼	Nederlösa Lillgård. 2)
Sept. 25	Kon. Bef. de	Aska	Ekebyborna	7	—	Läg. Räcklunda.

1) Genom byte blifvit skatte.

2) Ej nu skatteförsålda, men omförda till skatte på grund af äldre skattebref.

Inalles 28 st. hemmansdelar om tillsammans 7·323 mtl och 40 st. kronolägenheter hafva sålunda under perioden öfvergått från krono till skatte.

Från skatte till krono (länsmansboställe) har öfvergått ¼ mtl af Ölmetorp N:o 2 i Skedevi socken, Finspånge härad, genom byte mot f. länsmansbostället ⅜ mtl Vistinge i Risinge socken.

Från krono till frälse hafva under perioden öfvergått:

¼ mtl f. d. fjerdingmansboställe Hogsätter N:o 1 i Löts socken, Memmings härad, som för skatte- och frälserättsfordringar blifvit kronan afhändt genom Kungl. Kammarkollegii utslag den 24 augusti 1876 och den 24 maj 1877;

följande till följd af bestämmelsen i Kungl. Maj:ts nådiga bref den 29 maj 1874 å offentlig auktion försålda mindre kronoegendomar, för hvilka årliga arrendeafgiften icke öfverstigat 200 kronor:

Enl. k. br. d. 6 okt. 1876:	Indragna fjerdingmansbostället Böksjötorp med Damhult och tillhörande Strålsjöängen, Katteguldskäret och Gäddegölskäret om tillhopa ⅓ mtl i Krokeks socken och Lösings härad, med tillträde den 14 mars 1878 emot.....	2,500 kr.;
" " " "	Indragna skogvaktarebostället Stora Bläckkäret om ⅓ mtl i Vånga socken, Finspånge härad, med tillträde den 14 mars 1878 emot.....	8,150 kr.;
" " 20 aug. 1875:	Indragna skogvaktarebostället Svarfaretorp N:o 1 om ¼ mtl i Hällestads socken, Finspånge härad, med tillträde den 14 mars 1877 emot.....	20,000 kr.;
" " " "	Indragna jägeristatabostället Guttevik om ¼ mtl i Hällestads socken, Finspånge härad, med tillträde d. 14 mars 1877 emot.....	8,550 kr.;
" " 8 juni 1877:	Löningsjorden Skärtappan, en utjord i Regna socken, Finspånge härad, med tillträde den 14 mars 1878, emot.....	3,100 kr.;
" " 3 okt. 1879:	Förra hospitalslägenheten Marstads ängstegar i Bjälbo socken, Göstrings härad, med tillträde den 14 mars 1881 emot.....	1,500 kr.

K. Maj:ts Befallningshafvandes femårsberättelser 1876—1880. Östergötlands län.

Följande lägenheter hafva såsom obefintliga blifvit ur kronans jordebok och räkenskaper utslutna:

lägenheten Ludderhufvud, en äng i Drothems socken, Hammarkinds härad, genom Kungl. Kammarkollegii utslag den 19 okt. 1876;
" Broby, en frälseutjord i samma socken och härad, genom Kammarkollegii utslag den 4 april 1878.

De jordafsöndringar, hvarå länsstyrelsen under femårsperioden fastställt afgäld, hafva utgjort:

år 1876.....	51
" 1877.....	41
" 1878.....	34
" 1879.....	26
" 1880.....	35
Summa 187,	

alla afsöndrade för alltid. På 50 år äro dessutom afsöndrade två lägenheter, den ena med 15 frihetsår. Vidare hafva 7 st. afsöndringar varit af den betydighet, att andel i stamhemmans mantal och ränta blifvit lägenheterna åsatta. Af Kungl. Maj:t hafva 13 st. afsöndringar för alltid från kronoegendomar faststälts.

Antalet vid 1880 års slut för statsverkets räkning utarrenderade kronodomänier i länet utgjorde enligt landskontorets s. k. liggare 352.

Fideikommissen inom länet och närmare förhållandet med dem upplyses af härefteråt intagna tab. Litt. C.

Tab. Litt. C. Egendomar af fideikommiss-natur inom Östergötlands län år 1880.

Härad och socken.	Egendomens och n. v. innehafvarens namn.	Nummer.	Natur.	Mantal.	Af pröfningskommittén fastställt värde	
					å jordbruksfastighet.	å annan fastighet.
Kinda, Vårdnäs	Grefve Melker H. G. Falkenberg på Brokind.	—	frälse sät.	5	220,000	20,000
	Brokind 1)	—	—	—	—	7,500
	Ibm, qvarn.....	—	—	—	—	6,500
	Ibm, såg.....	—	—	—	—	960
	Ibm, tegelbruk.....	—	—	—	—	—
	Frälseräntan af ½ mtl Gafvel	—	—	—	—	—
	Egeby med Egebynäs.....	{ 1, 2, 3 }	frälse	4 ⅛	66,000	—
	Sundsmåla.....	1	"	1	20,000	—
	Viggeby.....	{ 1, 2, 3 }	"	3	66,000	—
	Tomåla.....	—	"	5/8	18,000	—
	Stensvassa.....	2	"	1/2	13,000	—
	Arnebo.....	3	"	1/2	10,000	—
	Pukeberg.....	—	"	1/2	18,000	—
	Eda.....	—	"	1	18,000	—
	Fäntebo.....	—	"	1/2	16,000	—
Kätebo.....	1, 2	"	2	30,000	—	
Skillberga.....	—	{ sk. rusth. frälse	1	30,000	—	
Saxtorp Uppgård.....	2	frälse	3/8	12,000	—	
Norrtoorp, utjord.....	—	skatte	5/8	12,000	—	
					5,000	

1) Fideikommisset stiftades till en del år 1732 af fältmarskalkinnan, grefvinvan Anna Maria Sparre, född Falkenberg, till hennes brorson, sedermera riksrådet greve Melker Falkenberg, hvilken jemte sin hustru, friherrinnan Hedvig Eleonora Wachtmeister, år 1793 utvidgade detsamma i ändamål att bibehållas inom Falkenbergska ätten, samt skall alltid tillfalla äldste manlige afkomlingen, hvar efter annan. Stifterskan afded 1744, och har sedan dess fideikommisset innehaft af riksrådet greve Melker Falkenberg och dennes son, öfverstekammarjunkaren greve Henrik Falkenberg, samt sonsonen greve Henrik Georg Falkenberg och innehaftes nu af kammarherren greve Melker Falkenberg.

Härad och socken.	Egendomens och n. v. innehafvarens namn.	Nummer.	Natur.	Mantel.	Af pröfningskommittén fastställt värde		
					å jordbruksfastighet.	å annan fastighet.	
Tjärstad, Kettilstad, Valkebo, Nykil	Unön, lägenhet, eges ej till Brokind.....	—	—	—	—	—	
	Törnvik eller Hyltan.....	3	frälse	1/8	7,000	—	
	Kettilstad nedergård.....	2	"	1/2	20,000	—	
	Skullebo med utjorden Ulfborgskärret.....	—	"	1	65,000	—	
	Summa	—	—	22 ³ / ₈	646,000	34,900	
Ydre, N:a Vi.	Kammarherren Karl Ridderborg på Ribbingshof.	—	frälse sät.	2	50,000	—	
	Ribbingshof ²⁾	—	frälse	1	16,000	—	
	Kofrabo.....	1	"	5/8	11,000	—	
	Stora Rödja.....	2	"	1/2	6,000	—	
	Lilla Rödja.....	—	"	1/4	8,000	—	
	Kämpekulla.....	—	"	—	—	4,500	
	Ibm, qvarn.....	—	skatte	—	200	—	
	Lilla Lohult, äng.....	—	—	—	—	773	
	D:o af 1/2 mtl Siggemålen.....	—	—	—	—	233	
	D:o af 1/2 mtl Njerfvehult.....	—	—	—	—	267	
	D:o af 1/2 mtl Stjerneberg.....	—	—	—	—	267	
		Summa	—	—	4 ³ / ₈	91,200	6,040
	Bankekind, Ätvid	Kammarherren frih. August Teodor Adelsvärd på Stärringe, Årdala socken i Södermanlands län.	—	frälse sät.	2	111,200	—
Adelans ³⁾		1, 2	krono sk.	1/2	33,300	—	
Alserum.....		1	"	1/4	7,000	—	
Bertilsbo.....		1	frälse	1/2	20,000	—	
Bestorp.....		1, 2	krono sk.	2	73,300	—	
Bjässerum.....		1	"	1/2	20,800	—	
Björstorp.....		1	"	1/2	20,900	—	
Bäckfall.....		1	frälse	3/4	19,100	—	
Ed.....		1	krono sk.	—	15,700	—	
Fagerbjörke, en utjord.....		1	frälse	1	37,600	—	
Göthult.....		1	"	1/4	15,600	—	
Hemmingstorp.....		1	"	1/2	24,400	—	
Holm.....		2	krono sk.	1/2	7,400	—	
Häckla.....		1	"	1	9,000	—	
Hänstorp.....		1	frälse	1/2	9,400	—	
Ingelstorp.....		1	"	1/4	14,200	—	
Kamnarbo.....		1	krono sk.	1/4	3,700	—	
Ibm, qvarn.....		—	—	—	—	14,000	
Karlstorp.....		1	frälse	1/2	16,800	—	
Krogstorp.....		1	"	1	36,300	—	
Källtorp.....		1	krono sk.	1/4	12,600	—	
Långbrott.....		1	"	1	4,000	—	
Ibm.....		2	frälse	1	4,000	—	
Mellingsbo.....		1	krono sk.	1/4	23,300	—	
Ibm.....		2	frälse	1	20,000	—	

²⁾ Som fideikommissbrevet nu ej kunnat tillrättas, kan ej uppgifvas när och af hvem Ribbingshof stiftades till fideikommiss, men innehafves det för närvarande af stiftarens brorsons sonson, kammarherren Karl Ridderborg.

³⁾ Under namn af »Baroniet Adelsvärd» stiftades fideikommisset af krigsrådet friherre Johan Adelsvärd och hans fru, född friherrinna Katarina Punch, den 20 december 1781, hvilken stiftelse erhöi Kungl. Maj:ts stadfästelse den 9 maj 1783 och hade till ändamål att inom Adelsvärdsska släkten bibehålla godset, som borde tillfalla äldste manlige afkomlingen å svärdssidan, hvar efter annan. Sedan stiftaren år 1785 aflidit, tillträdde egendomen af hans ende då qvarlevande son, öfversten friherre Erik Göran Adelsvärd år 1786. Efter hans död den 15 februari 1810 af hans äldste son, öfverstekammarjunkaren friherre Johan Karl Adelsvärd och vid dennes död 1852 af hans ende son, öfverstekammarjunkaren friherre Erik Seth Adelsvärd. Då han utan manlig bröstarfvinge afled i juli månad 1868 tillföll fideikommisset, enligt den stadgade successionsordningen, hans sysonbarn, kammarherren friherre August Teodor Adelsvärd, som den 1 januari 1869 tillträdde och nu innehar detsamma. Han är stiftarens sonsons son. På derom gjord underdånig ansökan har Kungl. Maj:ts i nådigt utslag den 12 juli 1872 medgifvit utbyten af åtskilliga fideikommissets fastigheter jemte frälseräntor mot vederlag af hemman, enskildt tillhöriga nuvarande innehafvaren af detta baroni, i enlighet hvarmed uppgifterna å detsamma fastigheter äro här meddelade.

Härad och socken.	Egendomens och n. v. innehafvarens namn.	Nummer.	Natur.	Mantel.	Af pröfningskommittén fastställt värde	
					å jordbruksfastighet.	å annan fastighet.
Värna	Nynäs.....	1	frälse	1/4	8,200	—
	Närstad.....	1	krono sk.	1	34,000	—
	Ibm.....	2	frälse	1	34,000	—
	Ibm, en äng.....	—	"	—	—	2,300
	Ibm, en tjärugn.....	—	—	—	—	1,000
	Ibm, en qvarn.....	—	—	—	—	5,000
	Ramshult.....	1, 2, 3	frälse	1 1/2	32,500	—
	Slefringe.....	1	kr. sk. sät.	2	43,500	—
	Slättfall med Lörmanstorp, sk. utjord.....	1	frälse	1	36,900	—
	Torp Östergården.....	1	krono sk.	3/8	13,400	—
	Tranebo.....	1	frälse	1/2	34,000	—
	Vestantorp.....	1	krono sk.	1	10,000	—
	Vrånghult.....	2	"	1	16,000	—
	Ätvid.....	1	"	1	13,500	—
	Ätvidaberg.....	1	"	1	18,300	—
	Ibm, kopparverk.....	—	—	—	—	222,000
	Ibm, en säg.....	—	—	—	—	6,000
	Ibm, bryggeri.....	—	—	—	—	23,500
	Ängfall.....	1	krono sk.	1	14,000	—
	Äntorp.....	1	frälse	1/2	28,900	—
	Örstorp.....	1	krono sk.	2/3	9,600	—
	Stora Örsätter.....	1	"	2/3	20,000	—
	Ibm.....	2	frälse	1	33,400	—
	1/2 ten af Lilla Örsätters qvarn	—	—	—	—	2,800
	Östantorp Södergården.....	1	krono sk.	1/4	6,500	—
	Ibm, Norrgården.....	2	"	1/4	6,500	—
	Ibm, Östergården.....	3	frälse	1/4	2,500	—
	Ibm, Mellangården.....	4	"	1/2	7,200	—
	Björbo.....	1	krono sk.	1/4	20,000	—
	Löfvik.....	1	"	1/2	15,000	—
	Kongsvik.....	1	frälse	1	32,000	—
	Kongsvikstorp.....	1	krono sk.	1	40,000	—
Äbyggnad vid Bersbo grufva	—	—	—	—	100,000	
Båtvik.....	1	krono sk.	1/4	24,000	—	
1/2 af Båtviks säg och mjölqvarn.....	—	—	—	—	3,000	
Grönhög.....	1	krono sk.	1/2	31,000	—	
Ibm, grufva, äbyggnad.....	—	—	—	—	3,300	
Långedal.....	1	krono sk.	1/2	30,000	—	
Björstad.....	3	"	1/2	7,200	—	
Ibm, qvarn.....	—	—	—	—	5,500	
Ibm, säg.....	—	—	—	—	2,000	
Erikstad.....	1-7	skatte fr.	5 7/8	112,500	—	
Ibm, en utjord.....	—	—	—	—	900	
Jordstorp.....	1	frälse	1	22,500	—	
Lund, en qvarn.....	—	—	—	—	3,500	
Ibm, ett torp.....	—	—	—	—	500	
Hanekind, Väst	Föltorp.....	1	krono sk.	11/30	22,800	—
	Hedingsstorp.....	1	"	3/10	18,600	—
2/3 af Kongshalls utjord, taxerad tillsammans med Föltorp.....	—	—	—	—	—	
Kjnda, Ätvid	Emtenäs.....	1	frälse	1/4	15,000	—
	Södra Boetorp.....	1	"	1/4	15,000	—
	Kägglelöt.....	1	krono sk.	1/4	9,000	—
	Viresjö.....	1	frälse	1/2	28,000	—
	Åbacka säg.....	—	—	—	—	3,000
	Gjersbo med en säg.....	1	frälse	1/8	16,700	—
	Glysbo.....	1	"	1/4	36,000	—
	Galmsås.....	1	"	1/4	40,000	—
	Hvilebo.....	1	krono sk.	1	16,000	—
	Norrstorp.....	1	frälse	1/4	12,000	—
Hårsbo.....	1	krono sk.	1/4	30,000	—	
Håshult med Glysemåla.....	1	"	1/2	4,000	—	
1/3 af Tutebo frälse utjord.....	—	—	—	—	400	
Vårdnäs, Tjärstad	Ibm, en husbehofsäg.....	—	—	—	—	400
	Bersbo säteri med frälseutjorden Bosätter o. Hittebo	1	frälse	1	50,000	—
	4/18 af Åländersö frälse utjord	—	—	—	—	12,000
Boda.....	1	krono sk.	1/6	5,500	—	
	Summa ^{*)}	—	—	51 ¹ / ₈	1,651,000	400,000

^{*)} Till detta fideikommiss höra dessutom i Kalmar län: 13³/₈ mtl, taxerade till 510,000 kr., samt annan fastighet, taxerad till 106,570 kronor.

Härad och socken.	Egendomens och n. v. innehafvarens namn.	Nummer.	Natur.	Mantel.	Af pröfningskommittén fastställt värde	
					å jordbruksfastighet.	å annan fastighet.
Hanekind, Vist	F. d. ryttmästaren greve Ture Bjelke på Sturefors.					
	Sturefors ⁴⁾	1	frälse sät	1	64,000	—
	Byrstorps	1	frälse sät	1	27,000	—
	Sjövalla	1	frälse sät	1	27,000	—
	Tegneby	1, 2	frälse sät	1	20,000	—
	Ibm	3, 4	säteri	1 1/4	25,000	—
	Banketorp	1	frälse sät	1/4	4,800	—
	Björksätter	1	frälse sät	3/8	19,000	—
	Boastorp	1, 2	frälse sät	1/2	10,000	—
	Dala	1	frälse sät	1/8	4,000	—
	Dalshult	1	frälse sät	1/8	10,000	—
	Gussarp	1	frälse sät	1/4	9,000	—
	Guttorp	1	frälse sät	3/8	8,400	—
	Jordstorp	1	frälse sät	1/4	8,400	—
	Klint	1	frälse sät	1/4	11,200	—
	Mårdstorp	1	frälse sät	1/4	8,000	—
	Norrberga	1, 2	frälse sät	1 1/2	32,000	—
	Ringstorp	1, 2	frälse sät	3/8	10,600	—
	Risnäs med Öfverby	1, 4	frälse sät	2 3/8	43,600	—
	Sturefors, manufakturverk					
	Ibm, qvarn					1,300
	Ibm, såg					8,000
	Ibm, tegelbruk					600
	Ibm, kalkugn					5,000
	Torketorp	1	frälse sät	5/8	14,400	100
	Vinstorp	1	krono sk.	1/2	7,500	—
	Vreta	1	frälse sät	1 1/4	25,700	—
Åndebäck	1	frälse sät	1/4	6,500	—	
S:t Lars, Landeryd						
Finnerö, en äng					91,800	
Rogestad med en utjord	1, 2	frälse sät	2	37,200	—	
Edsberga	1, 2	frälse sät	1	26,000	—	
Uggletorp	1	krono sk.	1/2	6,500	—	
Bankekind, Landeryd						
Slattefors	1, 2	frälse sät	2	55,000	—	
Ibm, qvarn					10,000	
Ibm, såg					500	
Ibm, bränneri					300	
Klockarehumpen					1,500	
Lund	1, 2	frälse sät	2	16,000	—	
Sörby	1-5	frälse sät	3 1/4	—	—	
Svinstad						
Belmsbo	1	krono sk.	1/4	64,200	—	
Billinge med Billingsstorp	1	frälse sät	1/8	2,300	—	
Billinge med Billingsstorp	1	frälse sät	3/4	23,800	—	
Fillinge med Fillingsstorp	4, 5	frälse sät	2	51,000	—	
Frässlunda	1, 2, 3	frälse sät	1 1/8	40,000	—	
Gulltorp	1	frälse sät	1/8	3,000	—	
Hattekulla	1	frälse sät	1/2	8,000	—	
Häljetorp	1	frälse sät	1/8	2,500	—	
Linneberga (förra uppgiften felaktig)	2, 3, 4	frälse sät	2 1/2	44,000	—	
Målstorp	1	frälse sät	1/2	10,000	—	
Solhult, en äng					2,200	
Slubbetorp	1	frälse sät	1/8	3,000	—	
Viggeby	1	frälse sät	1	28,500	—	
Viggebytorp	1	frälse sät	1	28,400	—	
Fogelske, en utjord		rå o. rör	—	—	12,400	
Kassingsstorp (ej Russingsstorp som i förra uppgiften)	1	frälse sät	1/2	28,800	—	
Lundby	1	frälse sät	5/8	8,600	—	
Mälen, ett torp					3,100	
Orräng	1-4	krono sk.	1	—	—	
Stämmantorp	1	frälse sät	3/4	42,100	—	
					8,300	

⁴⁾ Fideikommisset stiftades år 1747 af Kungl. rådets och öfverstemarskalkens, greve Karl Pipers enkefru, grevinnan Kristina Törnålykt, till förmån för hennes dotterson, kammarherren greve Nils Adam Bjelke, i anseende dertill att Sturefors i förra tider varit Bjelkeska familjen tillhörigt och på det att dessa gods åt samma familj såsom ett ständigt fideikommiss förblifva måtte; och borde fideikommisset tillfalla äldste manlige arvingen, son efter son. Sedan stiftarinnan år 1752 aflidit, öfvergick fideikommisset till hennes öfvannämnda dotterson, kammarherren greve Nils Adam Bjelke, och har sedan gått i rätt nedstigande led, son efter son, samt innehafves nu af hans sonsons son, greve Ture Bjelke.

Härad och socken.	Egendomens och n. v. innehafvarens namn.	Nummer.	Natur.	Mantel.	Af pröfningskommittén fastställt värde	
					å jordbruksfastighet.	å annan fastighet.
Törnevalla	Åndebäck	1	frälse sät	1/4	6,200	—
	Bölingstomta	1, 2	frälse sät	1 1/2	40,000	—
Valkebo, Rappestad	Ibm, utjord		frälse sät	—	1,500	—
	Lilla Folåsa	1, 2	frälse sät	1 1/2	32,000	—
Kinda, Kettilstad	Rumpebo		frälse sät	1/4	15,000	—
	Pukerum	1	frälse sät	1	28,000	—
Tjärstad	Ibm, qvarn och såg		frälse sät	—	—	1,600
	Pukerumsätter		frälse sät	1/4	12,000	—
Vårdnäs	Tråstorp		frälse sät	1 1/2	25,000	—
	Skaggebo		frälse sät	1	14,000	—
Hammar-kind, Ringarum	Koppertorp		frälse sät	1	14,000	—
	Bestorp		frälse sät	2 1/2	75,000	—
	Kulla		frälse sät	1/8	15,000	—
	Frälseräntan af Holmtebo såg					40
	Summa			49 3/8	1,322,000	27,410
Skärkind, Ynerum	Kammarrådinnan Sofia Theorell i Stockholm.					
	Borkhults bruk ⁵⁾ bestående af:					
	Masugn					3,000
	Stångjernsmedja och manufakturverk					6,000
	Kemisk trämassfabrik					50,000
	Tegelbruk					1,500
	Såg					5,000
	Qvarn					3,000
	Borkhult		frälse sät	—	—	—
	Såntorp		krono sk.	1 1/2	21,700	—
	Höstmäs		frälse sät	1 1/2	10,000	—
	Berg		frälse sät	1/2	18,000	—
	By		krono sk.	1 1/4	8,700	—
	Fasingsstorp		augm.	1	25,600	—
	Bullerum	1, 2	frälse sät	1 1/8	4,700	—
	Salfvedal		krono sk.	2	59,200	—
	Vegalla	1, 2	frälse sät	1 1/2	12,800	—
	Gobo		frälse sät	1	45,000	—
	Ibm, såg		frälse sät	1	50,000	—
Bankekind, Ynerum						3,500
	Ristskeda	1	augm.	—	—	—
	Salfvedal	1	frälse sät	1/4	13,500	—
Hammar-kind, D:o Ringarum	Stenersum		augm.	1 1/2	20,000	—
	Häggebo		frälse sät	1/2	20,000	—
	Ibm, qvarn och såg		frälse sät	1	60,000	—
	Hemmingsbo		frälse sät	—	—	2,500
	Vikarbo		frälse sät	1/4	20,000	—
Bankekind, Björnsätter						10,000
	Solvik (förra uppgiften felaktig)	1, 2	frälse sät	3/4	60,000	—
	Summa ⁶⁾			103 3/4	459,200	74,500

⁵⁾ Burensköldska fideikommisset, hvilket stiftades 1726 af generallöjtnanten friherre Jakob Burensköld och hans hustru Elsa Appelgren till förmån för deras trenne barn, sönerna Fale och Jakob Burensköld, dottern Marianne Burensköld, gift med öfverste Schwerin, öfvergick vid båda brödernas frånfälle utan bröstarvingar till deras syster, öfvannämnda öfverstinnan Schwerin, efter hvilken det tillföll presidenten Jakob Filip von Schwerin, vid hvars frånfälle detsamma öfvergick till hennes äldste son, generalen greve Kurt Filip Karl von Schwerin, hvilken, vid sitt frånfälle barnlös, öfverlemnade fideikommisset till sin äldste äldste broders, generalmajoren Adolf Ludvig von Schwerin, äldste son. Löjtnanten Kurt Filip Otto von Schwerin, vid hvars dödliga frånfälle 1849 fideikommisset öfvergick till hofmarskalken greve Adolf Henning von Schwerin och innehafves nu af kammarrådinnan Sofia Theorell i Stockholm.

⁶⁾ Till fideikommisset höra dessutom i Kalmar län: 6³/₁₆ mtl, med taxeringsvärde 244,800 kr. samt annan fastighet, taxerad till 5,400 kr.

Härad och socken.	Egendomens och n. v. innehafvarens namn.	Nummer.	Natur.	Mantal.	Af pröfningskommittén fastställt värde	
					å jordbruksfastighet.	å annan fastighet.
Skärkind, Björsätter	Kaptenen m. m. greve Filip von Schwerin.					
	<i>Odensgöl</i> ^{b)}	1, 2	frälse	1	55,000	—
	Ekhammar	—	frälse	1/8	8,500	—
	Åketorp	—	rå och rör	1/4	8,500	—
	Summa			1 3/8	71,500	—
Hammar-kind, Ringarum...	Enkegreffinna Matilda von Schwerin till Husby, Mogata socken.					
	<i>Fyllingerum</i> ^{c)}	—	frälse sät.	2	150,000	—
	Ibm, qvarn	—	—	—	—	2,000
	Ibm, såg	—	—	—	—	2,500
	Ibm, tegelbruk	—	—	—	—	1,500
	Algutsboda	—	frälse	1	30,000	—
	Bråta	3	"	1/2	25,000	—
	Tolsum	3	"	1/2	30,000	—
	Fogelske	—	"	1/4	15,000	—
	Mikalsdal	2	"	1/4	10,000	—
	Södra Målen	—	"	1/4	15,000	—
	Sverkersholm	—	frälse sät.	1	65,000	—
	Risebo	—	frälse	1	40,000	—
Dal	—	"	1	25,000	—	
Tåstebo	—	"	1	20,000	—	
Skinberga	Bresätter	2	"	1/2	—	—
	Ibm	3	"	1	80,000	—
	Ibm	4	krono sk.	1 1/2	—	—
	Målen	—	rå och rör	1/4	17,000	—
	Öo	—	krono sk.	1/2	14,500	—
	Hälla qvarn	—	—	—	—	16,000
	Stubbetorp, en utjord	—	krono	—	4,000	—
	Hälla gästgivaregård	2	krono sk.	1	15,000	—
	Stenkärretorp	—	"	5/8	28,000	—
	Högby utjord 1/3	—	"	—	4,300	—
Drothem.	Björsätter, en äng	—	krono	—	4,600	—
	Björsätter, af Ekegården en äng	—	frälse	—	100	—
	Finkärret, en äng	—	"	—	100	—
	Glytängen, en utjord	—	krono	—	100	—
	Hjortebrokarret, en äng	—	frälse	—	100	—
	Klockaren af 2 1/2 stänger	—	—	—	1,400	—
	Närby af Dausätter, en utjord	—	frälse	—	200	—
	Prytsängen	—	krono sk.	—	16,000	—
	Partebrokarret, en äng	—	frälse	—	800	—
	Stennerstorp, en utjord	—	—	—	200	—
	Stintorp af Häradskulla	—	"	—	100	—
	D:o af Sysslöshagen	—	"	—	100	—
	Upsalakärr, en äng	—	"	—	2,300	—
	Åbacka, en utjord	—	"	—	7,500	—
	Skinmyra, 102 tuld 14 kpld	—	—	—	10,200	—
	Dyngbult	3	frälse	—	26,000	—
	Husby	1, 2	frälse sät.	1 1/2	45,000	—
Mogata	Ibm, tegelbruk	—	—	—	—	600
	Brunneby	—	frälse sät.	1	18,000	—
	Nafvestad	1, 2	"	2	42,000	—
	Holmby	1, 2	kr.sk.rusth.	1	20,000	—
	Köp, Lilla	1	frälse	1/4	2,500	—
	Ibm, gästgivaregård	2	krono sk.	3/8	4,500	—
	Lund	—	frälse	1/4	6,000	—
	Låstad	—	"	2/3	15,000	—
	Oxelgården	—	"	1/4	4,500	—
	Salberga	—	"	1	20,000	—

Härad och socken.	Egendomens och n. v. innehafvarens namn.	Nummer.	Natur.	Mantal.	Af pröfningskommittén fastställt värde	
					å jordbruksfastighet.	å annan fastighet.
Börum, Skällvik	Torpa	—	krono sk.	1	20,000	—
	Vadstorp	—	frälse	3/8	8,000	—
	Skruckeby	1	krono sk.	3/8	6,400	—
	Ibm	2	"	1/3	5,600	—
	Björn i Köp, en utjord	—	frälse	—	1,970	—
	Björnsättran	—	—	—	3,000	—
	Hofs egor af 3 kvarters jord	—	—	—	800	—
	Horfvän d:o d:o	—	—	—	1,500	—
	Låstadsättran d:o d:o	—	—	—	2,500	—
	Skruckeby af en åker	—	—	—	400	—
	Torpa, en utjord	—	—	—	1,000	—
	Hälla, en flerbladig såg	—	—	—	—	1,000
	Hult	—	frälse	1/2	7,000	—
	Ibm, qvarn med 2 par stenar	—	—	—	—	2,000
	Ibm, en flerbladig såg	—	—	—	—	300
	Frälseräntan af 1 mtl Dyngbult	—	—	—	—	4,900
	D:o af 1/2 mtl Skruckeby	—	—	—	—	2,200
	D:o af 1/2 mtl Statorp	—	—	—	—	2,600
	D:o af 1 mtl Hersebråta	—	—	—	—	5,700
	Karsebo, en utjord	—	frälse	—	—	3,000
	Spinkenäs	—	krono sk.	—	—	4,600
	Frälseräntan af 1/2 mtl Kindtorp	—	—	—	—	3,200
	D:o af 1 mtl Botentorp	—	—	—	—	4,200
	Björke-kind, Å.	Ljuskön, en utjord	—	frälse	—	12,000
Summa		—	—	24	912,870	48,700
Hammar-kind, V. Husby	Greve Fredrik Knut Harald Strömfelt på Hylinge.					
	<i>Hylinge</i> ^{b)}	1, 2	skatte sät.	1/2	12,500	—
	Broby	1, 2	frälse	2/3	9,600	—
	Dömestad	1, 2, 3, 4	"	2/3	16,000	—
	Gädderstad	1, 2, 3	"	13/24	15,666 ⁶⁷	—
	Hageby	1	skatte sät.	5/24	4,333 ³³	—
	Ibm	2	frälse	1/6	3,733 ³³	—
	Ibm	3	frälse sät.	1/8	2,833 ³³	—
	Hallstad med Hallstad utjord	1, 2	frälse	1/2	11,200	—
	Ibm	3	frälse sät.	1/3	8,133 ³³	—
	Hackenäs	—	frälse	1/6	3,300	—
	Husby	1, 2	"	1/3	7,200	—
	Hvena	1	"	1/3	5,400	—
	Hjorna	—	"	1/24	766 ⁶⁷	—
	Kullerstad Östergård	1	"	1/3	6,566 ⁶⁷	—
	Ibm Vestergård	2	"	1/3	6,600	—
	Norrbo	1, 2	"	2/3	13,200	—
Ibm, tegelbruk	—	—	—	—	2,000 ⁰⁰	
Kingeby	2	frälse	1/6	2,700	—	
Rökstad Vestergård	1	"	1/6	3,066 ⁶⁷	—	
Ibm Mellängård	2	"	1/6	3,066 ⁶⁷	—	
Ibm Östergård	3	"	1/6	3,066 ⁶⁷	—	
Snövelstorp	1, 2	"	5/24	3,000	—	
Svinsätter med Svinsätters utjord	—	"	1/12	1,500	—	
Tvårdala	1	"	1/6	2,666 ⁶⁷	—	
Långmossen, utjord 5/8	—	krono	—	333 ³³	—	
Långängen	—	"	—	200	—	
En öfverhäfd till Långmossen	—	"	—	100	—	
Brandsätters utjord	—	frälse	—	1,333 ³³	—	
Kullerstad (ättingen)	—	"	—	1,033 ³³	—	
Torunda eller Tysketorp	—	—	—	833 ³³	—	
Vinängen	—	—	—	833 ³³	—	
Onstorp	—	frälse	—	2,000	—	

^{b)} Schwerinska fideikommisset, hvilket ursprungligen bestod af godset Bayershagen i Pommern, utbyttes af generalen Kurt Filip Karl von Schwerin mot egendomarne Odensgöl, Ekhammar och Åketorp, af hvilka det för närvarande utgöres, samt har genom samma succession, som det Burensköldska fideikommisset, tillfallit hofmarskalken greve Adolf Henning von Schwerin, efter hvilans död det tillfallit kaptenen greve Filip von Schwerin.

^{c)} Fideikommisset, som benämnas »Burensköld v. Schwerinska», består af egendomar inom Östergötlands och Kalmar län och stiftades år ... af generallöjtnanten friherre Jakob Burenskölds dotter, Mariana, som var gift med generalmajoren greve K. Ph. von Schwerin (död 1779), hvarefter det öfvergick till sonen, greve Kurt Ph. Karl von Schwerin (död 1828), derefter till dennes brorson greve Kurt Ph. Otto von Schwerin (död 1849) och innehafves den del af fideikommisset, som här ofvan står antecknad, jemte Husby säteri i Mogata socken af greve K. Ph. A. von Schwerins enka, Matilda Hagberg, såsom enkeäta.

^{b)} Fideikommisset stiftades den 20 april 1782 af kontreamiralen, landshöfdingen och kommandören m. m. greve Fredrik Georg Strömfelt och hans hustru i första gifte, friherrinnan Anna Magdalena Wachtmeister, i ändamål att i Strömfeltska släkten bibehålla godset, som borde tillfalla äldste manlige afkomlingen, hvar efter annan, efter närmare bestämmelser i fideikommissbrevet angående successionsordningen. Fideikommisset utgjorde vid nuvarande innehafvarens, greve Fredrik Knut Harald Strömfelt, tillträde 31 1/8 mantal, men i dom af den 27 maj 1869 har Kungl. Maj:t förklarar, att en tredjedel af Hylinge med underlydande fortfarande är fideikommiss och att två tredjedelar i nuvarande innehafvarens, greve Fr. K. H. Strömfelt, hand iklädt sig egenskapen af arfverjord, hvarför i förestående tabell endast en tredjedel af hemmanens såväl hemmantal som taxeringsvärde blifvit såsom nuvarande fideikommiss upptagne.

Härad och socken.	Egendomens och n. v. innehafvarens namn.	Nummer.	Natur.	Mantal.	Af pröfningskommittén fastställt värde		
					å jordbruksfastighet.	å annan fastighet.	
Drothem.	Åbyhumpen (resten af 2 stänger i Åby äng).....	—	frälse	—	166'67	—	
	Skäggestad Mellangård.....	3	"	1/3	6,666'67	6,666'67	
	Ibm, qvarn och säg.....	—	—	—	666'67	—	
	Stockhagen, en intaga.....	—	—	—	—	—	
	Kungsängen, kanalersättningsjord till Norrby m. fl. i V. Husby.....	—	frälse	—	15,800	—	
	Djupängen d:o d:o.....	—	"	—	1,600	—	
	Stora Berga.....	1,3,4,5,6	"	1 1/2	30,000	—	
	Hallstorp med Djursätters äng.....	1,2	"	1/3	6,666'67	—	
	Skyllinge Mellangård.....	1	"	1/3	6,333'33	—	
	Össby Vestergård.....	2	"	1/3	6,000	—	
Skärkind, Gårdeby	Ibm Södergård.....	—	"	1/3	6,000	—	
	Ibmebo.....	—	"	1/6	6,666'67	—	
	Perstorp.....	—	"	1/12	2,666'66	—	
	Ulfvebo.....	—	rusthåll	1/6	9,333'33	—	
	Summa.....	—	—	10 2/3	251,834'33	8,666'67	
	Hammar-kind, St: Annæ kapell...	Grefve Karl Axel Spens på Norrum.	—	—	—	—	—
		Engelholm, ⁹⁾ med derunder afhyt.....	1,2	frälse sät.	1 1/2	52,800	—
		Torrön.....	—	rå och rör	1/2	6,000	—
		Stenbacka.....	—	frälse	3/4	12,700	—
		Stora Högsjö.....	2,3	"	1 6/8	29,800	—
Torpa.....		—	"	7/8	18,000	—	
Lilla Högsjö.....		1	"	3/4	12,000	—	
Djurslunda.....		—	"	3/4	13,000	—	
Gösvik.....		—	"	3/4	12,000	—	
Mörkö Nergård.....		1	"	3/8	14,600	—	
Ibm Vestergård.....		2	"	1/2	14,600	—	
Ibm Mellangård.....		3	"	5/8	14,700	—	
Ibm Uppgård.....		4	"	5/8	14,600	—	
Ramsvik.....		—	"	3/4	10,400	—	
Dahl Storgård.....		1	"	1	11,700	—	
Ibm Vestergård.....		2	"	3/4	11,700	—	
Ibm Uppgård.....		3	"	5/8	11,700	—	
Ibm Odessgård.....		4	"	1/4	8,600	—	
Ibm, tegelbruk.....		—	—	—	—	5,000	
Ibm Lillgård eller Askedal.....		—	frälse	3/8	5,300	—	
Kjeldal.....	—	"	5/8	10,400	—		
Sänkvik.....	—	"	1	10,600	—		
Espö.....	—	"	1/2	13,000	—		
Engelholms väderqvarn.....	—	"	—	—	100		
Ramsdal Uppgård.....	3	"	1	20,000	—		
Kejsarnäs (Stora Näset kalladt).....	—	"	1	20,000	—		
Börums kapell.	Kårebo.....	—	krono sk.	1	25,000	—	
	Norrum.....	1	"	3/4	22,500	—	
	Ibm.....	2	kr. sk. r.-h.	3/4	22,500	—	
	Ibm.....	3	krono sk.	1/2	15,000	—	
	Ermedal.....	—	frälse	1/4	33,000	—	
	Lilla Näset.....	—	"	1	12,000	—	
Gryt.....	Emtö.....	1,2,3	"	3	60,000	—	
	Andrakö (Axelsö kalladt).....	—	"	1	15,000	—	
Ringarum	Strand.....	—	krono sk.	1	45,000	—	
	Krogersbo.....	—	frälse sk.	1/4	40,000	—	
Till Söderköp:g	Strands säg.....	—	"	—	—	2,000	
	3 tald jord i Bos gårde.....	—	"	—	1,500	—	
Summa*).....	—	—	—	27 1/8	639,700	7,100	

⁹⁾ Engelholms fideikommiss stiftades 1728 den 9 mars af generallöjtnanten, Kungl. rådet greve Jakob Spens' efterlemnade hustru, friherrinnan Beata Bonde, till sin äldste son, generallöjtnanten greve Axel Spens. Då han dog barnlös 1745, öfvergick fideikommisset till hans yngre broders andre son, fältmarskalken greve Gabriel Spens, som genom fideikommissbref afven år 1746 mottog Norrum och Kårebo hemman såsom fideikommiss. Då Gabriel Spens afven dog barulös, tillträdde fideikommisset afven år 1781 af hans yngre broder, landshöfdingen greve Fredrik Gustaf Spens; efter hans död 1795 af hans son, kaptenen greve Karl Gabriel Spens och innehafves nu af stiftarens sons sons son.

*) Till fideikommisset höra dessutom i Skaraborgs län 4 1/4 mtl, tax. till 82,000 kr.

Härad och socken.	Egendomens och n. v. innehafvarens namn.	Nummer.	Natur.	Mantal.	Af pröfningskommittén fastställt värde	
					å jordbruksfastighet.	å annan fastighet.
Memming, Kimstad	Johan Vilhelm Kuylenstierna på Landsjö.	—	—	—	—	—
	Landsjö ¹⁰⁾ med Eke o. Vretle	—	frälse sät.	3 3/8	92,000	—
	Melby.....	—	frälse	1	24,000	—
	Skrumlösa.....	—	"	1	21,000	—
	Tyrstorp.....	—	s. k. immediate	1/4	5,500	—
	Vallby (Backen kalladt).....	1,2	krono sk.	1/2	8,000	—
	Ibm Skattegården.....	3	frälse	1	25,000	—
	Ibm Skepparegården.....	4	"	1/2	12,000	—
	Ibm, Utjord.....	—	"	—	2,500	—
	En tullsäg.....	—	—	—	—	1,500
Skärkind, Skärkind	Halfva kronoälfsket i Kimstad ström.....	—	—	—	—	4,200
	Stymbla.....	—	frälse	1	25,000	—
	Vesterby.....	2	"	1	—	—
	Ibm med Boltorps utjord o. en intaga till grenadier-torpet.....	—	k. sk. rusth.	1/2	—	50,000
	Myrhagen, en utjord.....	—	skatte	—	1,100	—
	Brogtorpet, en utjord.....	—	—	—	3,400	—
	Kätterstad, en äng.....	—	—	—	2,500	—
	En äng jemte fiske vid Häradskärr, ej särskildt tax.	—	—	—	—	—
	En äng vid Hermanshult, ej särskildt tax.	—	—	—	—	—
	En klosterutjord vid Askeby.....	—	—	—	—	—
Summa.....	—	—	—	10 3/8	272,000	5,700
Memming, Borg och Löt.....	Otto Fredrik Ekerman.	—	—	—	—	—
	Kättsätter ¹¹⁾	—	sk. rusthåll	1	20,000	—
Lösing, St: Johannis	Mellantorp, en utjord, rote-rad för 3/8 mtl.....	—	skatte	—	8,500	—
	Bråbo, Qvillinge	—	—	1/3	14,000	—
Summa.....	—	—	—	1 1/8	42,500	—
Östkind, Jonsberg	Kammarherren Lars Adolf v. Röök v. Block.	—	—	—	—	—
	Broxvik ¹²⁾ med tillydande hemman.....	1,2	sk. sät. r.-h.	2	50,000	—
	Ibm, en husbehofssäg.....	—	—	—	—	500
	Fettsätter.....	1	frälse	1	14,000	—
	Hälltorp.....	1	skatte	1/4	5,000	—
	Jägerstorp.....	1	frälse	1/4	4,000	—
	Kjåfstebo.....	1	skatte	1	14,000	—
	Kohlstorp.....	1	frälse	1	14,000	—
	Kronhagen eller Skrikstorp, en hage.....	—	sk. utjord	—	1,300	—
	Summa.....	—	—	—	—	—

¹⁰⁾ Fideikommisset stiftades den 6 augusti 1794 af kaptenen Jan Anders Kuylenstierna och hans fru Juliana, född Lagererantz, med föreskrift att träda i verksamhet efter deras död. Innehades af majoren, kommandören och riddaren friherre Johan Karl Kuylenstierna, som afled den 29 april 1852, då fideikommisset öfvergick till brorsonen Johan Vilhelm Kuylenstierna, som nu innehar detdetsamma.

¹¹⁾ Fideikommisset stiftades den 1 december 1795 af lagmannen och borgmästaren i Norrköping Otto Fredrik Ekerman och hans hustru, Eva Katarina Berling. Sedan båda makarne med döden afgått, öfvergick fideikommisset den 26 januari 1809 till äldste brorsonen, öfverauditören Olof Ekerman och innehafves nu af stiftarens brorsons son, Otto Fredrik Ekerman.

¹²⁾ Fideikommisset stiftades den 8 augusti 1801 af kammarherren Karl Johan von Block och förordnades samtidigt att hans systers sonson, majoren Jakob Karl Ridderborg skulle efter stiftarens död fideikommisset emottaga och sedan i släkten bibehållas samt öfvergå till äldste son eller, der son ej finnes, till äldsta dotter och att alla innehafvarne skulle kalla sig von Block. Efter förbermålde major Ridderborgs död öfvergick fideikommisset till kaptenen Isak Ridderborg och sedermera till nuvarande innehafvaren, kammarherren Lars Adolf von Röök von Block genom gifte med sistnämnde kapten Ridderborgs dotter, Beda Sofia.

Härad och socken.	Egendomens och n. v. innehafvarens namn.	Nummer.	Natur.	Mantal.	Af pröfningskommittén fastställt värde	
					å jordbruksfastighet.	å annan fastighet.
Ö. Husby	Mönsebo	1	frälse	3/8	8,000	—
	Nygärdet	1	skatte	1/4	2,400	—
	Ransätter	1	frälse	1/2	7,000	—
	Riddartorp	1	"	1/2	7,000	—
	Rocklösa	1	"	1	19,500	—
	Rösätter med jord i Sorby..	1	fr. skatte	1	13,000	—
	Skogsberga	1	skatte	1/4	2,400	—
	Vigelsbo	1	"	1/2	6,000	—
	Obbebo	1	fr. skatte	5/8	13,000	—
	D:o eller Knutgårdet.....	1	frälse	1/8	2,700	—
	Sandskogen, ett ryttartorp å allmanningen	—	krono	—	1,300	—
	Björkebohagen, en utjord ..	—	skatte	—	2,000	—
	Skallegårdehage, en utjord ..	—	"	—	1,000	—
	Broxvik, en äng i Stenvik, inberäknad i hufvudgården ..	—	krono	—	—	—
	Köpingsängen	—	frälse	—	400	—
	Frälseräntan af 1 mtl Ut-sätter, utgörande enl. sistlidet års markegång 218'58	—	—	—	—	4,372
	Tokedal	1	skatte	1/4	4,000	—
	Uggö	1	frälse	1	30,000	—
	Yxö	1	"	1	15,000	—
	Grönevadshagen, utjord	—	"	—	3,000	—
Gustorp, en utjord	—	skatte	—	1,000	—	
Kronhagen, en utjord	—	"	—	2,000	—	
Längsätter, en äng	—	"	—	400	—	
Sörby, en äng i Börstors-täppan	—	"	—	1,500	—	
D:o, en utjord till Rösätter..	—	frälse	—	3,500	—	
D:o af Verresätter en äng ..	—	"	—	2,000	—	
Amantorp	1	skatte	3/8	6,000	—	
Starrmossen, en äng	—	"	—	3,500	—	
Örtomta m. f. af Haddesätter en äng, deraf hälften ..	—	skatte	—	1,200	—	
Björke-kind, Kuddby	Frälseräntan af hälften i Berga utjord, utgörande enligt markegång 59'55	—	—	—	1,191	
Ö. Ny	Bjärby med jord i Tomta ..	1, 2	skatte	2	27,000	—
	D:o, en utjord i Visärka	—	frälse	—	6,000	—
Å	Rabilla med jord i Visärka ..	1	"	1/2	9,000	—
	Hasselö	1	"	1	9,000	—
Tåby	Norrmem	2	"	1	15,000	—
	Ibm.	3	"	1	15,000	—
Tåby	Magestad af	2	"	6/11	7,400	—
	Dalby af	2	"	1/2	5,500	—
Tåby	Ibm, en utjord, deraf 5/9	—	"	—	1,500	—
	Frälseräntan af 1/2 lbm, utgörande enligt markegång 65'30	—	—	—	—	1,306
Tåby	Bjärke	3	frälse	1	35,000	—
	Summa*)	—	—	20 ^{35/44}	391,500	7,369
Lösing, Furingstad	Alfred Teodor Könsberg på Låstad. Låstad ¹³⁾ med utjorden Truls-täppan	2, 3	frälse sät.	2	50,000	—

*) Till fideikommisset höra dessutom 2^{3/4} mantal frälse i Södermanlands län, taxeringsvärderade till 55,800 kronor.

¹³⁾ Fideikommisset stiftades genom testamente af den 30 maj 1747 af häradshöfdingen Johan Konterberg, som förordnat, att efter hans och hans hustrus död hans son Nils Karl Konterberg skulle tillträda säteriet Hökhult såsom fideikommiss och att, om han barnlös afled, detta skulle öfvergå på dotterliga linien. Fideikommisset innehades derefter af dennes son, Johan Fredrik Konterberg och, sedan han utan barn afled, af systern, Karolina Maria Konterberg, gift med kaptenen Axel Vilhelm Bergenstråle, hvarefter fideikommisset innehafva af Karolina Maria Konterbergs äldste son, Nils Fredrik Bergenstråle. Detta fideikommiss har genom Kungl. Maj:ts utslag af den 7 maj 1806 blifvit öfverflyttadt från Hökhult till Låstad, som nu är fideikommiss. Efter N. Fredrik Bergenstråles död öfvergick fideikommisset till hans äldsta barn, Maria Karolina Charlotta Bergenstråle, gift med prosten och kyrkoherden, teol. kand. Nils Magnus Könsberg och efter hennes död till deras äldste son, som nu innehar detsamma.

Härad och socken.	Egendomens och n. v. innehafvarens namn.	Nummer.	Natur.	Mantal.	Af pröfningskommittén fastställt värde		
					å jordbruksfastighet.	å annan fastighet.	
Göstring, Åsbo	Grefve Filip Otto Leonard Klingspor på Grönlund. Grönlund ¹⁴⁾ med Öfverby och utjordar	1-5	sät. rusth.	2	85,000	—	
	Ibm, tegelbruk	—	—	—	—	4,000	
	Bensätter	1	frälse	1	18,000	—	
	Ibm.	2	"	1	18,000	—	
	Visätter	—	"	1/2	12,500	—	
	Ibm, en säg	—	—	—	—	500	
	Ek	1	frälse	1/2	13,000	—	
	Bemelsbo	—	"	1/4	5,000	—	
	Bergstorp	—	"	1/4	8,000	—	
	Kårby	1	kr. skatte	1/2	9,000	—	
	Dala	1	frälse	1/2	9,500	—	
	Ibm, underlagdt	3	krono	1/8	2,000	—	
	Summa	—	—	6 ^{5/8}	180,000	4,500	
	Vifolka, Sya	Godsegaren Erik Gustaf Axel Danckwardt-Lillieström. Sölberga ¹⁵⁾	1	frälse sät.	1	45,000	—
		Åtomta, underlagdt och afhyst under säteriet	2	skatte sät.	1/2	10,000	—
Ibm, tegelbruk		—	—	—	—	3,000	
Ågutstorp		1	frälse	1/4	8,500	—	
Klubborp		1	"	1/4	6,000	—	
Dikarekrog		1	skatte	1/4	5,000	—	
Måla		1	frälse	1	35,000	—	
Grimstorp Södergård		1	"	1	13,500	—	
Ibm Norrgård		2	"	1	13,500	—	
Gudhem		1	"	1/2	19,500	—	
V. Harg, Veta	Ibm, säg och qvarn	—	—	—	—	4,500	
	Kaftebäck	1	frälse	1/4	4,600	—	
	Veta Östergård	1	"	1/2	10,000	—	
	Vimne Bränngård	6	"	1	17,500	—	
	Ibm Bredgård	7	frälse sät.	1	19,000	—	
	Herrberga	Böttestadstorp	1	kr. rusth.	1/2	25,000	—
		Herrberga frälsegård	4	frälse	1/2	5,500	—
		Öjebro, en säg	—	skatte	—	—	300
		Ibm, jord till Knutsbro qvarn ..	—	frälse	—	9,500	—
		Ibm Pirran, ett qvarnställe ..	—	skatte	—	—	100
Ibm, en åkerlycka		—	"	—	1,000	—	
Norra Berga Norrgård		1	frälse	1/2	9,000	—	
D:o Storgård		2	frälse	1	19,000	—	
Södra Berga Pilgård		6	sk. rusth.	1/2	15,000	—	
Ibm, Östergård		7	"	1/2	15,000	—	
Mjölby	Ibm, Odegård	8	frälse	1/2	16,000	—	
	Södra Berga Sörgård eller Backgård	9	skatte	1/2	14,000	—	
	Hjulpan	1	"	1/4	5,000	—	
	Karemålen	1	"	1/4	8,000	—	
	Mjölby Finnstuga, utjord	—	"	—	3,500	—	
	Stockhem	1	frälse	1/4	8,500	—	
	Göstring, Hof	Furuåsa frälsegård	7	"	1/2	12,300	—

¹⁴⁾ Fideikommisset stiftades den 2 Januari 1793 af hofstallmästaren och öfversten, friherre Gustaf Adolf Klingspor och hans fru, Charlotta Filipina von Schwerin, i ändamål att i Klingsporska släkten bibehålla godset, som borde tillfalla äldste manlige afkomlingen, hvar efter annan. Sedan stiftaren och hans fru barnlösa afledit, öfvergick egendomen till hans brorson, hofmarskalken m. m. greve Gustaf Klingspor och innehafves nu af den sistnämndes sonson, löjtnanten greve Filip Otto Leonard Klingspor.

¹⁵⁾ Fideikommisset stiftades den 2 januari 1762 af generalmajoren Jakob Venerstedt och hans fru, Beata Rosenholm, i ändamål att i Venerstedtska släkten bibehålla godset, som borde tillfalla äldste manlige afkomlingen i nedstigande linea recta.

Fideikommissbrevet stadgar att, ifall manliga arfvingar upphöra för äldste sonen, godset skall öfvergå till den närmaste från stiftaren härstammande manlige arfvingen; att, om ingen manlig afkomling finnes af Venerstedtska namnet, godset skall öfvergå till den siste Venerstedts äldste dotterson, men att, om den siste Venerstedt ej har någon dotter, skall godset gå till äldste sonen till den närmaste af de med honom i släkt varande qvinliga. Sedan stiftaren 1762 afledit, öfvergick godset till äldste sonen, kaptenen Gabriel Venerstedt och genom hans dotter Augusta kom det derefter i Rosenbergska släkten och derefter till nuvarande innehafvarens fader, Klas Anders Danckwardt-Lillieström, som var son till Gabriel Venerstedts dotter, Ulla.

Härad och socken.	Egendomens och n. v. innehafvarens namn.	Nummer.	Natur.	Mantal.	Af pröfningskommittén fastställt värde	
					å jordbruksfastighet.	å annan fastighet.
Aska, Hvarf	Sörby.....	3	sk. säteri	1	30,000	—
	Ibm, trenne utjordar.....	—	skatte	—	200	—
	Mantesgårde.....	1	sk. rusth.	1/2	21,800	—
	Ibm, utjord.....	2	skatte	—	200	—
	Mörby.....	1, 2	sk. rusth.	1 1/2	25,200	—
	Stallberga utjord.....	—	skatte	—	1,400	—
Styra	Frälseräntan af 1/2 mtl Svin- torp.....	—	—	—	—	4,000
	Styra eller Angbacken, utjord.....	10	skatte	—	7,700	—
Lysings, Odeshög	Födekulla, torp.....	—	»	—	3,600	—
	Odeshög Pilgård.....	9	frälse	1	20,000	—
Summa		—	—	18 1/4	483,500	11,900
Norrköp. stad	Mosaiske trosbekännaren Jakob Marcus' arfvingar.	—	—	—	—	—
	Stadsegendom i Strandqvar- teret, kvadraten Elden.....	2, 3	—	—	—	20,000
Finspån- ga län, Regna...	Enkefriherrinnan Eva Gripen- stedt på Nynäs i Bälinge soc- ken i Södermanland. Bysta (Örebro län).	—	—	—	—	—
	af Anstorp.....	1	skatte	1/2	13,200	—
	af do.....	2	»	3/16	5,700	—
	Bocketorp.....	—	rå och rör	1/4	6,000	—
	Botten, säteri.....	1	krono	1/2	9,400	—
	Djursland, rusthåll.....	1	skatte	1	37,800	—
	Gulltorp.....	—	frälse	1/2	6,000	—
	Gudmundstorp.....	—	rå och rör	1/8	7,000	—
	Molina säte, rusthåll.....	1, 2	krono	2	40,000	—
	Ibm, säg.....	—	—	—	—	2,800
Af Mörtsjö.....	1	skatte	1/4	20,000	—	
Påttorp.....	—	rå och rör	1/4	3,000	—	

Härad och socken.	Egendomens och n. v. innehafvarens namn.	Nummer.	Natur.	Mantal.	Af pröfningskommittén fastställt värde	
					å jordbruksfastighet.	å annan fastighet.
Aska, Hvarf	Sofie mjölkvarn.....	—	—	—	—	6,400
	Svarttorp säteri.....	—	frälse	1	55,000	—
	Sörtorp.....	—	»	1/4	7,000	—
	Tyrisfall, rusthåll.....	1	skatte	1	75,500	—
	Frälseräntan af 1/4 mtl Krat- torp.....	—	—	—	—	767
	Summa	—	—	—	7 13/16	285,600

Vid 1880 års slut innehades af främmande magters under-
såtar följande fastigheter inom Östergötlands län.

Inom Norrköpings stad:

1) bebyggda lägenheten Fridtuna, innefattande jordlotterna N:o 47 och 48 i gårdet Högshorfvän om 6 tunnland 1 1/2 kapp-
land, som innehades af trädgårdsmästaren Johan Wilhelm Her-
man Leykauf, hvilken derå erhållit fastebref den 29 november
1853 och

2) gården och tomterna N:ris af 1 & af 2 Norra quarte-
ret, kvadraten Jungfrun, som innehades af britiske undersåten
J. H. Johnson, som den 28 september 1874 derå undfått
fastebref.

Inom Vadstena stad:

3) stadslägenheterna Hagalund och Strömslund, som på
arrende innehades af danske undersåten Jeppe Pilegaard Bajj,
samt

Inom Göstrings härad och Hof's socken:

4) 7 1/4 mantal skattesåteri Hofgården med väderqvarn och
tegelbruk, som innehades af danske undersåten Nils Juel von
Reedts.

6. Politi.

a) Fortfarande hafva sjukvården och folkundervisningen, an-
stalerna för vanvårdade och sinnesslöa barns uppfostran samt
för döfstumma personers undervisning, äfvensom befordrande af
rofdjurs utödande utgjort de förnämsta föremålen för *landstingets*
verksamhet, i hvilket afseende här torde få omförmälas:

att med afseende å *sjukvården*:

år 1876 anvisats 16,400 kronor till påbörjande af ett 1873
beslutadt nytt sjukhus vid Finspång, från deltagande i hvars
underhåll Finspångs egare, hvilken i byggnads- och anläggnings-
kostnaden deltagit med en tredjedel, år 1879 befriats, med vil-
kor att han ej mindre afsade sig dispositionsrätten till förut
förbehållna 6 sjuksängar, dock mot att å lasarettet erhålla vård
äfvén för sjuka från Finspångs bruk till vanlig legosängsavgift,
utan äfvén med full eganderätt, utan ersättning, till landstinget
öfverlemnade alla inventarier, utredningspersedlar och kirurgiska
instrument, som tillhörde förra sjukhuset, äfvensom att lands-
tinget erhöle full framtida dispositionsrätt till den tomt, hvarå
nya lasarettbyggnaden blifvit uppförd, hvarjemte år 1879 be-
viljats ett förslagsanslag af 3,660 kronor för bestridande af ut-
rednings- och inventariikostnader vid det nya lasarettet;

år 1876 beslutats uppförandet af ett nytt sjukhus i Söder-
köping för en beräknad kostnad af 117,000 kronor, deraf lands-
tinget skulle tillskjuta 66,000 kronor att med en tredjedel utgå
under hvardera af åren 1877, 1878 och 1879, i hvilket afseende
jemväl beviljats förslagsanslag år 1878 på 25,000 och år 1879
på 50,000 kronor, hvarförutom år 1880 för afslutande af arbet-
tet dermed beviljats ytterligare 35,000 kronor, för utredningen
derstädes 4,000 kronor, utom ett till 2,500 kronor beräknadt
öfverskott å anslaget till gamla lasarettet derstädes, äfvensom
1,200 kronor för anbringande af åskledare;

år 1876 till uppförande af ett badhus för Medevi allmänna
lasarett beviljats Medevi aktiebolag ett lån mot 5 proc. årlig
ränta på 5,000 kronor, äfvensom anslagits 1,000 kronor till be-
stridande af lasarettavgifter vid Medevi, med vilkor af en för-
bättrad sjukvård vid lasarettet för fattiga sjuka, hvilket anslag
år 1877 höjts till 1,500 kronor, med vilkor att lasarettavgiften
för sökande fattiga sjuka från Östergötland ej sattes högre än
till 12 kronor, och sedermera äfvén år 1878 och 1879 på samma
vilkor beviljats till sistnämnda belopp, hvarjemte sistnämnda år
beviljats 1,400 kronor till betäckande af en i lasarettets kassa

då uppkommen brist å 589·63 kronor samt för verkställande af åtskilliga reparationer å lasarettets byggnader;

år 1876; för anläggande af en vattenledning och bekostande af diverse oundgängliga tilläggsarbeten vid Kisa lasarett beviljats ett förslagsanslag af 1,850 kronor;

år 1878: beviljats sjukhuset vid Reijmyre bruk jemte rättigheten att uppbära legosängsavgiften till samma belopp, som länets öfriga sjukvårdsanstalter, tillsvdare 1,500 kronor årligen, med vilkor att der skulle finnas 10 sängar för patienter från Skedevi och Regna församlingar;

år 1876: till 2,400 kronor höjts det förut beslutade årliga anslaget till lönebidrag åt veterinärer inom länet, hvilket anslag år 1877 blifvit ytterligare höjdt till 2,700 kronor; samt

år 1877: anvisats ett förslagsanslag af 1,500 kronor för att på ändamålsenligt sätt medelst s. k. Gurneyska ugnar uppvärma korridorer och trappor i Vadstena lasarettens hus;

att beträffande *folkundervisningen*:

år 1876, 1877 och 1878 beviljats förslagsanslag å 750 kronor att påföljande år utgå för att med bidrag af högst 50 kronor i månaden under högst 2 månader understödja sådana länets folkskolelärare, som af skolråd och folkskoleinspektör förordnats att vid seminarium i Linköping erhålla ytterligare undervisning och metodiska anvisningar, äfvensom ett årligt förslagsanslag af 300 kronor att användas till skjutsersättning åt nyssnämnde lärare, som bevistat seminarium minst en månad;

år 1876, 1877, 1878, 1879 och 1880 beviljats anslag af 400 kronor att utgå med 100 kronor till hvar och en af fyra sådana examinerade småskolelärarinnor, som redan vunnit anställning, men som vilja under hela sista terminen af läsåret begagna undervisningen vid småskoleseminariet, äfvensom af 100 kronor att användas till premier, hvarje å 20 kronor, för ådagalagd flit i förening med utmärktare anlag för lärarinnekallet åt i torftiga omständigheter varande elever vid småskoleseminariet;

år 1879 beviljats ett förslagsanslag å 1,000 kronor för hvartera af åren 1880 och 1881 för anordnande och upprätthållande under minst en månad om året af en lärokurs i teckning för lärare och lärarinnor, anställda vid folkskolor inom länet;

år 1880 beviljats dels för hvartera af åren 1881—1885 ett förslagsanslag af 4,000 kronor för upprätthållande af landstingets seminarium för bildande af småskolelärarinnor och till bestridande af dermed förenade utgifter, dels ock för år 1881 ett förslagsanslag af 1,000 kronor till styrelsens för landstingets småskoleseminarium disposition, för att, på sätt styrelsen kunde pröfva lämpligast, användas för befrämjande af undervisning i qvinlig handslöjd inom länet;

år 1876, 1877 och 1878 beviljats ett förskottsanslag af 1,000 kronor för uppköp af lämplig undervisningsmateriel åt folkskolorna, dock att kommunerna borde till fulla ersätta kostnaderna för såväl sjelfva inköpet som öfriga utgifter;

år 1877 för nästkommande fem år beviljats ett årligt anslag af 2,000 kronor att ställas till hushållningssällskapets disposition för understödjande af 5 slöjdskolor inom länet med 400 kronor till hvarje; äfvensom likaledes för 5 år anslagits 1,000 kronor om året såsom bidrag till slöjdskolor för flickor, inrättade i förening med allmänna skolor, med 50 kronor till hvarje skola;

år 1878 beviljats ett årligt anslag af 2,500 kronor åt Östergötlands folkhögskoleförening, att utgå under 5 år, med vilkor att kostnadsfri undervisning der lemnades 3 obemedlade elever från länet;

att vidare:

år 1877, 1878, 1879 och 1880 till räddningshemmet för vanvårdade gossar vid Folåsa anvisats ett belopp af 1,800 kronor för hvarje kommande år;

år 1877, 1878, 1879 och 1880 för påföljande år beviljats ett förslagsanslag af 2,000 kronor att, i stället för de till 3 elever vid döfstummeinstitutet i Hjorted förut utgående anslag af 300 kronor, med högst 200 kronor understödja hvarje barn, som vore eller blefve i *döfstummeanstalt* såsom betalande elev intaget;

år 1877 för kommande året anvisats ett förslagsanslag af 8,600 kronor till inrättande af en *uppfostningsanstalt för sinnslösa barn inom länet* med uppdrag åt styrelsen för nämnda anstalt, att åt denna förhyra tjenlig lokal, intill dess landstinget beslutade anskaffa fast lokal eller annorlunda bestämde, hvarjemte åren 1878, 1879 och 1880 beviljats ett förslagsanslag åt samma anstalt af 4,000 kronor om året samt sistnämnda år jemväl beslutats, att gamla lasarettbyggnaden i Söderköping måtte, så snart den blefve ledig, anordnas och användas för denna anstalt;

samt att i fråga om *rofdjurs utödande*:

år 1876 förhöjts det förut beslutade förslagsanslaget till *skottpremier* från 1,000 till 4,000 kronor, hvilka premier likväl utgått år 1876 med 3,733 kronor, år 1877 med 3,006 kronor, år 1878 med 2,915 kronor, år 1879 med 6,104 kronor och år 1880 med 8,416·50 kronor.

I öfrigt har:

år 1877 till bestridande af förvaltningskostnaderna vid lifränte- och kapitalförsäkringsanstalten i Linköpings län och stift anvisats ett belopp af 300 kronor för hvarje af åren 1878, 1879 och 1880.

Landstingsskatten, som under hela perioden utgjort 10 öre för hvarje krona af andra artikelns beviljning, har uppgått år 1876 till 11,887 kronor 92 öre; år 1877 till 12,835·93 kronor; år 1878 till 12,728·04 kronor; år 1879 till 12,485·90 kronor och år 1880 till 12,707·96 kronor, deraf blifvit till resekostnadsersättningar åt landstingsmän, revisorer och ledamöter af markgångsnämnden utbetalade år 1876: kronor 1,414·89, år 1877: kronor 1,469·60, år 1878: kronor 1,523·17, år 1879: kronor 1,584·85 och år 1880: kronor 3,224·72.

Landstingets utbekomna andel i bränvinsförsäljningsavgifter har uppgått år 1876 till 29,543·97 kronor, år 1877 till 36,638·51 kronor, år 1878 till 38,817·76 kronor, år 1879 till 36,741·67 kronor och år 1880 till 33,274·02 kronor.

Sjukvårdsavgiften har utgjort år 1879: 38,795·57 och år 1880: 39,278·15 kronor.

b) Ifråga om *undervisningsväsendet i allmänhet* hafva isynnerhet *folkskolorna* fortfarande utgjort föremål för lika mycket kommunernas som, på sätt redan blifvit nämndt, landstingets omhuldande, i det en mängd nya skolor blifvit inrättade och vanligen med prydliga lägenheter försedda. Ehuru landsförsamlingarne i förhållande till folkmängd och andra på förmågan att bära utgifterna inverkan omständigheter ingalunda i allmänhet stå städerna i sådant fall efter, intager dock härvidlag

Norrköpings stad utan all jemförelse främsta rummet och tillåter sig därför Konungens Befallningshafvande att här något närmare redogöra för ifrågasvarande jemförelsevis storartade förhållanden derstädes.

Till de förut befintliga, staden tillhöriga, fyra stora folkskolehusen har nämligen år 1880 tillkommit ett femte, afsedt för 610 lärjungar och uppfördt, på sätt ofvan är omförmäldt, i stadens sydöstra trakt; och hafva omkostnaderna under samma år för samtliga folkskolorna uppgått till ej mindre än 119·726·42 kronor, deraf till aflöningar åtgått 65,416 kronor.

Skolornas inkomster under samma år hafva utgjorts af:

Församlingarnes afgifter	kronor 99,662·33
Skolbarans afgifter.....	” 879·00
Statsbidrag.....	” 18,734·16
Gåfvor och räntor.....	” 450·93

År 1880 funnos i Norrköping:

- 62 dagliga offentliga folkskolor;
 - 10 fortsättningsfolkskolor;
 - 4 repetitionsfolkskolor;
 - 5 på enskilda donationer grundade folkskolor och derjemte
 - 1 förberedande goss-skola;
 - 6 högre flickskolor;
 - 5 förberedande privatskolor; och
 - 4 enskilda folkskolor;
- eller tillsammans 97 sådana skolor.

Vid de offentliga folkskolorna voro samma år anställda:

- 18 examinerade lärare;
 - 18 examinerade lärarinnor;
 - 26 småskolelärarinnor;
 - 1 gymnastiklärare; samt
 - 1 lärare i trädgårdsskötsel;
- eller tillsammans 64 lärare.

De offentliga folkskolorna besöktes detta år af 3,104 barn mellan 6 och 15 år.

Till understöd för och uppmuntran åt barnen hafva åt lärjungarne i folkskolorna utdelats särskilda premier ur dels »Louis de Geers» och »C. J. Nelins fonder» dels ock skolkassan och en okänd gifvares fond till minne af den 20 oktober 1846.

Till det s. k. *Mobergska barnhusets flickskola* har under perioden aflidne kaptanen F. V. Hjelm i lifstiden testamenterat ej mindre än 51,000 kronor, deraf dock icke hela räntan får af skolan disponeras förr än efter tvenne i testamentet namngifna personers död; och utgjorde vid 1880 års början denna skolas fond 80,504·99 kronor.

För *varnartiga barns förbättring* har numera aflidne bruksidkaren J. von Leesen år 1875 anslagit 100,000 kronor, hvars ändamål dock ännu icke kunnat komma till fullständigt utförande i anledning af ett vid donationen med afseende på räntans disponerande tillsvidare fästadt vilkor.

Genom såväl gålvor af enskilda som genom tillskott från ett par allmänna fonder har deremot inrättats ett *räddningshem* för flickor, kalladt *Mamre*, som, förlagdt å en i stadens graunskap för ändamålet inköpt mindre landtegendom, år 1880 haft

intagna 13 flickor, för hvilka utgifterna uppgått till 2,012 kronor, under det att inkomsterna utgjort 2,647·16 kronor.

Länets *folkhögskola*, som, på sätt i förra berättelsen omförmälts, under förra perioden flyttades från sin första plats inom Herrestads socken i vestra delen af provinsen till det mera centralt belägna *Lunnevad*, har der numera fått fast fot och ett för sitt ändamål lämpligt skolhus.

I anseende till de trånga och jemförelsevis otjenliga lägenheter, som måste åt skolan tillfälligtvis förhyras, beslöt nemligen styrelsen vid sammanträde den 13 januari 1877 att söka åt skolan förvärfva Lunnevads egendom, som både genom sitt centrala läge med lätta kommunikationer och med afseende å beskaffenheten af sina lokaler, hvilka med jemförelsevis ringa förändring och tillbyggnad skulle kunna göras ganska ändamålsenliga, ansågs vara för folkhögskolan synnerligen lämplig. För sådant ändamål bildades den 29 påföljande augusti ett aktiebolag, som hade till uppgift att inköpa egendomen och der åt skolan bereda lämpliga lokaler för att af densamma mot hyra allt framgent begagnas.

Sedan detta bolags stadgar vunnit nådig fastställelse och styrelse för detsamma blifvit utsedd, inköptes egendomen och uppfördes der en ny och pryddlig skolhusbyggnad, innehållande på nedre botten, utom en rymlig förstuga och två afklädningsrum, en större, 30 fot bred, 40 fot lång och 13 fot hög lärosal, en mindre sådan och ett biblioteksrum samt i öfre våningen 7 rum med en rymlig förstuga. Derigenom sattes styrelsen jemväl i tillfälle att vid skolan bereda både bostäder för ett större antal elever och åt dessa större trefnad och bekvämlighet än förut, i det dels ett färre antal elever kunnat i hvarje rum inlogeras, dels ock genom förra skolsalens användande till matsal större utrymme vunnits för ordnande af de gemensamma måltiderna på ett ändamålsenligare och mera hemtrefligt sätt; hvarjemte åt styrelsen bereddes möjlighet att utvidga skolans verksamhet och anordna en *tvåårig kurs* derstädes från och med vårterminen år 1879. Andra årets kurs, afsedd endast för sådana elever, som förut genomgått denna eller annan folkhögskola, omfattar dels repetition af det under föregående år meddelade, dels äfven teoretisk undervisning i jordbrukslära och andra dermed sammanhängande ämnen.

Folkhögskolan, som i statsbidrag åtnjöt år 1876 blott 1,007·50 kronor; år 1877: 1,400 kronor; men från och med år 1878: 2,000 kronor om året, har år 1879 fått anslagen från landstinget och hushållningssällskapet ökade från 3,000 till 4,000 kronor om året; och hafva äfven utgifterna, som år 1875 utgjorde blott 6,316·10 kronor, ökats så att de år 1880 uppgingo till 9,560·87 kronor; *skolans byggnadsfond*, som särskildt bokföres, har under samma tid stigit från 2,826·37 kronor till 5,595·02 kronor.

Skolans lärjungar, som året 1875—1876 voro 41; år 1876—1877: 40 och året 1877—1878: 41, nedgingo under året 1879—1880 till 34 och sista året till 27, deraf 7 tillhörande andra årets kurs.

På sätt ofvan blifvit anmärkt, har landstinget år 1877 anslagit medel, att under påföljande året utgå för inrättande af *uppfostningsanstalt för sinnesslöa barn* inom länet, åt hvilken, efter det densamma till en början inrymts i förhyrd lägenhet, år 1880 anvisats förra lasarettet i Söderköping till fast bostad. Denna anstalt, för hvilken genom särskildt utsedda komiterade

år 1877 utarbetadt förslag till reglemente af samma års lands-ting fastställdes, var till en början afsedd att rymma blott 12 elever, hvilkas antal dock sedermera skulle ökas till 18, och har efter år 1878 utöfvat sin välgörande verksamhet i Söderköping. Den har till ändamål, att till uppfostran emottaga sådana länet tillhörande barn, som i följd af bristande utveckling ej kunna vinna inträde i de allmänna skolorna, men likväl anses vara i någon mån mottagliga för undervisning, samt att genom omsorgsfull vård förbättra elevernas andliga och kroppsliga tillstånd, lemna tillfälle till sådan undervisning, som lämpar sig för deras uppfattning, borttaga dåliga vanor och utveckla möjliga anlag till nyttigt arbete.

Barn emellan 8 och 14 års ålder och undantagsvis äfven efter fyllda 7 och intill fyllda 16 år kunna der vinna inträde mot en årlig afgift af 400 kronor, som dock för barn, som sakna tillgångar, kan nedsättas till 50 kronor, om fattigvårdsstyrelse lemnar ansvarsförbindelse därför; styrelsen utses af landstinget. Af statsmedel har anstalten år 1879 fått understöd af 1,500 kronor.

Den 1 maj 1878 öppnades i Vadstena en *läroanstalt* för beredande af undervisning *åt öfveråriga döfstumma* från Östergötland, Småland, Gotland, Blekinge, Skåne och Halland, med understöd af staten såtillvida, som statsverket bekostar lärarnes aflöning för undervisning samt 100 kronor årligen såsom bidrag till elevernas inackordering, men hvad som för öfrigt erfordras till elevernas uppehälle måste erläggas af eleverna, deras anförvandter eller vederbörande kommuner. Denna anstalt har sedermera alltjemt fortgått för ett alltmera sig ökande elevantal, som år 1878 uppgick till 26, deraf 11 från länet; år 1879 till 55, deraf 21 från Östergötland; och år 1880 till 73, af hvilka 24 från denna provins.

Till densamma har landstinget, på sätt ofvan är berördt, jemväl lemnat bidrag medelst årligt understöd af högst 200 kronor för hvarje der såsom betalande elev intagen behöfvande person från länet.

Det i förra berättelsen omförmälda *räddningshemmet för vanartiga gossar* vid Folåsa, som under perioden haft ett årligt anslag af 1,800 kronor från landstinget, har äfven med framgång fortsatt sin verksamhet medelst meddelande af undervisning i jordbruksarbete om sommaren samt i kreatursskötsel, korgflätning och slöjdning under vintern och till uppfostran haft år 1876: 18 elever, deraf 6 på hösten samma år erhållit drängtjänster på jemförelsevis goda vilkor; år 1877: 19 elever, deraf jemväl 6 den 24 oktober utgått i enskild tjänst; år 1878: 20 elever, deraf 5 på hösten utgått i tjänst; år 1879: 19 elever, deraf 2 utgått i årstjänst; och år 1880: 18 elever, deraf 6 på hösten afflyttat. Under de 10 år inrättningen sistnämnda år varit i verksamhet under den nuvarande föreståndaren, hade der då vårdats 69 gossar, af hvilka 51 afflyttat. Bland dem voro då, enligt vunna upplysningar, 25 bonddrängar, 8 som låtit värfva sig till garnisonen i Stockholm, 7 tillfälliga arbetare, 3 sjömän, 1 ladugårdsskötare, 1 maskinist, 1 skomakare, 1 målare, 1 gård-farihandlande, 1 bleckslagare och 1, som hade synnerligen svaga förståndsgåfvor, fattighjon.

Bland *elementarläroverken*, der oaktadt borttagande af forna första klassen antalet lärjungar icke förminskats, har Vadstena

femklassiga under perioden, på sätt redan är nämnt, erhållit ett nytt, rymligt och ändamålsenligt läroverkshus.

I Motala köping öppnades år 1876 på initiativ af enskilde personer en läroanstalt, som under benämning af *Motala privata elementarläroverk* sedermera alltjemt fortgått under inspektion af prosten i kontraktet med 3 å 4 ämneslärare och 3 öfningslärare samt ett antal lärjungar af omkring 50, fördelade i 3 och under sista året i 4 klasser, med lärokurser till samma omfång som motsvarande klasser af statens elementarläroverk. Medel till läroverkets uppehållande hafva erhållits dels genom frivilliga bidrag af enskilda personer till belopp från 10 till 100 kronor, dels genom terminsafgifter af lärjungarne, bestämde efter deras olika förmögenhetsvilkor till 15, 30 å 45 kronor för termin, och dels genom bidrag från kommunen, först med 600 och sista året med 1,200 kronor om året.

Några andra *tillämpningsskolor* än tekniska skolan jemte den dermed förbundna Ebersteinska söndags- och aftonskolan i Norrköping, skogsskolan på Omberg och landbruksskolan på Haddorp hafva icke under perioden existerat inom länet.

Skogsskolan var besökt: år 1876 af 10 stipendium åtnjutande ordinarie och 4 extra elever; år 1877 af 10 ordinarie och 9 extra lärningar; år 1878 af 10 ordinarie och 10 extra lärningar; år 1879 af 10 ordinarie och 3 extra lärningar och år 1880 af 10 ordinarie och 2 extra lärningar, som utom en teoretisk undervisning under 200 å 300 timmar på året användt omkring 150 dagar till praktiska öfningar såsom frösamling, anläggning af plantskolor, sådd och omskolning af plantor, utbleckning af fröträn, rödjuing och risbränning af hyggen, hjälpvallring af nyplanterad skog, beskärning af yngre löfträn, tillskärning och nedläggning af sättqvistar, insamling af skadliga skogsinsekter, upphuggning af brånse och kolved, kolning af mila, skogstaxering och virkeskubering, kartritning och arealuträkning, upprättande af skogshushållningsplaner, uppsättande af rapporter och redogörelser samt jagt.

Vid *landbruksskolan*, som under perioden fortfarande åtnjutit ett årligt statsanslag af 4,000 kronor, hafva årligen undervisats 4 mejerielever och 20 lärningar, deraf 8 betalande och 12 fria, med en kostnad för hushållningssällskapet af 3,391.55 kronor år 1876, 4,041.47 kronor år 1877, 3,520.46 kronor år 1878, 2,876.19 kronor år 1879 och 5,086.36 kronor år 1880.

c) På sätt redan ofvan blifvit antydt, hafva *brottmålen* inom länet under perioden varit i nästan ständigt nedgående. År 1876 var nemligen deras antal vid häradsrätterna 826 och vid rådstufvurätterna 824, deraf underställningsmål 4 vid de förra och 3 vid de senare; år 1877 vid häradsrätterna 735 och vid rådstufvurätterna 852, deraf vid de förra 3 underställningsmål, men vid de senare intet sådant; år 1878 vid häradsrätterna 707 och vid rådstufvurätterna 867, deraf vid de förra 2, men vid de senare intet underställningsmål; år 1879 vid häradsrätterna 599 och vid rådstufvurätterna 549, deraf vid de förra 4 och vid de senare 3 underställningsmål och år 1880 vid häradsrätterna 544 och vid rådstufvurätterna 624, deraf 1 underställningsmål vid de förra och likaledes 1 vid de senare. Af allmänna åklagare anhängiggjordes år 1876: 1,136; år 1877: 1,129; år 1878: 1,144; år 1879: 793 och år 1880: 827 mål.

Antalet af tillkomna *straffarbetsfångar på lifstid* i länets cellfångelse och kronohäkte, som år 1876 utgjorde 4, uppgick

år 1880 till ej mera än 1; af *straffarbetsfångar på bestämd tid öfver 2 år*, hvaraf derstädes år 1876 tillkommit 39, uppgick år 1880 blott till 19; men af *straffarbetsfångar på 2 år och derunder*, som år 1876 utgjorde 92, steg det år 1880 till 116; af fångar som undergått *urbota fängelsestraff*, hvilka år 1876 utgjorde 29, nedgick det år 1880 till 24; hvaremot det af dem, som undergått *fängelse vid vatten och bröd*, hvilka år 1876 uppgingo till blott 332, år 1880 stigit till 442, hufvudsakligen beroende på en tillökning vid Norrköpings kronohäkte af ej mindre än 127 personer.

Fångar, som häktats för *försvarslöshet och obehörigt kringstrykande*, utgjorde år 1876: 269, men stego år 1880 till 298, af hvilka till allmänt arbete dömdes år 1876: 81, hvaribland 31 på grund af fattigvårdsförordningen, och år 1880: 69, deraf 23 på grund af nyssnämnda förordning.

Fångarnes förplägning, som år 1876 uppgick till 12,529·64 kronor, sjönk år 1880 till 11,363·81 kronor, under det fångtransporterna, som år 1876 kostade 10,435·54 kronor, år 1880 medförde en kostnad af 12,347·81 kronor.

Lagsökningarna hafva utgjort år 1876: 2,143 stycken, deraf 921 kommit under slutlig pröfning med ett ådömdt belopp af 174,249·76 kronor, men efter nya utsökningslagens tillämpning uppgått år 1879 till 2,441, deraf 2 icke upptagits till pröfning, 41 förklarats tvistiga och 1,401 ålagts betalningsskyldighet för sammanlagdt kronor 1,228,263·85, och år 1880 till 2,103, deraf 3 icke upptagits till pröfning, 55 förklarats tvistiga och 945 ålagts betalningsskyldighet af sammanlagdt 648,747·14 kronor.

På *utmättnings- eller konkursauktion* inköpt fast egendom, har inom länet lagfarits till värde af: år 1876 kronor 115,356·02; år 1877 kronor 53,175; år 1878 kronor 267,585·17; år 1879 kronor 4,394,587·33 och år 1880 kronor 1,461,780.

Inteckningar hafva i fastigheter inom länet år 1876 beviljats för 6,082,864·36 kronor, förnyats för 6,043,790·49 kronor och dödats för 1,403,911·37 kronor; år 1877 beviljats för 4,710,605·17 kronor, förnyats för 5,258,270·95 kronor och dödats för 1,552,647·21 kronor; år 1878 beviljats för 6,358,025·53 kronor, förnyats för 6,155,294·37 kronor och dödats för 1,637,508·54 kronor; år 1879 beviljats för 6,700,029·40 kronor, förnyats för 9,700,501·66 kronor och dödats för 2,523,003·49 kronor samt år 1880 beviljats för 6,148,060·27 kronor, förnyats för 9,104,227·18 kronor och dödats för 2,409,951·24 kronor.

d) *Bank- och låneinrättningar i länet* hafva under perioden ökats med dels ett från *Stockholms enskilda bank* år 1880 i Linköping förlagdt afdelningskontor, dels *enahanda kontor* från Östergötlands enskilda bank i Vadstena, Skeninge och Kisa, dels ock s. k. *Folkbanker* i Linköping och Motala äfvensom ett *afdelningskontor* från Kalmar enskilda bank i Valdemarsvik, hvarjemte *pantaktiebänker* öppnats både i Norrköping och Linköping.

Deremot har, på sätt ofvan blifvit nämndt, *Vadstena enskilda bank* upphört med sin verksamhet såväl vid hufvudkontoret i Vadstena som vid afdelningskontoren i Kisa, Skeninge och Motala, hvarjemte Smålands enskilda bank numera indragit sitt i senaste berättelsen omförmälda afdelningskontor i Mjölby.

Då för den af *enskilda bankerna* och *aktiebänkerne* idkade rörelse redogörelse för hvarje månad offentliggöres, torde med

afseende å låneinrättningarna här få något närmare redogöras endast för ett par af de andra eller Folkbanken i Linköping och Pantaktiebänken i Norrköping.

Den förra, som år 1878 började sin verksamhet med ett kapital af 77,190 kronor, sammanskjutet af 339 delegare, som då tecknat 591 lotter à 200 kronor uti ett för ändamålet bildadt solidariskt bolag, hade samma år en rörelse af 684,103·43 kronor på vaxel- och 280,912·83 kronor på diskontlåneräkning samt en bruttovinst af 7,808·04 kronor med 5,022·02 kronor omkostnader, så att 2,786·02 utgjorde nettovinsten på årets rörelse.

År 1879 hade lotternas antal stigit till 651, derå blifvit inbetalde 103,501·05 kronor, samt lånerörelsen stigit på vaxelräkningen till 1,092,157·14 kronor och på diskontlåneräkningen till 463,346·33 kronor med en bruttovinst af 9,376·05 kronor, så att efter afdrag af omkostnaderna, 6,196·13 kronor, årets nettovinst utgjorde 3,179·92 kronor samt år 1880, då grundfonden stigit till 125,051·55 kronor, vinsten uppgått till 8,909·75 kronor, deraf 5,536·88 tillgodoförts delegarne såsom 5 procents ränta i gjorda insättningar till slutet af år 1880 och återstoden 3,372·87 kronor ansetts såsom årets nettovinst, att fördelas mellan lottgarne för insättningar intill slutet af år 1879.

På *deposition* i banken insatta medel utgjorde år 1878 kronor 128,154·89, år 1879 kronor 220,301·99 och år 1880 kronor 475,207·37, och utgjorde *upp- och afskrifningsräkningen* vid slutet af år 1878 kronor 43,090·88, vid slutet af år 1879 kronor 39,154·24 och vid slutet af år 1880 kronor 60,846·04; hvarjemte voro insatte på *sparkasseräkning* vid slutet af år 1878 kronor 5,227·24, vid slutet af år 1879 kronor 6,304·06 och vid slutet af år 1880 kronor 30,154·74.

Pantaktiebänken i Norrköping, som den 10 november 1876 erhöll nådig oktroj med ett aktiekapital af minst 50,000 kronor, har i främsta rummet till uppgifvet ändamål att på möjligen billigaste vilkor afhjelpa mindre bemedlade personers lånebehof mot pant af lös egendom. Bolaget, bestående af 89 delegare, utlemnade lån år 1878 till ett antal af 31,740 och sammanlagdt belopp af 188,536 kronor, år 1879 till ett antal af 52,935 och ett sammanlagdt belopp af 225,065 kronor och år 1880 af 74,107 och ett belopp af tillsammans 280,184 kronor.

En annan allmän penningeinträttning i länet är den i förra berättelsen omförmälda *lifränte- och kapitalförsäkringsanstalten* för Linköpings län och stift, som under perioden jemväl icke obetydligt utvidgat sin verksamhet.

Vid slutet af år 1876 hade den 8,493 delegare med en behållning af 231,579·78 kronor samt en ränte- och arfsvinst af 13,373·60 kronor, vid slutet af år 1877 uppgick delegarnes antal till 10,367 med en behållning af 269,583·76 kronor samt en ränte- och arfsvinst af 16,025·26 kronor, den 31 december 1878 hade den 11,714 delegare med en behållning af 297,269·80 kronor samt en ränte- och arfsvinst af 16,573·56 kronor, vid slutet af år 1879 voro delegarne 12,587 med en behållning af 326,370·21 kronor samt en ränte- och arfsvinst af 5,010·83 kronor samt vid slutet af år 1880 hade delegarnes antal nedgått till 12,456, men deras behållning stigit till 356,896·94 med en ränte- och arfsvinst af blott 2,035·95 kronor.

Sparbankerna inom länet, som vid slutet af förra perioden hade till förvaltning en behållning för insättarne af 8,019,909

kronor utom deras egna fonder till sammanlagdt belopp 456,742 kronor samt 47,737 delegare, hade vid slutet af år 1877 ökat delegarnes antal till 50,742, deras behållning till 8,922,150 kronor och egna fonderna till 588,147 kronor, hvilka under år 1878 stego till 650,008 kronor, på samma gång likväl delegarnes antal nedgick till 50,104 och deras behållning till 8,573,299 kronor. År 1879 minskades delegarnes antal ytterligare till 48,643 och deras behållning till 8,098,730 kronor, under det sparbankernas egna fonder stego till 636,796 kronor. År 1880 nedgick delegarnes antal ytterligare till 47,938, men deras behållning steg till 8,107,541 kronor och sparbankernas egna fonder till 679,772 kronor. Minskningen åren 1878 och 1879 egde rum hos nästan alla 34 sparbankerna, men var ojemförligt störst vid Linköpings läns sparbank i Linköping med dess 22 filialer.

Sparbankernas antal ökades år 1877 med Norra Kinds härad, som fick sitt reglemente fastställt den 26 mars 1877 och omfattar Vårdnäs, Tjärstads, Kettilstads, Hägerstads och Oppeby socknar, men minskades år 1880 med Motala verkstads arbetares, som samma år blef filial till Linköpings läns sparbank.

Östgöta hypoteksförening, som omfattar 2 afdelningar, af hvilka den förra utgöres af delegare före år 1861, då föreningen inträdde i allmänna hypoteksbanken, och den senare bildades af dem, som derefter inkommit eller öfvergått från den första afdelningen, hade den 15 december 1876 på första afdelningen 1,806 delegare med ett oguldet amorteringsbelopp af 10,003,500 kronor på ursprungligen upptagna 21,679,933·33 kronor och en besparingsfond af 182,157·55 kronor, och på andra afdelningen den 31 december 1876: 4,010 delegare med ett utgifvet lånebelopp af tillsammans 28,182,300 kronor samt en reservfond af 98,521·88 kronor;

den 15 december 1877 på första afdelningen 1,773 delegare med ett oguldet amorteringsbelopp af 9,430,100 kronor och en till 298,954·32 kronor ökad besparingsfond, samt den 31 i samma månad på andra afdelningen 4,096 delegare med ett utgifvet lånebelopp af sammanlagdt 29,275,400 kronor och en reservfond af 128,788·28 kronor;

den 15 december 1878 på första afdelningen, 702 delegare med ett oguldet amorteringsbelopp af 8,833,400 kronor och, efter det besparingsfonden blifvit öfverförd till reservfonden, en sådan på 439,570·70 kronor, samt vid slutet af samma år på andra afdelningen 4,324 delegare med ett utgifvet lånebelopp af tillsammans 31,860,800 kronor och en reservfond af 161,705·92 kronor;

den 15 december 1879 på första afdelningen 1,293 delegare med en ogulden amorteringsskuld af 7,521,066·67 kronor och en reservfond af 473,744·36 kronor, samt den 31 i samma månad på andra afdelningen 5,453 delegare med utgifvet lånebelopp af 40,757,200 kronor, och en reservfond af 269,666·19 kronor; samt

den 15 december 1880 på första afdelningen 1,161 delegare med en ogulden amorteringsskuld af 6,859,566·67 kronor och en reservfond af 482,429·81 kronor; samt vid årets slut på andra afdelningen 5,849 delegare med ett utgifvet lånebelopp af tillhopa 43,889,900 kronor på ett fastighetsvärde af 120,457,094 kronor, jemte en reservfond af 329,233·12 kronor.

e) Om brandförsäkringsinrättningarna i länet upplyser Tab. N:o 4. Beträffande särskildt

Östergötlands läns brandstodsbolag har detta haft försäkrade år 1876: lösegendom till värde af 64,088,629·71 kronor och åbyggnader för 78,243,813·17 kronor med en behållen permilleafgift af 168,018·71 kronor; år 1877: lösegendom för 66,499,078·04 och åbyggnader för 81,064,639·76 kronor med en behållen permilleafgift af 177,359·08 kronor; år 1878: lös egendom för 68,642,185·52 kronor och åbyggnader för 83,726,866·87 kronor, med en behållen permilleafgift af 185,075·34 kronor; år 1879: lösegendom för 70,619,192·80 kronor och åbyggnader för 86,535,679·62 kronor, med en behållen permilleafgift af 193,063·85; samt år 1880: lösegendom för 71,952,839·69 och åbyggnader för 88,881,455·92 kronor, med en behållen permillefond af 200,655·32 kronor.

Tillskotten för brandskadors ersättande hafva i detta bolag uppgått till:

	för åbyggnader.	för lösegendom.
	Per mille.	
år 1876.....	kr. 1·70	1·12
» 1877.....	» 0·56	0·48
» 1878.....	» 0·63	0·61
» 1879.....	» 0·62	0·70
» 1880.....	» 0·65	0·60

Äfven det i senaste berättelsen såsom då nybildadt omförmälda Östergötlands nya brandstodsbolag har, oaktadt täflan med det gamla, ständigt ökat sin verksamhet och hade hos sig försäkrad: år 1876 fast egendom till värde af 7,769,780 kronor, men dragande ett ansvarighetsbelopp för 11,440,620 kronor, och lösegendom till värde af 5,824,780 kronor, men för ett ansvarighetsbelopp af 9,599,150 kronor och en behållen permillefond af 14,073·13 kronor; år 1877 fast egendom för 9,617,780 kronor med ett ansvarighetsbelopp af 15,177,080 kronor och lösegendom för 7,552,550 kronor med ett ansvarighetsbelopp af 12,835,570 kronor och en behållen permillefond af 18,654·58 kronor; år 1878 fast egendom för 8,687,420 kronor med ett ansvarighetsbelopp af 12,655,940 kronor och lösegendom för 8,143,010 kronor med ett ansvarighetsbelopp af 13,786,070 och en behållen permillefond af 20,798·01 kronor; år 1879 fast egendom för 8,504,550 kronor med ett ansvarighetsbelopp af 12,264,120 kronor och lösegendom för 8,211,010 kronor med ett ansvarighetsbelopp af 13,729,100 kronor och en behållen permillefond af 22,997·26 kronor; samt år 1880 fast egendom för 8,500,790·97 kronor med ett ansvarighetsbelopp af 12,223,650 kronor och lös egendom för 8,323,280 kronor med ett ansvarighetsbelopp af 13,458,850 kronor och en behållen permillefond af 25,738·77 kronor.

Detta bolag, ehuru tillkommet hufvudsakligen för att bereda billig försäkring jemväl åt sådan egendom, som det gamla i anseende till förment större eldfarlighet ej vill till försäkring emottaga, har emellertid arbetat under så lyckliga omständigheter, att det till ersättning för timade brandskador ej behöft uttaxera mera af ansvarighetsbeloppet än:

	för fast egendom.	för lös egendom.
	Per mille.	
år 1876.....	kr. 2·00	0·40
» 1877.....	» 2·00	0·90
» 1878.....	» 0·50	0·60
» 1879.....	» 0·40	0·40
» 1880.....	» 1·20	1·50

Det i förra berättelsen omförmälda *särskilda brandstodsbolag*, som afser hela Ydre härad och Tirserums socken af Kinda härad, har visserligen den 1 augusti 1877 fått förnyad stadfästelse på sitt reglemente, men läser icke hafva någon mera omfattande verksamhet, utan uppgifvas flertalet af äfven denna ords invånare hafva ingått i något af de båda större bolagen för länet.

Nu nämnda bolag afse endast egendom på landet. Städerna hafva sin försäkrad antingen i *städernas allmänna brandstodsbolag*, der t. ex Norrköpings stad år 1880 hade fast egendom försäkrad för 26,058,250 kronor, eller i *städernas bolag till försäkring af lösegendom*, der sådan egendom från Norrköping år 1880 var försäkrad till värde af 5,309,630 kronor, eller i något af de enskilda försäkringsaktiebolagen, *Skandia*, som år 1880 hade försäkringar i Norrköping till värde af 12,183,255 kronor, *Svea*, der försäkringarna från Norrköping år 1880 uppgingo till värde af 10,271,460 kronor, och *Sverige*, der egendom från Norrköping nyssnämnda år var försäkrad för 1,339,500 kronor.

På sätt ofvan är nämndt, har i Norrköping under perioden blifvit med betydlig kostnad uppförd en *brandstation* för den aflönade ständiga brandkåren, som der är kasererad och ofatligen på vakt. Äfven i öfrigt är eldsläckningsväsendet derstädes på ett särdeles tillfredsställande sätt ordnad.

Det i senaste berättelsen såsom under bildning varande omförmälda *kreatursförsäkringsbolag* för länet, som år 1877 började sin verksamhet, hade försäkrade den 14 mars 1878: hästar till värde af 608,825 kronor och nötkreatur för 995,290 kronor med en behållen inträdesafgift af 1,645.65 kronor; år 1879 den 14 mars: hästar för 1,418,135 kronor och nötkreatur för 1,326,310 kronor med behållna inträdesavgifter af tillsammans 3,014.03 kronor; den 14 mars 1880: hästar för 1,794,755 och nötkreatur för 1,285,455 kronor med behållen inträdesafgift af tillsammans 3,947.08 kronor; samt den 14 mars 1881: hästar för 1,762,625 kronor och nötkreatur för 1,052,255 med behållne inträdesavgifter af 4,885.01 kronor.

De årliga uttaxeringarna för skadeersättningsars betäckande hafva uppgått till de i nedanstående tab. Litt. D angifna belopp.

Den 14 mars 1880 började ett å det s. k. Vikbolandet särskildt bildadt *hästförsäkringsbolag*, som den 17 november 1879

fick reglemente af Konungens Befallningshafvande för sig fastställt, sin verksamhet och hade under första året 453 hästar försäkrade för tillsammans 177,320 kronor, deraf för 13 måste utbetalas en skadeersättning af sammanlagdt 2,743.20 kronor, som jemte utgifter för öfrigt föranledde en utaxering af 1.71 för hundra af försäkringssumman.

Det jemväl i senaste berättelsen omförmälda *hagelskadeförsäkringsbolag* för länet, som började sin verksamhet år 1878, hade, enligt hvad nyssnämnde tab. Litt. D upplyser, vid periodens slut grödor försäkrade till ett sammanlagdt värde af 1,681,700 kronor samt en behållen inträdesafgiftsfond af 2,039 kronor. Under perioden hade 3 hagelskador blifvit anmälda till ersättning och jemte öfriga utgifter för bolaget påkallat en utaxering år 1878 af 6.5, år 1879 af 8.5 och år 1880 af 7 öre per 100 kronor.

f) På sätt ofvan i sammanhang med redogörelsen för landstingets verksamhet blifvit omförmäldt, har såväl *veterinärväsendets* bättre ordnande som *sjukvården* för öfrigt inom länet varit föremål för kraftiga åtgärder.

Veterinärerna, till hvilkas affönande både landsting och hushållningssällskap lemna bidrag för ett visst antal distrikt, hafva ökats från 9, som de år 1876 utgjorde, till 10, deraf 8 distriktsveterinärer; och har inrättande af länets kreatursförsäkringsbolag, som för insjuknade djurs vårdande föreskrifver examineerad veterinär, såvida ersättning skall utbekommas, i hög grad bidragit till utrotande af quacksalveriet vid denna sjukvård.

Hvad *sjukvårdsinrättningarna* inom länet angår, så har:

år 1876: en ny sjukhusflygel blifvit till grundmurar, väggar och tak uppförd vid Linköpings lasarett, samt vid det i Vadstena vattenledning af jernrör blifvit anbragt till sjön Vettern, hvarifrån vattnet medelst sug- och tryckpump uppfordras till en reservoar och till köket;

år 1877: nyssnämnda byggnad vid Linköpings lasarett den 1 oktober blifvit färdig till inflyttning och ett nytt lasarett i Kisa öppnats för emottagande af sjuka. Sjukhusbyggnaden, belägen i närheten af provincialläkarebostaden på en fri och öppen plats vid Kisaån, innehåller i bottenvåningen kök, handkammare, badrum, källare och domestikrum samt i öfre våningen 4 sjukrum med en utanför dem löpande korridor. I en åt öster gjord till-

Tab. Litt. D. Kreaturs- och hagelskadeförsäkringsinrättningarnes verksamhet åren 1877—1880 i Östergötlands län.

Inrättningens namn och verksamhetsområde.	År, då verksamheten börjat.	Influtna försäkringsavgifter (eller utdebiterade belopp). 1876—1880.	Öfriga inkomster. 1876—1880.	Utbetalda skadeersättningar. 1876—1880.	Öfriga utgifter. 1876 1880.	Befintliga fonder eller tillgångar. 31/12 1880.	Försäkringsbelopp. 31/12 1880.	Utdebiteringsgrund. Utdebitt öre för hvarje 100 kr. ansvarighetsbelopp.				Dödsfall ell. hagelskador, för hvilka under 1876—1880 ersättning utbetalts.	
								1877.	1878.	1879.	1880.		
								öre.	öre.	öre.	öre.		Antal.
Östergötlands kreatursförsäkringsbolag, omfattande hela länet:		Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	öre.	öre.	öre.	öre.	Antal.	
Hästar.....	1877	{	95,408.00	2,686.00	81,303.00	14,105.00	2,686.00	1,762,625.00	92	140	186	213	296
Nötkreatur.....			58,592.00	2,198.00	47,500.00	11,092.00	2,198.00	1,052,255.00	90	124	138	158	481
Östergötlands läns hagelskadeförsäkringsbolag:													
Gröda.....	1878		5,364.00	156.00	361.00	3,120.00	2,039.00	1,681,700.00	—	6.5	8.5	7.0	3

byggnad är sköterskans rum jemte expeditjonsrum, som jemväl begagnas för operationer. Äfven på vinden finnas 4 rum jemte förrådskontor och i särskilda byggnader på gården tvättstuga, mangelbod, vedbod, likrum och en pumpinrättning för vattens uppbringande på sjukhusvinden;

år 1880: det nya lasarettet vid Finspång den 1 oktober öppnats för sjukens emottagande. Det är uppfördt på en af brukets egare skänkt tomt af ungefär 2 tunnlands rymd med vacker utsigt öfver den närliggande sjön Bönern, och utgöres af en 100 fot lång envåningsbyggnad med från ändarne åt öster framskjutande småflyglar jemte vindsvåning och källare af tegel samt är rappadt och försedt med tak af asfaltpapp. Det innehåller förutom en längs östra sidan löpande korridor, 4 sjuk-salar, hvarje af 28 fots längd, 20 fots bredd och 12 fots höjd. I södra flygeln finnes ett 26 fot långt, 15 fot bredt och 11 fot högt rum, som användes till operations-, men äfven expeditjons- och mottagningsrum. Motsvarande rum i norra flygeln är kök. Norra ändan af korridoren är afstångd och användes till badrum. Vindsvåningen innehåller jemte torkvind och stora förrådsrum i flyglarne 4 enskilda sjukrum. Korridoren uppvärms genom en Ankarsrums luftventilationsugn och sjukrummen genom ventilerande kakelugnar. Vatten till inrättningen drifves genom en s. k. hydraulisk vädur medelst ett 14 fot långt rör till en 1,000 kannor rymmande vattencistern af jern å vinden, hvarifrån ledningsrör äro anbragta till kök samt bad- och operationsrummen.

Enligt landstingets samma år fattade beslut har vid det då under byggnad varande lasarettet i Söderköping anordnats en särskild *kurhusafdelning*, så att länet numera har 2 kurhus.

I *Norrköping* har jemväl under periodens senaste år uppförts ett nytt storartadt sjukhus, inrymmande 126 sjuksängar, som dock först mot slutet af år 1881 blifvit färdigt.

Å länets sjukvårdsanstalter hafva under perioden vårdats:

i Linköping å lasarett:

år 1876, 285 personer för en kostnad af kr. 14,178 ⁶³
» 1877, 305 " " " 13,029 ⁸⁵
» 1878, 327 " " " 14,896 ³⁷
» 1879, 314 " " " 14,741 ⁰⁷
» 1880, 315 " " " 12,657 ⁵¹

i Vadstena å lasarett och kurhus:

år 1876, 253 personer för en kostnad af kr. 13,655 ²⁴
» 1877, 221 " " " 13,738 ²⁰
» 1878, 230 " " " 13,240 ⁶³
» 1879, 210 " " " 11,625 ⁸⁰
» 1880, 221 " " " 11,375 ⁰⁵

i Söderköping å lasarett:

år 1876, 182 personer för en kostnad af kr. 10,794 ⁷⁷
» 1877, 191 " " " 11,214 ¹⁰
» 1878, 212 " " " 11,211 ⁷⁸
» 1879, 218 " " " 10,507 ⁶⁴
» 1880, 222 " " " 11,702 ⁰⁹

i Kisa å lasarett:

år 1877, 64 personer med en kostnad af kr. 3,857 ⁴⁸
» 1878, 60 " " " 4,273 ³⁸
» 1879, 53 " " " 4,253 ⁸⁹
» 1880, 69 " " " 4,289 ¹⁸

i Norrköping å lasarett och kurhus:

år 1876, 500 personer för en kostnad af kr. 20,281 ⁶³
» 1877, 462 " " " 21,749 ⁵²
» 1878, 393 " " " 20,380 ⁹³
» 1879, 437 " " " 22,921 ⁵¹
» 1880, 539 " " " 23,806 ²⁰

vid Finspång å lasarett:

år 1880 fr. 1 okt., 38 personer med en kostnad af kr. 1,097⁰⁶

I länet hafva *sjukvårdsafgifterna* utgått:

år 1876 med 42 öre för man och 21 öre för kvinna
» 1877 " 48 " " 24 " "
» 1878 } " 42 " " 21 " "
» 1879 } " 42 " " 21 " "
» 1880 " 46 " " 23 " "

men *legosängsavgiften* har under hela perioden utgjort 75 öre pr dag för sjuk af första betalningsklassen och 40 öre för sjuk af andra betalningsklassen.

I Norrköping deremot, som bildar eget landstingsområde och därför själf ordnar sina sjukvårdsförhållanden, har *sjukvårdsavgiften* under hela perioden utgått med 50 öre för man och 25 öre för kvinna, men *legosängsavgiften* deremot varit bestämd till 80 öre om dagen för staden tillhörande sjuk, 1 krona 25 öre för sjuk från annan kommun samt 1 krona 50 öre för utlänning.

Vid *centralhospitalet i Vadstena*, som fortfarande är det största i riket med plats för 360 patienter, under det Stockholms hospital, hvilket kommer närmast, har plats blott för 260, hafva under perioden inga anmärkningsvärda förändringar inträffat. Under år 1880 vårdades der tillsammans 402 sjuka, deraf 356 kvarlägo från år 1859 och 354 voro kvarliggande till år 1881. Bland dem voro 96 svagsinta, 42 fånar och 3 lidande af allmän förlamning. De öfriga voro behäftade med sjukdom af akut form, 8 bland dem, deraf 7 kvinnor, voro öfver 70 år gamla samt 30, deraf 20 kvinnor, mellan 60 och 70 år. Blott 20 vårdades afgiftsfritt. Af de betalande voro 265 i tredje klass. Utrymmet har under hela perioden varit så anlitadt, att endast med största svårighet plats der kunnat erhållas, och under sista åren hafva de flesta sjuka, som af polismyndighet i länet remitterats till erhållande af hospitalsvård, måst afvakta medicinalstyrelsens förordnande om plats på annat hospital.

Vid Vadstena hospital har under år 1880 utspisningskostnaden för de sjuke uppgått till 54,371²⁹ kronor samt totalkostnaden för sjukvården utgjort 111,581¹² kronor, motsvarande en dagkostnad för person i förra afseendet af 41⁸⁹ och i det senare af 85⁹⁷ öre.

Med afseende på de i hela riket vårdade sinnessjukas födelseort intager Östergötland, ehuru numera icke det första rummet, som innehafves af Malmöhus län med 115 karlar och 106 kvinnor, dock fortfarande det dernäst med 61 mans- och 67 kvinpersoner, efter hvilket kommer Örebro län med 60 karlar och 50 kvinnor.

Med *provinsialläkaretjensterna* inom länet har under perioden icke inträffat någon förändring, utan voro de vid periodens slut lika många som vid dess början eller 6, hvarförutom funnos 7 *distriktsläkare* och 7 *stadsläkare*. Ej heller med afseende

å apoteken, som under hela perioden varit 10, utom 4 filialer eller medikamentsförråd, har någon ändring egt rum.

Af *helsobrunnar* hafva Medevi och Söderköping fortfarande varit mest besökta. De öfriga vid Himmelstaplund i närheten af Norrköping, Drabo i Kinda och Flistad i Gullbergs härad hafva blott af få och närmare boende begagnats.

År 1876 besöktes Söderköping af 813 och Medevi af 1,340; år 1877 Söderköping af 843 och Medevi af 1,385; år 1878 Söderköping af 815 och Medevi, som detta år försågs med ett tidsenligt badhus med fullständig kallvattenkursafdelning samt innehållande, utom afklädningsrum och s. k. finsk badstu, 20 varmbadrum, af 1,328; år 1879 Söderköping af 703 och Medevi af 1,054 samt år 1880 Söderköping af 718 och Medevi, der samma år allmänna lasarettet undergått en grundlig reparation, som gjort det både snyggt och ändamålsenligt, af 1,095 kurgäster.

g) Med afseende å *fattigvården* torde hufvudsakligen få hänvisas till Statistiska centralbyråns årliga berättelse om kommunernas fattigvård och finanser, och här särskildt blott omförmälas, att utom i städerna, der fortfarande arbetsafdelningar äro vid fattiginrättningarna anordnade, sådant på landet skett endast inom St Lars församling invid Linköping och vid Ingelstads fattiggård i Risinge. Så kallade fattiggårdar äro för öfrigt inrättade blott i Konungunds och Veta församlingar, men ifrågasatta äfven för Qvillinge och Vestra Eneby.

Endast 16 af länets församlingar hafva allmän roteindelning, men inom några af de andra bilda större egendomar eller industriella inrättningar med större arbetspersonal egna fattigvårdsdistrikt.

År 1879 hade länets 155 fattigvårdssamhällen 233 fattighus med utrymme för 3,513 personer, samt 15,190 understödstagare, hvaribland 4,230 barn, för hvilkas underhåll utgifterna uppgingo till 506,130 kronor.

h) Utöfver hvad i bifogade tabellariskt uppställda uppgifter angående *fromma stiftelser och donationer*, Tab. N:o 5, finnes meddeladt, torde här särskildt få omförmälas, hurusom under perioden:

i Linköping garfwareåldermannen Gustaf Sundbergs enka, Vilhelmina Sundberg, som år 1879 der afled, hade utom några mindre legater till aflägsna släktingar och andra personer testamenterat hela sin förmögenhet i öfrigt, bestående af en större gård, n:r 47 St Lars kvarter, och omkring 180,000 kronor värdepapper och kontanta medel, till inrättande af ett hem i staden för underhåll och uppfostran af värlösa barn att träda i verksamhet, så snart fonden hunnit växa, så att den blefve tillräcklig för uppförande af erforderliga byggnader och anstaltens framtida underhåll; samt

i Norrköping:

dels bruksegaren Henning Trozelli genom testamente af den 28 mars 1877 med dervid den 18 september samma år gjordt tillägg skänkt största delen af sin högst betydliga qvarlätenskap till staden för att till minne af hans fader, justitieborgmästaren Trozelli, bilda en fond, benämnd *Lars Magnus Trozellis*, hvars afkastning skall vid utgången af hvart sjetta år användas till för staden allmänt nyttiga ändamål, dock att icke må på fonden öfverflyttas samhällsmedlemmarnes förbindelser

att vidkännas allmänna utskylder och besvär. Efter Trozellis den 16 oktober 1877 timade död hafva tillfallit fonden 412,916 kronor 23 öre, deruti inberäknadt värdet af en stadsfastighet i Norrköping och 2 landtegendomar i länet;

dels fabriksegaren John Lenning genom testamente den 16 dec. 1879, jemte det han anslagit en belönings- och pensionsfond å 100,000 kr. för arbetare vid Drags aktiebolag, förärat Norrköpings stad största delen af sin öfriga förmögenhet med föreskrift att 300,000 kr. skola afsättas till en fond, benämnd *Lenningska pensionsfonden*, deraf årliga räntan skall användas till pensioner åt personer ur alla samhällsklasser, hvilka längre tid varit boende i Norrköping och i förening med en hedrande vandel sökt att genom verksamhet och omtanke bereda sig och de sina utkomst, men ändock råkat i betryck. Hvad derefter blefve öfver, skulle användas till för staden och företrädesvis dess arbetarebefolkning allmännyttiga ändamål, som af utredningsmännen i storbuset jemte en annan särskildt utsedd person bestämdes;

dels ock handlanden C. J. Nelin genom testamente vid sin död den 9 mars 1880 med bifogande af förteckning öfver hans bo, utvisande tillgångar till värde af 347,041.97 kronor och skulder till belopp af 129,746.53, förordnat att af behållningen skulle, efter utbetalning af pensioner åt namngifna personer och premier till vissa skolor, bildas en *fond*, hvaraf årliga räntan bör användas till lindrande af ekonomiskt betryck bland Norrköpings stads befolkning, men icke till sådana utgifter, som fattigvården har att bestrida.

Derjemte har den frivilliga brandkåren i Norrköping, som efter eldsläckningsväsendets ordnande derstädes i enlighet med den för staden på grund af nådiga brandstadgan för rikets städer utfärdade brandordningen upplöst sig, dervid skänkt sina tillgångar, omkring 2,400 kronor, till en *fond*, hvaraf årliga räntan skall användas till *uppmuntran för den eller dem inom stadens brandkår*, som utmärkte sig vid eldsvådors dämpande, eller till understöd åt den eller dem, som vid sådana tillfällen blifva skadade.

Bland genom arbetarne sjelfva bildade kassor, som uppgifvas hafva utöfvat särdeles gagnande verksamhet, torde här särskildt böra redogöras för:

dels arbetareföreningens i Norrköping *sjuk- och begravningsfond*, hvilken, bildad år 1861, har under nu ifrågavarande period i sjuk- och begravningshjelp utbetalt sammanlagdt 95,249 kronor, deraf under

år 1876 till 356 delegare.....	kronor 12,851
” 1877 ” 401 ”	” 16,924
” 1878 ” 405 ”	” 20,304
” 1879 ” 415 ”	” 21,892
” 1880 ” 423 ”	” 23,278

Högsta understödssumman har varit 1,746 kronor och den minsta 570 kronor, som utgått till 25 delegare.

Antalet delegare har annars varit år 1876: 1,248, år 1877: 1,470, år 1878: 1,500, år 1879: 1,445 och år 1880: 1,290. Och var fondens ställning vid 1880 års slut sådan att skulderna öfverstego tillgångarne med 3,484.75 kronor, hvilket skulle härleddt sig deraf att delegarne i anseende till otillräcklig arbets-

förtjenst sett sig ur stånd att göra mera än 2 extra inbetalningar;

dels en inom samma arbetareförening bildad s. k. *tioöresfond*, hvilken bestående af 355 delegare julen 1880 genom sina sammanskott fullständigt beklädt 20 fattiga barn;

Linköpings slott i landskansliet och landskontoret den 20 december 1882.

dels ock *arbetarnes vid Motala verkstad sjuk- och begravningskassa*, som med omkring 500 delegare och ett grundkapital af 2,000 kronor kunde af räntan derå jemte frivilliga gåfvor och medlemmarnes kvartalsvis lemnade bidrag årligen i sjuk- och begravningshjelp utbetala 2 à 3,000 kronor.

ROBERT DE LA GARDIE.

N. H. Joachimsson.

Adolf Wallenberg.

Tab. No 1.

FOLKMÄNGDEN I ÖSTERGÖTLANDS LÄN ÅREN 1876—1880.

1.		2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	
		Den 31 december enligt presterskapets uppgifter.			Enligt de mantalslängder, som upprättats vid slutet af motstående år.						Beväringsmanskaf af alla 5 klass. enligt form H. i näd. förord. d. 9 febr. 1861.		Enligt årets mönster-rullor approberade bevärings-pligtige.
					Hela folkmängden af			Deraf frie från mantals-penningar.					
		Mankön.	Qvinkön.	Summa.	Mankön.	Qvinkön.	Summa.	Mankön.	Qvinkön.	Summa.			
Å landsbygden	år 1876	110,896	115,113	226,009	110,564	114,888	225,452	54,047	59,573	113,620	8,190	1,223	
	» 1877	111,418	115,519	226,937	111,680	115,765	227,445	54,317	59,712	114,029	8,449	1,263	
	» 1878	112,238	116,194	228,432	111,974	116,200	228,174	53,717	59,278	112,995	8,554	1,364	
	» 1879	112,324	116,431	228,755	112,550	116,694	229,244	53,800	59,307	113,107	8,690	1,573	
	» 1880	110,578	115,357	225,935	111,904	116,261	228,165	53,883	59,382	113,265	8,755	1,481	
I Linköpings stad	år 1876	3,653	4,720	8,373	3,641	4,754	8,395	1,528	1,725	3,253	354	74	
	» 1877	3,720	4,822	8,542	3,667	4,815	8,482	1,543	1,727	3,270	360	63	
	» 1878	3,766	4,940	8,706	3,661	4,905	8,566	1,515	1,702	3,217	385	80	
	» 1879	3,759	5,032	8,791	3,694	5,033	8,727	1,557	1,764	3,321	353	85	
	» 1880	3,718	5,034	8,752	3,714	5,027	8,741	1,580	1,737	3,317	347	78	
I Norrköpings stad	år 1876	11,920	14,867	26,787	11,900	14,898	26,798	5,563	6,443	12,006	974	148	
	» 1877	12,027	15,199	27,226	11,968	15,057	27,025	5,615	6,494	12,109	902	125	
	» 1878	12,141	15,269	27,410	12,000	15,333	27,333	5,685	6,641	12,326	879	150	
	» 1879	12,133	15,254	27,387	11,626	14,826	26,452	5,437	6,272	11,709	902	158	
	» 1880	11,771	14,964	26,735	11,660	14,968	26,628	5,604	6,415	12,019	902	145	
I Söderköpings stad	år 1876	781	989	1,770	744	952	1,696	308	389	697	54	12	
	» 1877	777	987	1,764	779	995	1,774	332	395	727	58	7	
	» 1878	754	984	1,738	764	999	1,763	316	390	706	71	12	
	» 1879	792	994	1,786	749	975	1,724	310	358	668	61	9	
	» 1880	787	996	1,783	777	995	1,772	321	366	687	69	11	
I Vadstena stad	år 1876	1,036	1,433	2,469	978	1,344	2,322	461	524	985	77	6	
	» 1877	1,055	1,428	2,483	1,005	1,372	2,377	467	555	1,022	62	8	
	» 1878	1,032	1,408	2,440	978	1,327	2,305	459	509	968	65	7	
	» 1879	984	1,388	2,372	938	1,331	2,269	435	488	923	61	11	
	» 1880	983	1,415	2,398	937	1,358	2,295	444	515	959	53	7	
I Skeninge stad	år 1876	718	883	1,601	705	889	1,594	300	398	698	44	4	
	» 1877	726	906	1,632	723	912	1,635	304	391	695	53	7	
	» 1878	715	887	1,602	709	889	1,598	304	360	664	60	8	
	» 1879	711	877	1,588	709	882	1,591	290	357	647	55	9	
	» 1880	672	858	1,530	673	858	1,531	277	354	631	47	9	
I hela länet	år 1876	129,004	138,005	267,009	128,532	137,725	266,257	62,207	69,052	131,259	9,693	1,467	
	» 1877	129,723	138,861	268,584	129,822	138,916	268,738	62,578	69,274	131,852	9,884	1,473	
	» 1878	130,646	139,682	270,328	130,086	139,653	269,739	61,996	68,880	130,876	10,014	1,621	
	» 1879	130,703	139,976	270,679	130,266	139,741	270,007	61,829	68,546	130,375	10,122	1,845	
	» 1880	128,509	138,624	267,133	129,665	139,467	269,132	62,109	68,769	130,878	10,173	1,731	

Tab. No 2.

ALLMÄNNA VÄGAR OCH SKJUTSNING I ÖSTERGÖTLANDS LÄN ÅREN 1876—1880.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.		
Särskilda slag af vägar.	Längd af hvarje väglag vid 1880 års slut.	Deraf under åren 1876—1880		Kostnad för under åren 1876—1880				Längd af indelade, med skjutsanstalter försedda vägar vid 1880 års slut.	Skjutsanstalter (vid 1880 års slut)				
		fulländade och afsynnade nya vägar.	omlagda eller betydligt förbättrade vägsträckor.	fulländade nya vägar.		omlagda eller betydligt förbättrade vägsträckor.			med entreprenad.		utan entreprenad.		
				Af statsmedel.	Af landstings eller kommuners medel.	Af statsmedel.	Af landstings eller kommuners medel.		Gästgiverier.	Skjutsstationer.			
	Mil.	Mil.	Mil.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Mil.	Antal.	Antal.	Antal.		
A landsbygden:													
allmänna landsvägar	105·00	—	1·19	40,000	23,000	16,900	7,932	104·40	31	16	—		
häradsvägar	104·45	2·53	2·00	11,000	11,000	9,500	14,275	65·72	6	4	—		
socknevägar	98·31	0·10	—	—	405	—	—	2·30	—	—	—		
I städerna	4·01	—	0·60	—	6,378	—	—	0·80	2	3	—		
Summa	311·77	2·63	3·79	51,000	40,783	26,400	22,207	173·22	39	23	—		
Skjutslegan per mil utgick vid 1880 års slut med:													
1·80 krona	hvilket är <i>maximilega</i> , med entreprenadbidrag								vid	35	20	—	
” ” ”	” ” ” <i>utan</i> ”								”	3	2	—	
1·60 ”	” ” ” <i>under maximilega</i>								”	1	—	—	
1·40 ”	” ” ” ” <i>utan entreprenadbidrag</i>								”	—	1	—	
Summa skjutsanstalter									39	23	—		
Antal utgångna hästar under år 1876									vid	87	33,324	1,331	914
” ” ” ” ” 1877									”	96	30,760	1,265	476
” ” ” ” ” 1878									”	87	23,609	712	—
” ” ” ” ” 1879									”	80	16,803	421	—
” ” ” ” ” 1880									”	72	10,704	4,248	—
Summa hästar									422	115,200	7,977	1,390	

Tab. No 3.

HEMMAN OCH JORDLÄGENHETER SAMT STADSJORDAR M. M. I ÖSTERGÖTLANDS LÄN ÅR 1880.

1. Hemman och jordlägenheter af alla slag, efter olika natur.	2. 3. 4. Hemman.			5. 6. 7. 8. 9. Antal					10. Taxerings- värdet. Kronor.	
	Mantal		Bruk- nings- delar.	nybyggen.	jordtorp.	ryttare-, soldat- och båtsmans- torp.	back- stugor.	andra lä- genheter.		
	oförmedlade.	nuvarande.								
I. Landsbygden.										
A. Kronoegendomar.										
1) Under allmän disposition.										
a) Kungs- och kungsladugårdar samt säterier.....	52'750	52'375	9	—	91	—	64	13	1,210,200	
b) Boställen.....	289'847	233'270	323	—	247	3	411	53	6 283,005	
c) Hemman.....	185'916	147'537	188	—	158	2	251	3	3,808,075	
d) Nybyggen.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
e) Jordlägenheter.....	—	—	—	—	48	—	57	197 ⁵	1,182,150	
f) Fiskerier.....	—	—	—	—	—	—	—	15	5,400	
g) Verk och inrättningar.....	0'500	—	—	—	—	—	—	21	222,250	
2) Under enskild disposition.										
a) Säterier.....	3'500	3	3	—	4	1	2	—	59,400	
b) Hemman.....	27'944	19'712	67	—	24	5	70	—	471,550	
c) Nybyggen.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
d) Jordlägenheter.....	1	—	—	—	68	27	122	672	1,016,474	
e) Fiskerier.....	—	—	—	—	—	—	—	10	4,400	
f) Verk och inrättningar.....	0'625	—	—	—	—	—	—	44	107,550	
B. Skatteegendomar.										
a) Boställen.....	0'500	0'500	3	—	—	—	1	5	35,500	
b) Säterier.....	174'500	148'000	92	—	266	74	257	—	5,551,800	
c) Hemman.....	3,536'474	2,766'848	7,671	—	2,681	1,236	5,951	35	76,695,693	
d) Jordlägenheter.....	5'750	—	—	—	887	133	1,239	1,253 ⁵	4,942,077	
e) Fiskerier.....	—	—	—	—	—	—	—	17	16,400	
f) Verk och inrättningar.....	3'925	—	—	—	—	—	1	382	4,026,045	
C. Frälseegendomar.										
a) Boställen.....	3'500	2'500	3	—	—	—	—	3 ⁵	54,400	
b) Säterier och ladugårdar.....	401'083	375'333	961	—	559	—	487	13	13,014,730	
c) Rå- och rörs- (insockne) hemman.....	63'375	52'250	66	—	29	—	31	1	1,523,375	
d) Hemman (utsockne).....	2,059'044	1,689'789	2,672	—	1,612	398	2,218	13	48,405,633	
e) Jordlägenheter.....	—	—	—	—	803	205	761	618 ⁵	1,857,242	
f) Fiskerier.....	—	—	—	—	—	—	—	33	38,400	
g) Verk och inrättningar.....	3'700	—	—	—	—	—	1	366	5,850,412	
Summa	6,813'933	5,491'114	12,057	—	7,477	2,034	11,924	3,769	176,412,161	
II. Städerna.										
	Hela antalet nybyggda boningshus 1876—1880.				Tomter		Lägenheter.		Taxeringsvärdet	
					bebyggda.	obe- byggda.			af hus och tomter.	af jordar.
Linköping.....	22	—	—	355	78	44	7,113,180	554,900		
Norrköping.....	66	—	—	960	129	23	29,653,900	486,500		
Söderköping.....	5	—	13'438	134	12	—	1,099,075	226,470		
Skeninge.....	9	—	—	135	29	38	697,250	400,450		
Vadstena.....	2	—	—	270	108	7	1,554,100	417,325		
Motala.....	—	—	—	193	—	2	1,271,100	6,000		
Summa	104	—	—	2,047	356	114	41,388,605	2,091,645		

Tab. N:o 4.

BRANDFÖRSÄKRINGS-INRÄTTNINGARNES VERKSAMHET I ÖSTERGÖTLANDS LÄN ÅREN 1876—1880.

1. Inrättningens namn och verksamhetsområde.	2. År, då verksamheten börjat.	3. Inflyttna försäkringsafgifter (eller utdebiterade belopp). 1876—1880.	4. Öfriga inkomster. 1876—1880.	5. Utbetalda brandskade-ersättningar. 1876—1880.	6. Öfriga utgifter. 1876—1880.	7. Befintliga fonder eller tillgångar. 31/12 1880.	8. Försäkringsbelopp. 31/12 1880.	9. Utdebiteringsgrund. Utdebiterade öre för hvarje 100 kr. ansvarighetsbelopp.					10. Eldsvådor, för hvilka under 1876—1880 utbetalts ersättning för endast fast eller endast lös egendom. för både fast och lös egen-dom.		11. Anmärkingar.
								1876.	1877.	1878.	1879.	1880.	Antal.	Antal.	
1. Östergötlands läns brandstodsbo-lag. Försäkringen afser åbyggnader och lösegendom å landet.	1841	Kr. 347,252 ⁸⁶	Kr. —	Kr. 333,216 ⁰⁷	Kr. —	Kr. 193,063 ⁸⁵	Kr. 86,535,679 ⁶²	Öre. 9 ²	Öre. 17	Öre. 5 ⁶	Öre. 6 ³	Öre. 6 ²	78	175	1)
		{ 269,718 ²⁹	{ 48,166 ⁰⁰	{ 259,338 ⁷⁸	{ 49,891 ²³	{ 70,619,192 ⁸⁰	{ 13 ⁸	{ 11 ²	{ 4 ⁸	{ 6 ¹	{ 7	{ 76			
2. Östergötlands nya brandstods-bolag, omfattande åbyggnader och lösegendom å landet inom länet.	1876	{ 76,100	{ 55,773	{ 33,227	{ 15,473	{ 13,775	{ 8,500,970	20	18	6	4	12	—	16	2)
		{ 49,340	{ 46,005	{ 29,306	{ 14,880	{ 11,963	{ 8,323,280	4	9	5	4	15			
3. Ydre härads brandstodsförening, omfattande hela Ydre härad och Tirserums socken i Kinda härad.	1843	{ 1,353	{ —	{ 1,200	{ 143	{ —	{ 1,139,700	{ 8	{ 7	{ —	{ —	{ 2	{ 5		
		{ 1,479	{ —	{ 1,275	{ 204	{ —	{ 897,220	{ 6	{ 15	{ —	{ —	{ 3			

Ann. 1) Räkenskapsåret från och till 1 april. Ställningen af bolagets permillefond och försäkringsbelopp är den 1 april 1880. — 2) Räkenskapsåret från och till 14 mars.

Tab. N:o 5.

FROMMA STIFTELSE, STIPENDIEFONDER, PENSIONSANSTALTER, SJUKKASSOR OCH DERMED JEMFÖRLIGA INRÄTTNINGAR I ÖSTERGÖTLANDS LÄN ÅR 1880.

1. Stiftelsens namn.	2. Stiftelsens ändamål.	3. Stiftarens namn och yrke.	4. Stiftelsens år och dag.	5. Utdelning år 1880		7. Stiftelsens storlek vid slutet af år 1880. Kronor.	8. Stiftelsen förvaltas af:	9. Anmärkn.
				till antal personer.	af nedan-stående hela belopp. Kronor.			
A. Å landsbygden.								
1. Segersteenska donations-fonden.	Kettilstads kyrkokassas framtida behof.	J. H. Segersteen, major.	1880 23/3	—	—	1,000	Kyrkorådet.	1)
2. Bergmanska donationen.	Understöd åt fattiga skolbarn i Tjärstads socken.	S. J. Bergman, fältkamrer.	1861 14/3	47	70	1,146 ⁹⁰	Skolrådet.	
3. Göransonska d:o	D:o d:o	G. Göranson, hemmansegare.	1879 12/12	—	—	530	D:o.	2)
4. Bergergrenska d:o	Till fattigkassan i Tjärstads socken.	J. G. Bergergren, härads-skrifvare.	1815 20/1	—	127 ²⁰	2,120	Kommunalnämnden.	3)
5. Petter Jönssons utdel-ningskassa.	D:o d:o	P. Jönsson, landtbrukare.	1859 1/6	9	45	750	D:o.	
6. Dito sparkassa.	D:o räntan lägges till kapitalet.	D:o.	1859 1/6	—	—	513 ⁷¹	D:o.	4)
7. Göran Göransons utdel-ningskassa.	D:o d:o	G. Göranson, kyrkovård.	1880 1/1	6	30	500	D:o.	
8. Sara Maja Månsdotters fond.	Beklädnad eller underhåll åt fattiga flickebarn, som flitigt besöka folkskolan.	Sara Maja Månsdotter, bond-enka från Hvena i Vestra Ryd.	1878 28/1	6	30	506	Skolrådet.	
9. Boræiska skolkassan.	Till folkundervisningens befrämjande.	Prosten Lars Joh. Boræus med fru.	1832 22/5	121	321	5,355	D:o.	
10. Strandbergiska donationen.	Till skolans utgifter och mat åt fattiga barn under skol-tiden i Sunds socken.	Zakarias Strandberg, med. dokt.	obekant.	44	332 ²⁵	26,624 ⁸⁴	Kapten, riddaren A. Åstrand på Ed.	
11. Fagerbergiska stiftelsen.	Brudgåfvor åt medellösa brudpar samt pensioner åt fattiga i Asby socken.	Jakob Fagerberg, sadelma-kareälderman.	1830 30/6	16 pers. och 2 brudp.	1,132 ²⁵	25,910 ⁸⁶	Biskopen, domprosten och 2 församlingsmedlemmar.	5)
12. Fagerbergiska stiftelsen.	D:o inom Torpa socken.	D:o.	1830 30/6	19 pers.	1,150	26,153 ⁶⁴	D:o d:o.	6)
13. Tranériska fonderna.	Lasarettsvård m. m. i Torpa.	Johan Vindician Trauér, profes-sor.	1825 11/3	2 brudp.	2,774 ⁹⁴	58,109 ⁹⁷ m. m. fastigheter.	Pastor i Torpa socken m. fl.	7)

14. Kungl. sekter Per Adam Reutersvärd's donationsfond.	Att bereda fattiga skolbarn föda och kläder.	Per Adam Reutersvärd, kgl. sekter.	1853 $\frac{6}{12}$	22	141'51	fastigheter. 4,805'25	Malgesanda sockens skolråd.	
15. Norénska fonden.	Att bereda understöd åt gamla fattiga.	Jakob Norén, bankokommisarie och hans hustru.	1837 $\frac{24}{6}$	9	50	1,114'48	Malgesanda sockens kyrkoråd.	
16. Wedinska stiftelsen.	För kommunens bästa inom Stjernorps socken.	G. Wedin, landbrukare.	1874 $\frac{3}{4}$	—	—	3,881'82	Kommunalnämnden.	
17. Wibergska fonden.	Räntan tilldelas årligen 12 fattiga till julen inom Ljungs socken.	Fabrikör Wiberg och hans fru.	1873 $\frac{1}{11}$	12	60	1,000	D:o.	
18. Möllerstenska fonden.	Räntan tilldelas 3:ne behöfvande personer inom Ljungs socken, sedan en namngifven qvinna, som förut uppburit räntan, aflidit.	Fabrikör C. M. Möllersten.	1853 $\frac{27}{6}$ $\frac{21}{6}$	1	180	3,000	D:o eller socknens kyrkoherde och fattigvårdsstyrelse.	
19. Dalhemska fonden.	Till Flistads sockens fattighjon.	C. Dahlhelm, regementskrifvare.	1876 $\frac{2}{12}$	2	7'50	70	Kommunalnämnden.	
20. Thollanderska fonden.	Medellösa personer inom Flistads socken, hvilka ej ätnjuta fattigunderstöd.	Thollander, enkefru.	1856	9	18	300	D:o.	
21. Aschanska fonden.	Gåfva till fattigkassan i Björkebergs socken.	Aschan, enkefru.	obekant.	—	—	500	D:o.	
22. Hultgrenska donationsfonden.	Till hjälp för fattiga barns uppfostran och lärdom inom Vesterlösa socken.	J. Hultgren, inspektor.	1807 $\frac{27}{6}$	6	709	fastigheten.	D:o ordföranden.	9)
23. Beväringkassafonden.	Åt beväring, som i kronans tjänst förlorat hela eller lemmar, inom Vesterlösa socken.	Wallenberg, magister och kyrkoherde i Heda socken.	1814	—	—	239	D:o.	9)
24. Johanssonska fonden.	Extra utdelning åt fattighjon i Vesterlösa socken vid de större högtiderna.	P. A. Johansson, landbrukare.	1878 $\frac{8}{7}$	24	30	500	D:o.	
25. Grilliska donationsfonden.	Understöd åt fattiga inom Brunneby socken.	J. W. Grill, brukspatron.	1863 $\frac{15}{7}$	3	15	250	Kommunalnämnden.	
26. Wallenstenska stiftelsen.	Bidrag till skolbarnen inom d:o	A. G. Wallensten, sjökapt. n.	1830 $\frac{20}{8}$	6	180	3,327	Presterskap och kyrkoråd.	
27. Ulanderska d:o	Julgåfva åt fattiga inom Flistads socken.	Johanna Ulander, enkefru.	1872 $\frac{11}{7}$	15	27	300	Kommunalnämnden.	
28. Boljeska donationsfonden.	Understöd åt fattiga inom Fornåsa socken.	Boije, major.	obekant.	1	7'20	120	D:o.	
29. Metzénska stiftelsen.	Bidrag åt läs barn inom Klookrike och Brunneby socken.	K. J. Metzén, prost.	1862	6	180	3,748	Presterskap och kyrkoråd.	
30. Melinska fonden.	Understöd åt fattiga inom Kristbergs socken vid Nordsjö egendom.	Melin, jungfru.	obekant.	10	120	2,000	Kommunalnämnden.	
31. Werthmüllerska fonden.	Bidrag till Kristbergs kommuns fattigvård.	Kröger, fru.	D:o.	—	45	750	D:o.	10)
32. Victorinska stiftelsen.	Understöd åt fattiga vid Elgmyra i d:o	C. H. Victorin, v. härads höfding.	D:o.	6	30	500	D:o.	
33. Hultgrenska testamentsfonden.	Gåfva åt nattvardsbarn i Lönsås socken.	Hultgren.	D:o.	10	9	150	D:o.	
34. Letterstedtska fonden.	Premier åt skolbarn m. m. i Vallerstads socken.	J. Letterstedt, generalkonsul.	1860 $\frac{22}{10}$	63	200	—	Pastor i socknen.	11)
35. Holmströmska donationsfonden.	Fattiga barns underhåll inom Gammalkils, Vikingstads, Rappestads och Ulrika socknar.	D. E. Holmström, lagman.	1833 $\frac{13}{12}$	62	474'40	6,010'97	Pastor och kommunalnämnd.	
36. Hultgrenska donationen.	Understöd åt fattiga skolbarn i Ledeborgs socken.	A. Hultgren, inspektor.	1807 $\frac{20}{7}$	30	200	1,000	2:ne inom socknen bofaste män.	12)
37. Lundska d:o	Barnundervisning inom Ulrika socken.	Birger Lund, kyrkoherde.	1777 $\frac{10}{3}$	—	30	829'16	Kyrko- och skolråd.	13)
38. Norénska d:o	Till fattiga enkör och oförsörjda barn samt dem som lidit kreaturskada i Ulrika socken.	J. Norén, bankkamrer.	1832 $\frac{11}{6}$	23	120	3,183'88	Kommunalnämnden.	
39. Lillkyrke kyrko d:o	Att bereda medel till Lillkyrke kyrkas underhåll.	Hubert Gillis De Besche, major.	1800 $\frac{4}{6}$	—	—	1,321'47	Kyrkorådet.	
40. Värja donationsfond.	Att bereda premier åt fattiga, slitiga och sedliga skolbarn.	Nils Andersson, hemmansägare.	1865 $\frac{29}{3}$	45	120	2,129'20	Skolrådet i Ö. Skrukeby och Lillkyrke socknar.	
41. Österlundiska beklädnadsfonden.	Understöd åt fattiga barn och äldre personer i Östra Hargs socken, som i brist på kläder icke kunna gå i skolan eller bevista Gudstjensten.	Johannes Österlund, hemmansägare.	1859 $\frac{1}{6}$	6	24'50	291'93	Kommunalnämnden.	
42. Idingstads donationsfond.	Understöd åt fattiga, som på den tid fonden donerades funnos på Idingstads gods egor, men, sedan dessa aflidit, skall fonden tillfalla Östra Hargs skolkassa.	Okänd.	1834 $\frac{21}{6}$	3	175	3,100'42	D:o.	
43. Widegrenskagåfvomedlen.	Nytt orgelverk i Rystads kyrka.	Gustaf Widegren, kassör.	1878 $\frac{21}{11}$	—	—	1,113	Kyrkorådet.	
44. Lackströmska fonden.	Understöd åt alla fattiga vållartade nattvardsbarn.	Maria Kristina Lackström.	1872 $\frac{25}{6}$	8	72	1,200	Kommunalnämnden i Rystads socken.	
45. Scharfska donationen.	Att befordra skolundervisningen i Grebo socken.	J. O. Scharf, kyrkoherde.	1816 $\frac{29}{5}$	—	535	8,511	Skolrådet i Grebo socken.	
46. Scharfska d:o	D:o i Värna socken.	D:o.	1816 $\frac{28}{5}$	—	300	5,540	D:o i Värna socken.	
47. Saltzas donation.	Understöd åt fattiga å Sörby egendom i Örtomta socken.	Philip v. Saltza, greve och kammarherre.	1853	6	100	1,672'40	Pastor i Örtomta socken.	
48. Baron Carl Banérs d:o	Understöd åt behöfvande åldriga tjenstehjon och arbetare inom Örtomta socken.	Lotten Banér, friherrinna.	1859 $\frac{19}{3}$	6	60	1,000	D:o d:o.	
49. Banérska fonden.	Understöd åt åldriga, fattiga personer inom Björsätters socken.	Friherre Carl Banérs enka.	1859 $\frac{19}{3}$	4	30	500	Kommunalnämnden.	
50. Alreikska fonden.	Att medelst stipendier understödja fattiga studerande vid Uppsala akademi och Linköpings läroverk; att bekläda fattiga skolbarn i Svinstads socken samt att höja eller tillöka skollärarelönen i socknen.	Öfveringenjören Anders Alreik.	1863 $\frac{15}{6}$	86	5,994'95	284,204'87	Kyrkorådet i Svinstads socken under domkapitlets i Linköping öfvervakande.	14)
51. Arnellska donationen.	Att bekläda fattiga skolbarn från öfverstelöjnantsbostället Strömsbro egor.	Öfverste Arnell.	obekant.	—	—	354'82	Pastor i Svinstads socken.	15)
52. Bergmanska testamentskassan.	Att understödja någon fattig sjuk på Svinstads egor.	Bergman, orgelnist.	obekant.	—	—	53'86	D:o d:o.	16)
53. Lidénska donationsfonden.	Inköp af böcker åt nattvardsharn i Slaka socken.	Martinus Jakob Lidén, prost.	D:o.	18	13,50	647'50	Pastor och kyrkovårdar i Slaka socken.	

Tab. N:o 5. (Forts.) FROMMA STIFTELSE, STIPENDIEFONDER, PENSIONSANSTALTER M. M.

1.	2.	3.	4.	5.		6.	7.	8.	9.
				Stiftelsens år och dag.	Utdelning år 1880				
Stiftelsens namn.	Stiftelsens ändamål.	Stiftarens namn och yrke.	Stiftelsens år och dag.	till antal personer.	af nedanstående hela belopp. Kronor.	Stiftelsens storlek vid slutet af år 1880. Kronor.	Stiftelsen förvaltas af:	Anmärkn.	
54. Slaka arbetsförenings donation.	Beklädnad åt fattiga nattvarvsbarn i Slaka socken.	Slaka arbetsförening.	1867 ³ / ₁₀	6	60	1,000	Kommunalnämnden.		
55. Anders Petter Jonssons i Smacka premiefond för barnen i Ingebo småskola.	Att lemna premier åt skolbarn, som deraf gjort sig förtjente genom flit och godt uppförande.	Anders Petter Jonsson, arrendator.	1876 ¹ / ₁₂	6	6	100	Skeda sockens skolkassaförvaltare.		
56. Gyllenramska grafkassan.	Dels underhåll af den s. k. Gylleuramska grafven i Kaga kyrka, dels underhåll åt Kaga församlings fattiga, dels ock till underhåll af Kaga kyrka.	Natanael Gyllenram, öfverstelöjtnant.	1746 ²⁸ / ₈	—	42 ⁵⁸	2,187 ¹⁶	Komminister i Kaga.		
57. Sandbergskadonationsfonden.	Understöd åt fattiga inom Vist socken.	Ulrik Sandberg, löjtnant.		40	180	3,000	Kommunalnämnden.		
58. Baske fonden.	Inköp af böcker åt nattvarvsungdom.	Carl Baske, kyrkoherde.	obekant.	5	9	150	Kyrkorådet i Skärkinds socken.		
59. Beurlingska fonden.	Premier åt skolbarn.	Fr. Beurling, major, och fru.	1853 ³ / ₆	4	3	50	Skolrådet i d:o.		
60. Bleumerska skolfonden.	Skollärareboställe ¹ / ₂ mtl Skäfvid.	A. C. Bleumer, enkefru.	1825 ⁹ / ₇	adöning m. m.	1,439	fastigheten.	D:o d:o.	17)	
61. Broman-Lindblomska fonden.	Insättning i lifränteanstalten för barn.	A. J. Broman, prost, med fru.	1873 ²³ / ₀	24	120	2,000	Kyrkorådet i d:o.		
62. Lindbergska fonden.	Inköp af böcker åt nattvarvsbarn.	J. Lindberg, brukspatron.	1857 ²¹ / ₁₁	10	18	300	D:o d:o.		
63. v. Schwerinska fonden.	För en skola vid Halleby.	B. J. von Schwerin, öfverstelöjtnant.	1790 ⁵ / ₁	—	120	2,000	Skolrådet i d:o.	18)	
64. Wahlbergiska donationen.	Utlåning af spanmål mot låg ränta.	Axel Wahlberg, brukspatron.	1836	—	—	30 t:r råg.	Kommunalstämman.	19)	
65. Cardonska fonden.	Åt föräldralösa fattiga barn i Yxnerums socken.	J. H. Cardon, trädgårdsmästare.	1871 ¹⁰ / ₃	ingen	utdelning.	1,740	Kommunalstyrelsen.		
66. Burensköldska donationen.	Understöd åt ordinarie fattighjon i d:o	J. Burensköld, generallöjtnant och fröken Mariana Burensköld.	{ 1731 ¹⁴ / ₅ } { 1757 ⁸ / ₁₂ }	7	15 ¹	fastighet.	D:o.	20)	
67. M. L. Bengtsdotters fond.	Uppfostran af fattiga skolbarn i Mogata socken.	Maja Lisa Bengtsdotter, enka.	1876 ¹⁴ / ₇	ingen	utdelning.	3,800	D:o.	21)	
68. Burensköldska donationen.	Vestra Husby församlings fattiga.	J. Burensköld, generallöjtnant, med fru och dotter.	{ 1736 ³⁰ / ₉ } { 1757 ³ / ₁₂ }	s:ns fattige.	681	fastighet.	Fattigvårdsstyrelsen.	22)	
69. Strömfeltska fonden.	D:o d:o	J. G. Strömfelt, grefve, amiral.	före år 1815	13	30	500	Fideikommissarien till Hyllinge.		
70. Juringiiska fonden.	Fattiga enkör inom V. Husby socken.	Emanuel Juringius, prost.	1809 ⁹ / ₃	6	12	200	Fattigvårdsstyrelsen.		
71. Forsemanska donationen.	Inkomsten af den donerade egendomen 2 ¹ / ₂ mtl Grimstad utdelas med hälften till fattige arbetare med flere barn och andra hälften till förtjenta ladugårdspigor.	Johan Forseman, häradshöfding.	1795 ¹ / ₄	100	406 och 217 k.-fot råg.	8,332 utom fastigheten.	3 å kommunalstämma valde ledamöter.	23)	
72. Sjölanderska fonden.	Att hvarje julafton utdelas i fattighuset i Skinberga socken.	Carolina N. C. Sjölander, enka.	1828 ²⁰ / ₄	10	22 ⁵⁰	375	Kommunalnämnden.		
73. Funckska donationen.	Af ränteinkomsten skall hälften användas till inköp af böcker åt fattiga barn och andra hälften till uppköp af ljus att utdelas inom Skinberga socken.	J. A. Funck, kabinettskammarrherre, med friherrinna.	1857 ¹¹ / ₁₂	30	30	500	D:o.	24)	
74. Hagbergaka donationen.	Aföning åt en skollärare i Skinberga socken och d:o åt 2:ne i Ringarums socken.	Filip Hagberg, godsegare.	1865 ²⁸ / ₉	3	600	17,973	Kyrkoherden i Skinberga.	25)	
75. Gullersbo donation.	Understöd åt Ringarums sockens fattiga.	J. Burensköld, generallöjtnant, med fru.	1724 ²⁰ / ₃	291	5,754	67,952 utom fastighet.	Kommunalnämnden förvaltar kapitalet och pastor m. fl. fastigheten.	26)	
76. Ollongrenska donationen.	Understöd åt 4 mest behöfvande personer i Ringarums socken.	Paul Ollongren, protokollsekreterare.	1824 ¹⁹ / ₈	4	72	1,200	Kommunalnämnden.		
77. Severinska testamentskassan.	Till böcker m. m. åt fattiga barn inom d:o	Severin, bonde från hemmanet Seferum.	obekant.	75	75	1,200	Församlingens pastor.	27)	
78. Spaldencreutzska donationen.	Till fattiges vid Gusums bruk understöd.	G. Spaldencreutz, lagman, med fru.	{ 1767 ³¹ / ₁₂ } { 1770 ¹¹ / ₁₂ }	6	10	166 ⁶⁷	Gusums bruksegare.	28)	
79. Gerda Grolls donation.	Räntan skall årligen insättas i ränte- och kapitalanstalten i Stockholm för 2:ne fattiga barn två år å rad.	O. N. Groll, ingenjör.	1876 ³¹ / ₃	2	18	300	Den vid Gusum anstälde prestmannen gemensamt med egaren af Gusum.	29)	
80. Hans Olofssons i Berga donationsfond.	Beklädnad af fattiga skolbarn i Vånga socken.	Hans Olofsson, hemmansägare.	1860 ¹⁰ / ₁₀	6	60	1,000	Kommunalnämnden.		
81. Gyllenkrookska sjukvårdsfonden.	Sjukhjelp för mindre bemedlade inom Regna socken, hvilka icke fattigvården är skyldig hjelpa.	Fröknarna A. och L. Gyllenkrook.	1876 ⁴ / ₄	4	870 ⁵⁰	902 ⁵⁰	Ordföranden i d:o och distriktsläkaren.		
82. Rejmyre sjuk- och begravningsfond.	Att genom broderlig vänskap i förening med enighet och förtroende understödja hvarandra vid inträffande sjukdoms- och dödsfall.	Daglönaren E. P. Pettersson.	1877 ² / ₄	39	557 ⁵⁰	199 ⁸⁷	En styrelse af 6 ledamöter.	30)	
83. Von Leesenska fonden.	Fattiggårds inrättande i Qvillinge socken.	J. von Leesen, brukspatron.	1875 ²⁹ / ₄	—	—	97,010	Särskild direktion.	31)	
84. Hallgrenska fonden.	Fattiga skolbarns i Qvillinge socken kristliga uppfostran.	A. W. Hallgren, enkefru.	1835 ⁴ / ₄	20	309 ⁵⁷	5,034 ⁵⁴	Skolrådet i Qvillinge socken.		

85. Fru von Aakens fond.	Understöd åt 2:ne fattiga mellan 20 och 55 år.	Karolina von Aaken.	1871 ¹⁵ / ₁₀	2	120	2,000	Fattigvårdsstyrelsen i Qvillinge socken.
86. Reders donation.	Understöd åt fattiga.	Didrik Reder, brukspatron.	1847 ⁸ / ₅	—	12	200	D:o d:o.
87. Fru Helena Margareta Malmgrens donation.	D:o.	Fru Helena M. Malmgren.	1826 ⁶ / ₈	—	6	100	D:o d:o.
88. Lilljehöökiska donationen.	D:o.	Lilljehöök.	1827 ¹⁷ / ₃	—	22 ⁷⁵	379 ²⁹	D:o d:o.
89. Reensjöerska d:o	D:o.	Reensjöerna.	1788 ² / ₅	—	9	150	D:o d:o.
90. Gripenwaldska fonden.	D:o.	J. E. Gripenwald, öfverste-löjtnant.	1817 ³ / ₁₀ 1818 ² / ₆ 1820 ⁵ / ₅	3	27	450	D:o d:o.
91. Doktor Juringii donation.	Understöd åt tre fattiga.	Juringius, doktor.	1811 ¹⁰ / ₃	3	6	100	D:o d:o.
92. Philipsonska fonden.	Understöd åt fattiga.	J. Philipson, godsegare.	1858 ¹ / ₁₂	6	60	1,000	D:o d:o.
93. Löjtnant Carl Jurings donation.	D:o.	Carl Juring, löjtnant.	1809 ⁶ / ₅	6	6	100	D:o d:o.
94. Lejdenfrostska fonden.	Understöd åt fattiga, som uppnått 55 år.	G. Lejdenfrost, klädesfabrikör.	1855 ²⁰ / ₁₀	70	3,545 ²⁹	59,250	Särskild styrelse.
95. Qvillinge arbetareförenings sjuk- och begravningshjulförening.	Att understödja medlemmarna vid sjukdoms- och dödsfall.	A. P. Renström, skollärare, m. fl.	1868	20	230	2,942	J. Jarl i Åby och C. G. Johansson i Lida.
96. Östra Eneby sockens d:o	D:o för Östra Eneby socken.	A. P. Rundholm, provisor.	1870	70	1,088	5,399 ⁸⁶	Särskild styrelse.
97. Jakob Philipsons donation.	Understöd åt fattiga.	J. Philipson, grosshandlare.	1858 ¹ / ₁₂	53	120	2,000	Pastor i Östra Eneby.
98. C. J. Nelins fond.	Pension åt folkskolebarn.	C. J. Nelin, handlande.	1880 ⁹ / ₃	Belöpande utdeln. utfaller först 1884			Simonstorps skolråd. ³²⁾
99. Kuylenstjerna skola.	Räntan tilldelas under 2:ne hvarandra påföljande år åt något synnerligen behöfvande hushåll, hvars hufvud varit statdräng.	J. C. Kuylenstjerna, major.	1852 ¹⁷ / ₄	1	75	1,500	Kommunalnämnden i Kimstad.
100. De Geerska-Piperska fonden.	Uppfostringshjelp åt fattiga barn af qvinnokönet inom Kimstads socken.	C. F. Piper, grefve.	1859 ²⁵ / ₂	2	163 ⁷⁰	4,227 ¹⁷	D:o d:o.
101. Forskålska donationsfonden.	Till uppmuntran åt ladugårdsskötare, som tjänat å samma ställe minst 5 år.	Isak Forskål, f. d. sjökaptän.	1847 ³⁰ / ₁₁	6	65	2,432 ⁹⁰	Pastor och kyrkovårdar i Kimstad.
102. Forskålska fonden.	Till understöd åt de mest hjälpbehöfvande inom Kimstads socken.	Densamme.	1853 ²⁶ / ₁₁	Belöpande utdelning lagd till allmänna fattigkassan.		1,093 ⁶⁵	Kommunalnämnden.
103. Kuylenstjerna skola.	Räntan tilldelas under 2:ne hvarandra påföljande år åt något synnerligen behöfvande hushåll, hvars hufvud varit statdräng.	J. C. Kuylenstjerna, major.	1852 ¹⁷ / ₄	1	54 ⁰⁵	1,555 ⁹³	D:o.
104. Godeniiska donationsfonden.	Till uppfostran af sex fattiga värnlösa barn.	E. G. Godenius, bruksegare.	1845 ²³ / ₁	6	270	8,403 ¹⁴	Ordföranden i Kullerstads kommunalnämnd.
105. Boxholms arbetares sjuk- och begravningskassa.	Att lemna understöd till sjuke arbetare.	Boxholms aktiebolag.	1880 ⁷ / ₂	58	1,080	808	En styrelse vald bland arbetare.
106. Mjölby arbetareförenings sjuk- och begravningskassa.	Att tilldela sjukfundsdelegare 5 kronor sjukhjelp under hvarje vecka sjukdomen pågår, dock med vissa inskränkingar.	Mjölby arbetareförening.	1875 ²⁶ / ₉	5	77 ¹⁴	1,621 ⁵⁰	D:o d:o. ³³⁾
107. De Rogierska fonden.	Att befrämja skolans ändamål.	De Rogier.	1804 ⁷ / ₁	—	—	1,660	Pastor i St. Åby och Ödeshögs socken.
108. Ek-De Rogierska d:o	D:o d:o.	Rektorskan Ek och J. K. De Rogier.	1798 ² / ₅ 1804 ⁷ / ₁	—	—	956	D:o d:o.
109. Godlundiska donationsfonden.	Understöd åt fattiga.	Johan Godlund, ekonomie-direktör.	1868 ²⁴ / ₄	58	805 ⁶⁷	14,000	Pastor i Fifvelstad och 3:ne valde ledamöter i församlingen.
110. Hammarsonska d:o	Understöd åt medellösa skolbarn.	Anna Elisabet Hammarson.	1863 ²⁷ / ₂	4	120	2,000	Skolrådet i Vinnerstads socken.
111. Odencrantzka grafkassan.	Vård af familjegrav.	M. Odencrantz, kammarherre.	1792 ¹⁰ / ₁₀	4	6 ⁷⁰	573 ¹³	Pastor i Vestra Ny socken.
112. Svanhalska donationsfonden.	Uppförandet af ett fattighus.	J. A. Svanhals, postmästare.	1816 ⁶ / ₇	—	—	3,400	Kommunalnämnden i Vestra Ny socken.
113. G. Grills donationsfond.	Fattigunderstöd.	G. Grill, brukspatron.	1857 ¹ / ₂	—	—	1,716	D:o d:o. ³⁴⁾
114. J. W. Grills d:o	D:o.	J. W. Grill, d:o	1865 ⁵ / ₃	—	—	500	D:o d:o.
115. M. T. Berndes d:o	Understöd till 3:ne fattiga å Sätters egor i Motala socken sedan fonden uppgått till minst 500 kronor.	M. T. Berndes, d:o och hans fru Charlotta.	1852 ²¹ / ₉	2	30	663 ⁶³	Kommunalnämnden i Motala. ³⁵⁾
116. M. T. Berndes d:o	Insättning i lifränteanstalt åt barn från Blommedals eller Golby egor.	D:o och hans fru Ulrika Bergström.	1877 ²¹ / ₉	1	10	560 ¹¹	D:o i Vestra Ny socken.
117. Wahlgrenska donationen.	Räntan utdelas till Motala sockens fattiga den 28 januari hvarje år.	Fru Maria Wahlgren, född Dahl.	1834 ¹⁹ / ₄	50	30	500	Pastor i Motala socken.
118. Pauvres honteux-kassan vid Medevi brunn.	Till brunnssejour för mindre bemedlade ståndspersoner.	1822 års brunnsällskap vid Medevi.	1822	5	548 ⁶⁹	7,361 ⁸³	Brunnsintendenten och af brunnsällskapet utsedde kommitterade.
119. Medevi lasarett.	Sjukvård.	Urban Hjärne.	—	—	—	—	En direktion utsedd af brunnsällskapet och konungens befallningshafvande. ³⁶⁾
120. Hans Maj:t Konungens hospital vid Medevi.	Sjukvård.	Hans Maj:t Carl XIV Johan.	1818	—	—	—	— ³⁷⁾
121. Arbetarnes vid Motala verkstad sjuk- och begravningshjulfkassa.	Understöd.	Arbetare vid Motala mekaniska verkstad.	obekant.	2	3,000	2,000	Särskild styrelse. ³⁸⁾
122. De Roors kreditivkassa.	Utlemnande af mindre lån mot 5 % åt torpare och mindre hemmansinnehafvare i Vestra Ny socken.	De Roor, löjtnant.	1868	15	3,250	3,099 ⁶³	D:o.

Tab. No 5. (Forts.) FROMMA STIFTELSE, STIPENDIEFONDER, PENSIONSANSTALTER M. M.

1.	2.	3.	4.	5.		6.	7.	8.	9.
				Stiftelsens år och dag.	Utdelning år 1880 till antal personer.				
123. Dubergska flickskolan i Motala.	Undervisning i skolämnen och handarbeten för fattiga flickor.	Didrika Duberg, enkefru.	1859	25	1,270	45,000	Styrelse vald af skolans principaler.		
B. I Linköpings stad.									
1. Linköpings handelsförening.	Att utdela pensioner till behöfvande handlandes enkör och deras barn.	I staden bosatta handlande.	1847	8	1,080	25,022.48	Särskild direktion.		39)
2. Mörnerska stiftelsen för hnsvilla.	Att bereda husrum åt inom domkyrkoförsamlingen varande nödställda, som af ålder, sjuklighet eller fattigdom äro hemsökta.	H. Mörner, major och friherre.	1812 ¹⁸ / ₈	23	469.76	13,965	Stadskommisiter Carlstedt.		
3. Linköpings stads fabriks- och handverkarens enskilda pensionskassa.	Att i mån af tillgångar understödja delegare, som minst i tio år erlagt stadgad afgift till kassan, men genom sjukdom, orkeslöshet eller annan olycka blifvit i saknad af nödigt uppehälle äfvensom enkör och barn efter sådana delegare.	Obekant.	1831	20	1,240	40,706.87	Särskild direktion af 5 personer.		40)
4. Enkefru Christina Söderqvists donationsfond.	Understöd åt äldre borgarenskor och borgaredöttrar, som äro behöfvande.	Maria Christina Söderqvist, enkefru.	1832 ²⁸ / ₃	6	531	13,887.02	Drätselkammaren i staden.		
5. Enkefru Gustafva Åbergs donationsfond.	Understöd åt 2:ne obemedlade borgarenskor eller borgaredöttrar i Linköping.	Gustafva Åberg, enkefru.	1856 ⁴ / ₈	2	150	4,198.46	D:o d:o.		
6. Målareäldermannen Anders Thorsellii donationsfond.	Understöd åt en vagumakare, en klensmedsarbetare och en snickeriarbetare i staden.	Anders Thorsellius, målare.	1852 ³¹ / ₁₂	3	256.50	9,969.60	D:o d:o.		
7. Mamsell Mathilda Roxéns donationsfond.	Understöd åt 3:ne i armod varande fruar eller ogifta ståndspersoner.	Mathilda Roxén, mamsell.	1864 ¹⁵ / ₁	3	180	5,268.09	D:o d:o.		
8. Mamsell Sofia Kylanders donationsfond.	Understöd åt behöfvande enkör eller döttrar efter magistratspersoner, handlande eller handtverksidkare samt för ved åt de fattiga.	Sofia Kylander, mamsell.	1869 ²⁶ / ₆ 1870 ²⁶ / ₃	4	424.98 ved, 25	8,043.54	D:o d:o.		
9. Handlanden A. G. Möllers donationsfond.	Understöd till 5 enkör eller döttrar efter i staden aflidne magistratspersoner, handlande eller andra idkare af fordom borgerliga näringar.	A. G. Möller, handlande.	1869 ¹² / ₁₀	5	300	5,268.74	D:o d:o.		
10. Auditör Grönberghs donation.	Understöd åt 2:ne äldre behöfvande ogifta döttrar af borgerlig klass.	F. Grönbergh, v. auditör.	1853 ¹⁰ / ₄	2	50	1,003.07	D:o d:o.		
11. Fröken Maria Sofia Westrings arbetsnshsfond.	Gården No 80 S:t Lars kvarter i Linköping har på staden öfverlåtits mot vilkor att gården användes till arbetshus, eller, om den dertill ej är tjenlig, af värdet för densamma bildas en fond för inrättande af ett arbetshus.	Maria Sofia Westring, fröken.	1868 ¹⁷ / ₈	—	—	16,569.73	D:o d:o.		
12. D:o donationsfond.	Understöd till sex personer af pauvres honteux inom Linköping, hvilka fyllt 50 år.	Densamma.	1868 ¹⁷ / ₈	6	666	12,059.71	D:o d:o.		
13. Rådmanen Clas Fredrik Lundmans lifräntefond.	Lifränta till stiftarens fosterson, färgaren A. Lundman. Dör lifräntetagararen utan laglig arfvinge tillfaller af kapitalet dels ¹ / ₃ del fattigvården, dels ¹ / ₃ del stadens flickskola, dels ock den återstående ¹ / ₃ delen staden, att användas till sjuka, fattiga, äldre borgare och borgarenskor samt skolor.	Clas Fredrik Lundman, rådman.	1840 ⁵ / ₁₁	1	1,682.32	28,518.84	Drätselkammaren i Linköping.		
14. Rådmanen A. F. Nordvalls och hans hustrus Olivia Göhles sjukfond.	Understöd åt behöfvande, långvarigt sjuka personer som minst fem år tillhört Linköpings samhälle.	A. F. Nordvall, bokhållare.	1874 ²⁹ / ₁₂	13	425	10,266.63	D:o d:o.		
15. Fru Johanna Lindebergs pensionsfond.	Understöd åt en inom staden boende, i torftiga omständigheter stadd enka efter officer, åt 4 lika kvalificerade enkör efter andra än officerare samt till förplägning åt de fattiga på Mörnerska stiftelsens fattighus.	Johanna Lindeberg, enkefru, hotellföreständerska.	1877 ²¹ / ₁₁	5	361.97	7,022.56	D:o d:o.		
16. L. W. von Nackrejs fond.	Räntan tilldelas jungfru Kristina Hoffberg i staden, men efter hennes död tilldelas densamma 3:ne fattiga äldre framtimmer inom staden, hvarvid enka efter handlande har företräde.	L. W. von Nackreij.	1877 ²⁶ / ₁₁	1	125	5,072.74	D:o d:o.		
17. Rådmanen Clas Fredrik Lundmans donationsfond.	Understöd åt obemedlade, af ålderdomsbräckligheter och sjukdom hemsökta borgare i staden och i lika vilkor varande borgarenskor.	Clas Fr. Lundman, rådman.	1840 ⁵ / ₁₁	4	213.76	4,511.53	D:o d:o.		
18. Forskåls stipendiefond.	Att lemna medel till stipendier åt studerande vid Linköpings högre elementarläroverk.	Isak Forskål, f. d. sjökaptän.	1853 ²⁹ / ₁₁	1	60	1,111.10	Läroverkets rektor.		
19. Havtons stipendiefond.	Att understödja studerande vid d:o.	E. Havton, rådman.	1837 ² / ₅	1	4.50	78.71	D:o.		
20. Kindboms d:o.	D:o d:o.	Jonas Kindbom, inspektor.	1776 ¹⁶ / ₁₂	1	10	10	D:o.		41)

27. Koskulls stipendiefond.	Att understödja studerande vid d:o.	Anders Koskull, löjtnant.	1729 ³⁰ / ₁₁	2	20	153'95	Läroverkets rektor.
22. Magnus Lekebergs d:o	D:o d:o.	C. von Feilitzen, löjtnant, och fru.	1865 ¹¹ / ₁₀	2	550	10,450	D:o.
23. Lindorfs d:o	D:o d:o.	Anders Lindorf, kyrkoherde.	1783 ²⁶ / ₁₀	3	21	364'76	D:o.
24. Nikolais stipendiefond.	D:o d:o.	Ragvald Nicolai, lektor.	1797 ¹¹ / ₄	1	12	204'83	D:o.
25. Nilsson-Aschans d:o	D:o d:o.	J. L. Aschan, bergsråd.	1850 ³⁰ / ₃	1	235	4,445'70	D:o.
26. D:o premiefond.	Att befordra svenska språkets skrivande vid Linköpings högre allmänna läroverk.	Densamme.	1852 ⁷ / ₁	3	180	3,370'95	D:o.
27. Nisbeths stipendiefond.	Att understödja studerande vid d:o.	Maria Nisbeth, öfverstinna.	1865 ²⁸ / ₂	4	330	6,815	D:o.
28. Nordvalls stipendiefond.	D:o d:o.	O. J. Nordvall, kontraktsprost, och fru.	1815 ²³ / ₀	2	447	785'05	D:o.
29. E. B. L. Nordvalls d:o	D:o d:o.	Ad. Fr. Nordvall, rådman.	1874 ¹⁰ / ₀	1	125	5,404'53	D:o.
30. Noréns d:o	D:o vid afgång från d:o.	J. Norén, bankokamrerare, och fru.	1837 ²⁴ / ₅	1	60	1,671'82	D:o.
31. Nymanssons stipendiefond.	Att understödja studerande vid härvarande högre och Vadstena lägre allmänna läroverk.	Adolf Nymansson, kontraktsprost.	1822 ¹ / ₃	4	292'50	3,679'09	D:o.
32. Friherre Paluqvists d:o	Att understödja studerande vid Linköpings högre elementarläroverk.	C. M. N. Palmqvist, friherre.	1876 ² / ₀	1	120	2,055	D:o.
33. Pipers stipendiefond.	D:o d:o.	Carl Piper, greve och excellens.	1699 ¹ / ₁₁	10	196	4,488'29	D:o.
34. De Rogiers d:o	D:o d:o.	G. H. De Rogier, med. dr.	1813 ⁶ / ₁₁	2	90	1,598'53	D:o.
35. Rulanders d:o	D:o d:o.	N. M. Rulander, assessor.	1815 ¹ / ₇	2	90	1,575	D:o.
36. Scharfs d:o	D:o vid deras afgång derifrån.	J. O. Scharf, prost, och fru.	1816 ²⁵ / ₄	1	100	1,875'43	D:o.
37. Carlströms d:o	Att lemna medel till stipendier och premier vid härvarande högre elementarläroverk.	J. Fr. Carlström, prost och teol. dr.	1809 ⁷ / ₁₁	32	167	3,980'76	D:o.
38. Ekenbergs d:o	Att lemna medel till studerande vid Linköpings högre elementarläroverk.	Fredrika Ekenberg, enkefru.	1826 ²¹ / ₁₁	1	27	460'87	D:o.
39. Curmans d:o	Att lemna stipendier till d:o.	Nils Curman, prost.	1776 ⁴ / ₁₁	4	50	50	D:o.
40. Elgeri d:o	Att lemna medel till stipendier d:o vid deras afgång till akademien.	Peter Elgerus, handlande.	1784 ¹ / ₁₁	1	267'75	259'41	D:o.
41. Falkenbergs d:o	D:o till studerande vid Linköpings högre elementarläroverk.	Sparre, född Falkenberg, enkegrevinna.	1732 ¹⁶ / ₄	3	30	765'83	D:o.
42. Folkskolelärarnes d:o	Att lemna medel till studerande vid d:o.	Folkskolelärare.	1877 ¹⁷ / ₁	1	250	4,349'75	D:o.
43. Buréns d:o	Att lemna stipendier åt d:o	Adolf Burén, brukspatron.	1848 ¹⁷ / ₇	2	450	7,764'28	D:o.
44. Schedings d:o	Att understödja teologie studerande vid universitetet och studerande vid högre läroverket i Linköping.	von Scheding, Christina, enkefru.	1672 ² / ₉	5	170	3,279'67	D:o.
45. Sebalds d:o	Att understödja studerande vid allmänna läroverket.	Carolina Sebaldt.	1866 nov.	1	60	1,049'25	D:o.
46. Chr. Stenhammars d:o	D:o d:o.	Prosten Chr. Stenhammars arfvingar.	1866 ²⁸ / ₁₁	2	36	606'89	D:o.
47. Söderqvistska stipendiefonden.	D:o d:o.	Maria Sofia Söderqvist, enkefru.	1832 ²⁸ / ₃	2	90	3,706'39	D:o.
48. Westlings stipendiefond.	D:o d:o.	C. Westling, prost.	1867 ²⁹ / ₈ 1872 ¹⁹ / ₈	4	480	9,377'50	D:o.
49. J. G. Westmans d:o	D:o d:o.	G. R. Westman, bankdirektör.	1870 ⁷ / ₄	1	110	2,118'17	D:o.
50. Alf's d:o	D:o d:o.	Samuel Alf, domprost.	1799 ¹ / ₁	1	60	1,186'14	D:o.
51. Östergötlands konstförenings premiefond.	Att befordra skicklighet i teckning vid Linköpings högre allmänna läroverk.	Östergötlands konstförening	1865 ²⁸ / ₆	1	5'40	109'82	D:o.
52. Lutherska stipendiefonden.	Att understödja studerande vid högre allmänna läroverket i Linköping.	Ebbe Gustaf Bring, biskop.	1864 ¹⁰ / ₁₁	1	30	677'50	D:o.
53. Andrés stipendiefond.	D:o d:o.	Carl André, kyrkoherde.	1838 ³ / ₂	1	225	2,311'07	D:o.
54. Wetterdahls stipendiefond.	Att understödja studerande vid Linköpings högre elementarläroverk.	Elisabeth Charlotta Wetterdahl, fru.	1859 ² / ₂	—	—	1,687'46	D:o.
55. Musiksällskapets stipendiefond.	Att befordra skicklighet i musik vid d:o.	Linköpings musiksällskap.	1864 ¹⁰ / ₁₁	1	25	373'79	D:o.
56. Kolmodinska fonden.	Understöd för fattiga pre-töftrar.	Karin Kolmodin.	1864 ⁷ / ₁	2	90	1,500	Domkapitlet i Linköping.
57. Sjöstedtska donationen.	Uppfostringshjelp åt fattiga kommunisterbarn.	Prosten N. J. Sjöstedt.	1856 ³ / ₀	2	178	3,000	D:o d:o.
58. Rederska d:o	Stipendier åt Uppsala studenter.	Bruksägaren D. Reder.	1857 ⁴ / ₁	4	1,200	26,599'24	D:o d:o.
59. Stalska fonden.	Understöd till enkor och barn efter ocklesastike tjänstemän.	Kyrkoherden A. Staal.	1863 ² / ₁	—	—	73,033'34	D:o d:o.
60. Biskop Brings stiftelse.	Understöd till valottade konfirmander.	Biskop E. G. Bring.	1867 ¹¹ / ₇	—	—	—	D:o d:o.
61. Cederhielmska donationen.	D:o åt adliga enkor och ogifta fruntimmer.	Excellensen G. L. Cederhielm.	1824 ² / ₇	21	1,886'70	150 tr spanmål årligen.	D:o d:o.
62. Sandbergska donationen.	D:o till döfstämmeinstitutet i Hjorted.	Den kungl. familjen.	1864 ³ / ₂	—	480	8,000	D:o d:o.
C. Norrköpings stad.							
1. Sleincourskatementsfonden.	Till förmån för stadens fattiga.	Professor P. Sleincour.	1785 ¹⁵ / ₆	2	20	353'33	Drätselkammaren.
2. Mobergska flieckbarhuset	Till förmån för fattiga skolbarn.	Handl. Jeronias Moberg.	1808 ¹⁵ / ₅	30	1,200	82,000	D:o.
3. Lagergrenska fonden.	D:o assessor Lagergrens enka så länge hon lever samt sedermera för enkor och barn efter allidne embets- och tjänstemän.	Åtskilliga personer inom Norrköpings samhälle.	1856 ⁴ / ₁₁	3	3,030	51,930'46	D:o.

Tab. No 5. (Forts.) FROMMA STIFTELSE, STIPENDIEFONDER, PENSIONSANSTALTER M. M.

1. Stiftelsens namn.	2. Stiftelsens ändamål.	3. Stiftarens namn och yrke.	4. Stiftelsens år och dag.	5. Utdelning år 1880		7. Stiftelsens storlek vid slutet af år 1880. Kronor.	8. Stiftelsen förvaltas af:	9. Anmärkn.
				till antal personer.	af nedanstående hela belopp. Kronor.			
4. Fröken Maria Sofia Westrings legat.	Till förmån för 4 ogifta fruntimmer, som uppnått 50 års ålder.	Fröken Maria Sofia Westring.	1868 ¹⁷ / ₈	4	360	6,000	Drätselkammaren.	
5. Jakob von Leesens donation.	Till förbättrande af vanartiga barn.	Brukspatron och riddaren J. von Leesen.	1875 ⁸ / ₄	—	5,130	100,000	D:o.	47)
6. F. d. frivilliga brandkårens fond.	Till uppmuntran åt den eller dem inom stadens brandkår, som utmärka sig vid släckning af eldsvådor, samt hjälp åt sådana, som skadat sig vid släckningen.	Frivilliga brandkåren vid densammans upplösning.	1877 ⁷ / ₇	—	—	2,548 ¹⁹	D:o.	48)
7. F. W. Hjelm's donationsfond.	Till förmån för Mobergska barnhusets flickskola.	F. d. kapten F. W. Hjelm.	1878 ²⁴ / ₉	—	1,260	21,000	D:o.	49)
8. Lars Magnus Trozell's fond	Till förmån för Norrköpings stad, som hvar 6:te år eger att använda afkastningen till allmänt nyttiga ändamål.	Brukspatron och riddaren Henning Trozelli.	1877 ²⁰ / ₃	14	5,500	361,153 ⁹⁶	D:o.	50)
9. Von Leesenska fonden för ohotligt sjuka.	Till beredande af hem och vård åt obemedlade ohotligt sjuka, tillhörande Norrköpings samhälle.	Brukspatron och riddaren J. von Leesen och hans hustru Charlotta Stenhammar.	1875 ¹⁸ / ₅ 1876 ³ / ₈	—	—	50,000	D:o.	51)
10. Norrköpings fabriksföreningsfond.	Till behöfvande i staden.	Fabriksföreningen.		139	4,908	76,882 ⁰³	Fabriksföreningen.	
11. Soldins minnesfond.	Understöd åt fattige fabriksarbetare.	Klädesfabrikören A. L. Soldin och hans hustru.	1860 ²³ / ₅	140	1,387 ⁶⁰	46,107 ⁰⁶	D:o.	
12. Konung Carl XV:s premiefond.	Till premier åt fabriksarbetare vid Ebersteinska söndags- och aftonskolan.	Hans Maj:t konung Carl XV.	1861 ³⁰ / ₁₂	3	60	1,033	D:o.	
13. Mauritz Philipsons fond.	Till förmån för behöfvande fabriksarbetare.	Konsul Carl David Philipson, John Philipson och Julius Geber.	1862 ¹¹ / ₁₁	40	600	10,150	D:o.	
14. Litografiska aktiebolagets Senefeldiffond.	Till förmån för arbetare i stentryckningsyrket.	Litografiska aktiebolaget.	1871 ⁶ / ₁₁	—	—	2,801 ³⁹	D:o.	52)
15. Lenningska stipendiefonden.	Till förmån åt söner af fabriksarbetare för förvärfvande af skicklighet i fabriksyrket.	Klädesfabrikör John Lenning och hans hustru.	1875 ² / ₄	6	1,500	26,095 ⁸⁴	D:o.	53)
16. Titus och Patrik Lundmarks donationsfond.	Till förmån för behöfvande fabriksarbetare.	Mamsell Eleonora Lundmark.	1875 ²³ / ₁₁	23	1,550	23,351 ⁵⁴	D:o.	
17. Hoffmanska donationsfonden.	D:o d:o.	Klädesfabrikören C. Th. Hoffman och hans hustru.	1876 ¹⁶ / ₁₀	22	165	3,160 ⁵⁰	D:o.	
18. Gustavianska barnhusets fond.	Att bereda ett hem åt fattiga värnlösa barn och att under meddelande af de kunskapsämnen, hvilka utgöra föremål för undervisning i folkskola, uppfostra dem i gudsfruktan, till sedlighet och arbetsamhet samt att vid deras utgående söka åt dem anskaffa en för deras framtida utkomst lämplig anställning.	Fonden är bildad genom subskription och sedan ökad genom gåfvor och testamenten af ett större antal personer.	1772 ²⁹ / ₅	32	8,879 ³⁴	117,422 ⁰⁵	Styrelsen för Gustavianska barnhuset.	54)
19. Alreikska fonden.	Att, sedan till andra inrättningar blifvit lemnade viasa belopp enligt testamente, användas till Gustavianska barnhusets utvidgning och bästa, såsom ett större antal barnhusbarns underhållande samt till löneförhöjning åt läraren vid barnhuset.	Anders Alreik, öfveringenjör, och Hanna Lovisa Alreik, född Porath.	1863 ¹⁵ / ₆	—	3,053 ²¹	253,880 ⁴⁴	D:o d:o.	55)
20. Carl Johan Nelins donationsfond.	Premieutdelning till lärjungarne vid barnhuset.	Handlanden C. J. Nelin.	1874 ²⁵ / ₁₁	—	—	5,295 ²⁹	D:o d:o.	56)
21. Reuterskiöld'ska hittebarnshusfonden.	Att skänka faderneslandet varelsor, hvilka annars så ofta gå förlorade.	Öfverstelöjtnanten C. G. Reuterskiöld.	1814 ¹⁵ / ₇	48	3,200	61,000	Särskild styrelse.	
22. Tre värnlösa barns fond.	För uppfostran.	Obekant.	1855 ⁷ / ₅	3	360	6,000	Stadens fattigvårdsstyrelse.	
23. Fru A. S. Reuterskiöld's fond.	För en fader och moderlös flicka.	Fru A. S. Reuterskiöld.	1813 ²⁰ / ₁	13	27	450	D:o d:o.	
24. Per Reinhold Swartz fond.	För fattig ungdom, som lider af svåra kroniska äkommor.	Fabrikör John Swartz och hans fru.	1852 ⁶ / ₈	8	750	15,000	D:o d:o.	
25. Norrhénska fonden.	För en fattig dygdig qvinna.	Enkan Carolina Norrhén.	1831 ⁸ / ₈	1	27 ⁵⁰	550	D:o d:o.	
26. Enkefru Södervalls d:o	För sex fattiga fruntimmer.	Enkefru Brita Maria Södervall.	1848 ²⁴ / ₇	6	225	4,500	D:o d:o.	
27. Enkefru Törlings d:o	För lärarinnan i läse- och arbetsskolan för flickor.	Bryggarenskan C. Maria Törling.	1842 ²² / ₉	1	15	300	D:o d:o.	
28. Moelnaers d:o	För 2:ne fattiga och dygdiga borgarenskor.	Fru Wendla Moelnaer.	1798 ¹⁸ / ₇	2	20	333 ³³	D:o d:o.	
29. Strömberg'ska d:o	För 4 dygdiga och bättre fruntimmer.	Mamsell C. Marg. Strömberg.	1846 ²⁴ / ₁₁	4	90	1,500	D:o d:o.	
30. Okänd gifvares fond.	För ett fattigt fruntimmer om 50 år.	Obekant.	1840 ¹² / ₁₀	1	90	1,500	D:o d:o.	
31. D:o d:o	För beklädnad åt fattiga skolbarn.	D:o.	1846 ²⁰ / ₁₀	6	60	1,000	D:o d:o.	
32. Enkefru Lemekes fond.	För behöfvande borgarenskor.	Enkefru Lemeké.	1832 ⁸ / ₁₂	20	90	1,500	D:o d:o.	
33. David Swartz fond.	För utdelning jultiden till de mest behöfvande.	David Swartz.	1823 ¹¹ / ₁₀	20	20	333 ³³	D:o d:o.	

31. Professor Lidéns fond.	För utdelning till behöfvande.	Professor J. H. Lidén.	1798 ²¹ / ₇	1	6	100	Stadens fattigvårdsstyrelse	
35. Lindgrens do	För 30 mest nödlidande enklor af arbetsskassen.	Gårdsegaren Gust. E. Lindgren.	1852 ¹⁰ / ₄	30	525	10,526 ⁹³	Do	do.
36. Konung Carl XIV Johans fond.	För läse- och arbetsskolan för flickor.	H. Majst konung Carl XIV Johan.	1819 ¹¹ / ₈	—	132	2,400	Do	do.
37. Von Schewens fond.	Do do.	Regeringsrådet S. v. Schewen.	1823 ²⁹ / ₁₀	—	300	5,000	Do	do.
38. C. M. Edlunds do	För fattiga enklor och oförsörjda döttrar efter bryggare i staden.	Fabrikör C. M. Edlund.	1867 ³⁰ / ₁₂	41	4,200	71,566 ³⁷	Do	do.
39. Enkefru Carolina Gustafva Swartz fond.	För 4 personer bland s. k. pauvres honteux.	Enkefru Swartz arvingar.	1872 ¹¹ / ₁₁	4	600	12,000	Do	do.
40. Kapten C. T. Strömbergers fond.	För de mest nödlidande och sjukliga.	Kapten C. Th. Strömberger.	1871 ²¹ / ₁₂	6	120	200	Do	do.
41. Olof Lindvalls fond.	För en fattig sjömanskenka.	Sjöman Olof Lindvall.	1877 ⁹ / ₄	1	106 ⁷¹	1,778 ⁵¹	Do	do.
42. Wadströmska pensionsfonden.	Att bereda understöd åt sådana personer af qvinkön, som äro hänförliga till pauvres honteux.	Mamsell Agnes Maria Wadström.	1859 ³⁰ / ₃	13	3,030	50,500	Särskild styrelse.	
43. Sjöbergiska pensionsfonden.	Att bereda understöd åt 2 tjenare af qvinnokön, hvilka gjort sig kända för en redlighet och anständig vand, men i följd af ålder eller sjuklighet kommit i fattigdom.	Pigan Johanna Matilda Sjöberg.	1871 ¹⁹ / ₆	2	120	2,000	Do.	
44. Gustaf Eklunds donation.	Ärliga räkntan vid julhelgen användes af församlingens pastor till utdelning åt behöfvande fattiga personer inom Hedvigs församling.	Grosshandlaren Gustaf Eklund.	1851 ² / ₄	100	180	3,000	Kyrkorådet i Hedvigs församling.	
45. J. Moselii donation.	Ärliga räkntan å halfta beloppet, 5,000 kr., utdelas till en eller flere åldriga eller sjukliga personer af medelklassen inom församlingen, som icke vilja anlita eller kunna påräkna understöd af fattigvården.	Grosshandlaren och riddaren J. Moselius genom testamente den 6 juli 1866.	1869	6	300	10,000	Do	do. ⁵⁷⁾
46. Enkefru von Aakens do	Att bereda understöd af räntan till de mest behöfvande inom Hedvigs församling.	Enkefru Carolina Maria von Aaken.	1871 ¹⁹ / ₉	2	120	2,000	Do	do. ⁵⁸⁾
47. Louis de Geers fond.	Till uppmuntran och understöd åt lärjungar i stadens högre folkskolor.	Fonden är bildad genom subskription.	1869 ¹⁹ / ₁	14	385	7,000	Skolorådet i Norrköping.	
48. Carl Johan Nelins donation.	Utdelning af premier för flit och goda seder åt barn i stadens offentliga folkskolor samt repetitions- och fortsättningskolor, hvarjämte till andra församlingar och inrättningar skola öfverlemnas vissa belopp enligt till dem gifna donationsbref.	Handlanden Carl Johan Nelin.	1875 ²⁰ / ₇	—	—	65,421 ⁶³	Skolorådet.	⁵⁹⁾
49. Norrköpings lärarepersonals understöds-kassa.	Understöd åt lärare eller lärares enklor vid tillfälligt behof.	Fonden är bildad genom subskription.	1875 ²⁹ / ₁	ingen.	—	3,195 ⁹³	Do.	
50. Jakob von Leeseus fond.	Vanartiga barns oppfostran och sedliga förbättring.	Jakob von Leesen.	1880	11	1,294 ⁹⁰	100,000	Drätselkammaren.	⁶⁰⁾
51. Handtverksborgerskapets sjuk- och begravningskassa samt nödhjulsfond.	Se No 1.	Några handtverksborgare genom tillskott af kontanta medel genast och månadliga insättningar m. m.	1837	118 omkr.	8,790 1,018 ³⁹	244,593 ⁵⁷	Handtverksföreningen.	
52. De kristliga vinnernas sjuk- och begravningskassa.	Att medlemmarna sias emellan skola i kärlek och enighet bistå hvarandra vid inträffande sjukdoms- och dödsfall.		1872	13	242 ⁵⁰	—		⁶¹⁾
53. Enighets och hjälpsamhetsfonden.	Att medelst mindre penningebidrag understödja behöfvande medlemmar vid sjukdoms- och dödsfall.	Klädesväfwaren O. E. Strömberg.	1872	1:a afd. 17 2:a afd. 22	485 900	1,927 ⁶⁶		⁶²⁾
54. Arbetarepersonalens sjuk- och begravningskassa.	Att vid inträffande oförvälladt sjukdomsfall lemna i kassan delaktigt arbetare eller arbeterska understöd, hvilket utgår med halfta beloppet af den allöning, hvar och en betingat sig.	Disponenten Otto Engelke.	1865 ⁹ / ₆	427	1,989 ¹⁹	7,885 ⁴⁶	Bomullsväveriaktiebolaget.	⁶³⁾
55. Nya klädesväfvaräländans sjuk- och begravningsfond.	Att till ledamöter genom broderlig vänskap i förening med enighet och förtroende söka understödja hvarandra vid inträffande sjukdoms- och dödsfall.	J. P. Jansson, m. fl.	1872 ⁵ / ₅	54	1,290	151 ⁹³	Särskild styrelse.	⁶⁴⁾
56. Norrköpings nya arbetareförening.	Att understödja hvarandra vid sjukdoms- och dödsfall.	Timmermannen J. G. Spångberg.	1880 ¹³ / ₆	5	155	466 ⁴⁹	Do.	⁶⁵⁾
57. Sjuk- och begravningsfondens diakonis.	Att i kristlig och broderlig kärlek understödja sina medlemmar vid sjukdoms- och dödsfall.		1865 ¹ / ₃	56	1,660	357 ⁵⁴	Do.	⁶⁶⁾
58. Norrköpings brödräfförening.	Har inom sig bildat en sjuk- och begravningskassa samt nödhjulsfond och för öfrigt till ändamål att åstadkomma ett samband emellan arbetare, att bereda sina ledamöter tillfälle att genom bildande sysselsättningar upplysa och förädla hvarandra och omfatta med tilligt deltagande allt som åsyftar att genom förenade krafter befrämja arbetarnes bästa i alla hänseenden.	Postvaktnästaren Frans Olsson.	1877	74	1,665	1,862 ⁹⁷	Do.	⁶⁷⁾
59. Sjuk- och begravningsfonden Arbetareförbundet.	Att till delegarne utbetala vid inträffande sjukdoms- och dödsfall antingen ett sjukunderstöd, som utgår i hvarje vecka, eller ock en bestämd summa såsom begravningshjelp.	På inbjudan af brefhäraren G. O. Schelin. Verksamheten började	1866	38	750	202 ⁷⁵	Do.	
60. Arbetaresamfundets sjukfond.	Att vid inträffande sjukdomsfall bland ledamöterna till dem utbetala understöd hvarje vecka så länge sjukdomen varar samt vid dödsfall utbetala begravningshjelp till sterbhuset.	Jernarbetaren Vibeck, m. fl.	1868 ¹ / ₂	80	2,143 ³⁵	290	Do.	⁶⁸⁾

Tab. N:o 5. (Forts.) FROMMA STIFTELSE, STIPENDIEFONDER, PENSIONSANSTALTER M. M.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Stiftelsens namn.	Stiftelsens ändamål.	Stiftarens namn och yrke.	Stiftelsens år och dag.	Utdelning år 1880 till antal personer.	af nedanstående hela belopp. Kronor.	Stiftelsens storlek vid slutet af år 1880. Kronor.	Stiftelsen förvaltas af:	Anmärkn.
61. Fruntimmersföreningens sjuk- och begravningsfond.	Att genom kärlek i förening med enighet och förtroende understödja hvarandra vid inträffande sjukdoms- och dödsfall.	Folkskolelärarinnan Wendela Sjöberg.	1876 ⁸ / ₁₀	22	558 ⁷⁵	1,011 ⁸²	Särskild styrelse.	69)
62. Norrköpings arbetareförenings föresfond.	Uppgiften är att af från dess medlemmar ingående månatliga tillskott af 10 öre person samt af derjemte insamlade frivilliga gåfvor vid jultiden inköpa beklädnader och dermed förse fattiga barn, hvilkas föräldrar tillhöra eller förut tillhört arbetareföreningen samt af en eller annan anledning råkat i fattigdom.	På initiativ af kontorskrifvarne O. W. Jarl och N. P. Norrbom.	1877 sept.	26	507 ³⁹	259 ⁵⁹	D:o.	
63. Norrköpings arbetareförenings nödhjulsfond.	Utdelning vid julen bland behöfvande medlemmar af arbetareföreningen.	Utdelningen började.....	1865	71	500	8,600	D:o.	70)
64. Arbetareförenings sjuk- och begravningsfond.	Att vid inträffande sjukdoms- eller dödsfall utbetala i förra fallet ett penningunderstöd i hvarje vecka och i det senare en begravningshjelp.	På förslag af skolläraren G Carlsson.	1861	436	23,278	12,229 ²⁵	D:o.	
65. Ströms aktiebolags sjuk-kassa.	Att lemna bolagets arbetare sjukhjelp vid sjukdomsfall och begravningshjelp vid dödsfall och är delaktigheten obligatorisk för alla vid fabriken anställda arbetare.	Af arbetarne inom bolaget under dess disponent A. J. Thunström.	1868 ¹ / ₂	98	1,867 ⁴⁸	2,827 ⁷²	D:o.	71)
D. I Söderköpings stad.								
1. Forssemanska kassan.	Att understödja behöfvande yrkesidkare, deras enkör och barn.	Häradshöfdingen Johan Forsseman.	testamente 1794 ²⁶ / ₈ 1795 ¹⁷ / ₄	} 12	480	9,766 ⁰⁵	Drätselkammaren.	72)
2. Mulachska fonden.	Att lemna bidrag till stadens folkskola.	Med. dir C. G. Mulach.	testamente 1827 ²⁶ / ₂					
3. Rydbergska d:o	Att understödja fattiga enkör efter borgare.	Enkan Christina Rydberg och hennes arvingar.	gåfvobref 1826 ⁹ / ₉	1	9	150	Fattigvårdsstyrelsen.	73)
4. Lundvallska donationen.	Att lemna hyresfri bostad åt 3 å 4 fattiga.	Enkefru Helena Maria Lundvall, född Friman.	gåfvobref 1850 ¹⁹ / ₈	—	—	—	D:o.	74)
5. Hagenbergska fonden.	Att med årliga räntan understödja 2:ne nödställda pauvres honteux, en man och en qvinnu.	Mamsell Helena Maria Hagenberg.	testamente 1863 ¹⁷ / ₅	2	60	1,000	Drätselkammaren.	75)
6. Louis de Geers fond.	Att såsom stipendium tilldelas en vid hvarje vårtermins slut från hvarvarande lägre elementarläroverk till annan läroanstalt afgående obemedlad lärjunge årliga räntan.	Fonden bildad genom frivilliga sammanskott till minne af representationsförändringen.	1866	1	20	343 ³³	D:o.	76)
E. I Vadstena stad:								
1. Fru Charlotta W. Dicksons stiftelse.	Uppfostringsanstalt för fattiga och värlösa flickor.	Axel Dickson, godsegare.	1861 ¹⁰ / ₄	—	—	3,343 ²⁶	Särskild styrelse.	77)
2. Vadstena borgerskaps enskilda pensionskassa.	Pensioner till behöfvande medlemmar inom borgerskapet.	Borgerskapet i Vadstena.	1835 ⁹ / ₂	10	305	5,429	Drätselkammaren.	
3. Framlidne apotekaren Mathias Olof Kylanders stiftelse för behöfvande enkör och döttrar inom Vadstena stad.	Fyra pensioner åt för gudsfruktan, arbetsamhet samt stilla vandel kända enkör eller döttrar inom Vadstena stad.	Sofi Kylander.	1871 ¹ / ₁	4	300 ⁶⁷	4,300	D:o.	
F. I Skeninge stad:								
1. Carlssonska flickskolan.	Att uppfostra fattiga flickor, tillhörande dels staden och dels Helgona landsförsamling.	Enkefru Mathilda Carlsson.	1869 ²⁶ / ₁	—	—	5,726 ⁵⁶	Styrelse bestående af 8 personer.	78)

2. Folkskolans premiefond.	Att meddela belöningar åt litiga och sedesamma samt företrädesvis fattiga barn i folkskolan. Belöningarna insättas i sparbank och få ej lyftas förr än belönings-tagare blifvit myndig eller gift.	Komminister C. J. Nerman.	22	84	2,180 ⁵²	Styrelsen bestående af 8 personer.	79)	
3. F. d. borgerskapets sjuk- och begravningskassa.	Att lemna understöd åt behöfvande medlemmar af f. d. borgerskapet samt deras enkor och barn vid sjukdomsfall och begravnings.	Medlemmar af stadens f. d. handels- och handverkareförening.	1869 ¹⁸ / ₁	1	10	1,427 ²⁵	3:ne bland medlemmarna utsedda.	
4. Nanny Carlsons donationsfond.	Ärliga räkntan af donationen skall, efter det att af stiftaren namngifne ännu lefvande donationstagare afdit, i tre lika stora delar tillfalla 3 mindre bemedlade ogifta fruntimmer, helst borgaredöttrar i staden, som fyllt 30 år eller af sjuklighet äro oförmögna att sig sjelfva försörja, att af dem bibehållas så länge de lefvu ogifta.	Fröken Nanny Carlson.	1873 ²⁷ / ₄	2	330	6,000	Magistraten.	80)
5. Salanderska donationen.	Att med afkastningen, som delas lika mellan Skeninge stad och Normlösa församling, understödja fattiga föräldralösa barn eller gamla och orkeslösa menniskor att af dem innehafvas i 3 år.	Rektor Olof Salander och hans hustru.	1792 ²¹ / ₂	1	—	—	Stadens pastor, borgmästare och ordförande i fattigvårdsstyrelsen.	81)
6. Schenmarkska stipendiemedlen.	Att med ärliga räkntan af de donerade medlen, beräknade till 250 kronor, befrämja genom belöningar skolbarnens uppfostran och undervisning i kristendomen.	Magister Carl Schenmark.	1763 ¹⁸ / ₁₁	13	15	250	Skolrådet.	82)
7. Storkska donationen.	Att med räkntan ärligen belöna 2:ne behöfvande fattiga och för godt uppförande künde, staden tillhörande gossar i stadens publika skola.	Postsekreteraren J. Stork.	1820 ⁶ / ₃	6	6	153	D:o.	
8. Lindgrenska d:o	Att med ärliga räkntan understödja fattiga värnlösa, i lagligt äktenskap födda barn i staden.	Magister Lars E. Lindgren.	1837 ³¹ / ₃	6	6	153	D:o.	83)
9. Janzonska d:o	Att med ärliga räkntan belöna litiga och värlartade barn i stadens småskola.	Magister J. P. Janzon.	1866 ⁴ / ₁₂	3	3	106 ⁹⁰	D:o.	84)

Anmärknin gar:

¹⁾ Ingen utdelning inom 50 år. — ²⁾ Ur denna fond ingen utdelning under 1880. — ³⁾ Till församlingens fattiga. — ⁴⁾ Ingen utdelning enär räntan lägges till kapitalet. — ⁵⁾ Delaktighet i stiftelsen beror icke af insättningar. — ⁶⁾ Dito. — ⁷⁾ $\frac{1}{4}$ mantal Ramfall, taxerad till 6,000 kronor. — ⁸⁾ $\frac{1}{4}$ mtl Nedra Bossgård i Ledebergs socken, taxerad till 4,500 kronor. — ⁹⁾ Under år 1880 har ingen utdelning egt rum. — ¹⁰⁾ Räntan lemnas till fattigvården. — ¹¹⁾ Fonden förvaltas af Vetenskapsakademien och årliga utdelningen 300 kronor, men för år 1880 har endast 200 kronor utdelats. — ¹²⁾ Dessutom består fonden af 1 mtl Nedre Bossgård, deri Ledebergs socken eger $\frac{1}{4}$ del; $\frac{3}{4}$ mtl taxerad till 13,500 kronor. — ¹³⁾ 30 kronor af räntan utgå hvarje år såsom bidrag till aflöning åt lärarepersonalen. — ¹⁴⁾ I fonden ingå 2ne fastigheter, Gräfsten och Mauritsholm, taxerade till 278,400 kronor, men hvarä hypotekslån å 70,000 kronor hafur. — ¹⁵⁾ Under år 1880 egde ingen utdelning rum. Utdelning sker endast hvartannat år. — ¹⁶⁾ Ingen utdelning för år 1880. — ¹⁷⁾ I följd af brandskada användes en del af inkomsten till byggnad. Taxeringsvärde för 1880: 23,000 kronor. — ¹⁸⁾ Utbetalningen sker för folkskolan, som är bebyggd och i gång. — ¹⁹⁾ Räntan till fattigvården. — ²⁰⁾ Donationen utgöres af $\frac{1}{2}$ mtl Hesselkulla med lägenheterna Vargkärret och Björkinossen, taxerade till 7,500 kronor. — ²¹⁾ Gifvarinnan, som under sin lifstid förbehållit sig af årliga räntan 150 kronor, har föreskrifvit, att utdelning icke får ske förrän fonden med tillagd ränta uppgår till 4,000 kronor. — ²²⁾ Donationen utgöres af utjordarne Berget och Sysslohagen, taxerade till 12,240 kronor. — ²³⁾ Kontanta fonden är bildad genom besparingar och stigande arrenden och är egendomen taxerad till 27,000 kronor. — ²⁴⁾ Utdelningen skall ske till fattiga barn under 13 år. — ²⁵⁾ Af utdelningen tillkommer Skinberga $\frac{1}{3}$ del och Ringarum $\frac{2}{3}$ delar. — ²⁶⁾ Den donerade fasta egendomen Gullersbo $\frac{1}{4}$ mtl; och är kapitalet bildadt genom försäljning af skog från densamma. Taxeringsvärde 25,000 kronor. — ²⁷⁾ Den $\frac{23}{5}$, 1805 utgjorde kassan endast 55 kronor 67 öre, men har ökats genom frivilliga gåfvor vid bröllop, begrafningar m. m. — ²⁸⁾ 3,000 daler kopparmynt. — ²⁹⁾ Stiftelsen är till minne af stiftarens affidua fru, Gerda Augusta Charlotta Gröll, född Westerberg. — ³⁰⁾ Hvarje delegare är pliktig att inbetala till fonden 6 kronor pr år. — ³¹⁾ Fattiggården ännu ej anordnad. — ³²⁾ Norrköpings drätselkammare förvaltar fonden och utbetalar räntemedlen. — ³³⁾ Fondelegare måste vara medlem af Mjölby arbetareförening samt för att vara berättigad att utfä sjukhjälp insätta i fonden 4 kronor årligen. — ³⁴⁾ Räntan ingår till fattigkassan. — ³⁵⁾ Ursprungligen 300 kronor. — ³⁶⁾ Understöd af staten, utgörande 1880 lösen af 126 k. fot tionde, 297:35, och af landstinget för 1880 2,900 kronor. — ³⁷⁾ Understöd från Hans Maj: konungens hoffförvaltning. — ³⁸⁾ Delegarne i kassan äro omkring 500. — ³⁹⁾ Hvarje delegare i kassan betalar en årsafgift af 4 kronor samt för inträde 15 kronor. — ⁴⁰⁾ Vid inträdet erlægges 15 kronor fördelade på 2ne år samt derefter årligen 1 krona. — ⁴¹⁾ Frälseränta. — ⁴²⁾ Och hemmanet Ullstorp. — ⁴³⁾ Frälseränta. — ⁴⁴⁾ Utdelas blott hvartannat år. — ⁴⁵⁾ Donatorns syster uppbär räntan under lifstid. — ⁴⁶⁾ Intecknade i egendomarne Säby och Vesterby. — ⁴⁷⁾ Räntan uppbäres af en person under dess lifstid med 2,500 kronor och det öfriga till skolrådets disposition för angifna ändamålet. — ⁴⁸⁾ Ingen utdelning har varit under 1880. — ⁴⁹⁾ Räntan uppbäres af testators arvingar med 1,200 kronor och af Mobergska barnhuset med 60 kronor. — ⁵⁰⁾ Till 14 af testator utnämnda pensionstagare. — ⁵¹⁾ Denna fond har först år 1881

kommit staden tillhanda. — ⁵²⁾ Ingen utdelning år 1880. — ⁵³⁾ Ett stipendium å 1,000 kronor och 5 stipendier å 100 kronor. — ⁵⁴⁾ Dessutom har användts ur Alreiska fonden 3,083 kronor 21 öre. — ⁵⁵⁾ Besparingar å afkastningen 37,563 kronor 39 öre inberäknade. — ⁵⁶⁾ Ingen utdelning för år 1880. — ⁵⁷⁾ Den årliga räntan å det återstående beloppet kronor 5,000 användes till kyrkans förbättring eller försköning eller till förökande af dess inventarier. 300 kronor ingingo äfven till kyrkokassan 1880. — ⁵⁸⁾ 1879 kom församlingen i åtnjutande af medlen. — ⁵⁹⁾ Donationen består af egendomarna 2 $\frac{3}{4}$ mtl frälse Säby, 1 mtl d:o Göhlstad samt 1 mtl kronoskatte Berg i Ö. Stenby socken af Östkind's härad, hvilka äro värderade till 98,000 kronor. Å ett i egendomarna intecknad amorteringslån återstod vid årets slut 32,578 kronor 37 öre. Donationen är upptagen till återstående beloppet. Ingen utdelning under 1880. — ⁶⁰⁾ Från denna fond, som förvaltas af drätselkammaren, har skolrådet under 1880 emottagit 2,317 kr. 50 öre, deraf vid årets slut voro oanvända 1,022 kr. 60 öre. — Af räntan uppbär en person under dess lifstid 2,500 kr. — ⁶¹⁾ Medlemmarne 43 stycken. — ⁶²⁾ Medlemmarnes antal 1880 var 200. Fonden är indelad i 2ne afdelningar. I den första erlägger hvarje medlem inträdesafgift 1 krona och i årsafgift 6 kronor. I andra afdelningen erlägger hvarje medlem inträdesafgift 2 kronor och i årsafgift 12 kronor. — ⁶³⁾ Som bidrag till nämnda kassa erlägger hvarje arbetare eller arbeterska 1 % af sin vecko- eller årlön. Väfverskor erlägga af sin arbetsförtjenst 6 öre i veckan och erhålla vid inträffande oförfväldadt sjukdomsfall ett understöd af 3 kronor i veckan. — ⁶⁴⁾ 112 ledamöter vid 1880 års slut. — ⁶⁵⁾ 98 medlemmar. — ⁶⁶⁾ 182 stycken medlemmar. — ⁶⁷⁾ 198 medlemmar. — ⁶⁸⁾ 180 medlemmar. — ⁶⁹⁾ 105 medlemmar. — ⁷⁰⁾ Utgör ingen särskild stiftelse med statuter utan af i sjukfondens vård donerade medels ränta. — ⁷¹⁾ Delegarne 330 personer. — ⁷²⁾ Lifstidspensioner hvardera å 40 kronor utdelas af stadsfullmäktige. — ⁷³⁾ Pastor och kyrkorådet bestämma årligen dem som skola erhålla understöd. — ⁷⁴⁾ En mindre gård taxerad till 300 kr. och en summa till gårdens underhållande. — ⁷⁵⁾ Understöden utdelas af fattigvårdsstyrelsen. — ⁷⁶⁾ Skolkollegiet utnämner stipendiaten. — ⁷⁷⁾ Fast egendom taxerad till 15,000 kronor. — ⁷⁸⁾ Stiftelsen, som på en till största delen af staden skänkt tomt i ny stadsdel låtit uppföra erforderliga byggnader, åtnjuter årligen af staden och förenämnda landsförsamling såsom bidrag till lärarinans aflöning ett belopp af 100 kronor. — ⁷⁹⁾ Fondeu, som småningom bildats genom behållningar å baler och andra allmänna tillställningar, hvarmed början gjordes redan 1839 genom föranstaltande af en vikarierande komminister i staden, C. J. Nerman, hade ursprungligen till syftemål att åstadkomma en så kallad lankasterskola, men förvandlades sedan påbjuden folkskola kommit till stånd, till premiefond vid densamma. — ⁸⁰⁾ Staden kommer sannolikt icke under tio om icke tjugotal af år i åtnjutande af de med donationen förenade förmåner, enär den ena af donationstagarne utom samhället, hvilka af stiftarinnan blifvit utsedda, ännu är helt ung. — ⁸¹⁾ 6 tunnland 23 kappland åkerjord. — ⁸²⁾ Räntan af de donerade medlen, som för all framtid skola inneslå i donationsfonden, får, enligt kungl. maj:ts nådiga bref den 10 september 1870, komma folkskolan till godo och utdelas såsom belöningar åt barn i småskolan. — ⁸³⁾ Räntan användes till belöningar åt fattiga barn i stadens småskola. — ⁸⁴⁾ Med donationen afsågs grundläggandet af en fond för bildandet af en småskola uti staden, der sådan ock inom kort kom till stånd, utan att donationen behöfde dertill användas.